

PANAMA • KOSTARIKA • ANTARKTIDA • SRÍ LANKA • MADEIRA • ISLAND

1/2022

TravelLife

KAM
PŘÍŠTĚ?

1/2022, cena 69Kč / SK 2,99 Eur

Španělská Costa Blanca

víc než jenom pobřeží

Travel Safe

costablanca.org

CESTOVATEL NENÍ TEN, KDO JE NĚKDE DALEKO, ALE TEN, KDO SE DOKÁŽE DÍVAT A DIVIT, KDO SE DOKÁŽE PTÁT A HLEDAT.

(Miroslav Zikmund a redakce TRAVEL LIFE)

Milí cestovatelé,

Během posledních pár týdnů jsme si uvědomili, že hodnoty, které máme, mít nemusíme. A máme o ně strach. Kdosi mávnul proutkem a ze dne na den se svět stal jiným. Většina z nás se hnula k pomoci a podpoře okupovaného národa, který pro sebe i pro nás bojuje za svobodu a mír. Více než jindy je vidět, jak důležité je mít rozhled, znát svět a komunikovat s jeho obyvateli.

Toto číslo věnujeme památce Miroslava Zikmunda, hlavní osobnosti letošního dubnového zlínského Festivalu Neznámá Země. Petr Horký, tvůrce festivalu a přítel velkého cestovatele o něm říká: „Mirek Zikmund měl vždycky v rukávu nějaký příběh, který jsem ještě neslyšel, který mne bavil, zaujal a poučil. Nenadával na nový svět jako většina starších lidí. Dokázal se mu divit, stále znovu a znovu ten svět s pokorou pozorovat a pak se ptát, jak co nového funguje. Pořád měl chuť přijít věcem na kloub. Byl totiž cestovatelem a objevitelem bez ohledu na to, kde zrovna pobýval – jestli na opačném konci Země nebo doma ve Zlíně.“

Buďte také moudří. Snažte se chápat a obdivujte, co jiné odlišuje.

Cestujte a ptejte se,

PETRA GREIFOVÁ

šéfredaktorka

CO MĚ INSPIROVALO:

FESTIVAL DE LA MEJORANA

Pěkná fotoreportáž Michala Hertlíka z pestré barvy panamské slavnosti

NA JIŽNÍ PÓL

S Petrem Horkým se pustíme do poznávání Antarktidy i sebe sama

OKRUH SRÍ LANKOU

Nezmeškejte exotické cestování téměř bez turistů

**UDĚLEJ SI RADOST
A KUP SI PŘEDPLATNÉ.**

PROČ?

WWW.TRAVELLIFE.CZ

- JE TO NA PÁR KLIKŮ JEN ZA 196,- Kč NA ROK
- 4X ROČNĚ NAJDEŠ TRAVEL LIFE VE SCHRÁNCE A ŽÁDNÝ UŽ NEZMEŠKÁŠ
- S PŘEDPLATNÝM DOSTANEŠ DÁREK:

- večeri v restauraci Klub cestovatelů
- 500 Kč na nákup italských prémiových trekových bot AKU
- 300 Kč na nákup italských trekových holí FIZAN

I **lama** se může podívat na zajímavá místa!
Ale je lepší se **řádně připravit**.
Máme **kvalitní knižní průvodce**
pro každé **dobrodružství**.

knihynahory.cz

mapy - průvodce - cestopisy

JAK ZNIČIT CESTOVÁNÍ: CESTUJ LEVNĚ

O tom, jak servery chrlící tipy na superlevné letenky ničí smysl cestování.

Je to stejné jako letáková akce na nejpodřadnější potraviny v nejpodřadnějším supermarketu. Můžete si koupit sušenky Namka za směšně nízkou cenu, i když jste je vlastně vůbec nechtěli, jsou plné chemikálií, nechutnají nic moc a zdraví vám zrovna nepřinesou.

Lidé už ale vesměs chápou, že cílem života není žít se nejlevnější náhražkou jídla vyrobenou chemickými procesy bez nutričních hodnot. A že jídlo může být zdravé, chutné, hodnotné, vyrobené s ohledem na přírodu... a ano, je to dražší, ale dostanete nesrovnatelně větší hodnotu.

Superlevné letenky jsou stejný případ. Můžete letět za šest set korun, v blbý termín, blbým způsobem, do místa, kam jste vlastně ani předtím letět nechtěli. Existuje spousta webů a aplikací zaměřených na tento druh „cestování“, které vás budou k podobnému chování podněcovat. Je to totéž jako nakupovat jídlo z letákových akcí.

Podobně jako když si koupíte „shit“ jídlo, které vás sice nasytí, ale nic moc dalšího nepřinese, také když si koupíte „shit“ letenku, sice

někam poletíte, ale s cestováním a s tím, co všechno může cestování přinést, to nemá nic společného.

Nedejme se zblbnout weby a aplikacemi „cestujlevně“, neplánujme cestování podle toho, jestli tam jsou nejlevnější letenky. Přemýšlejme primárně nad tím, co vidět a zažít a jak to obohatí náš život. Cestování nám může dát velmi mnoho – zásadní životní zážitky, a dokonce i filosofické vhledy do smyslu života.

Když nad tím budete uvažovat takto, pochopíte, že letenka za 7 000 Kč po Evropě není drahá a že nemusíte hledat let za osm stovek odněkud z Krakova do jakéhosi místa, které vlastně zajímavé moc není. Pochopíte, že je lepší dát 20 000 za letenku do daleké země, kterou opravdu chcete poznat, a to v termínu, který je pro její návštěvu nejlepší. Nemusíte čekat na levnou letenku za 12 000 do průměrného místa, v naprosto nevhodnou dobu pro jeho návštěvu.

„Shit“ letenky stejně jako „shit“ jídlo kvalitu vašeho života nezvyšují.

David Gladiš

**PŘÍŠTÍ ČÍSLO VYCHÁZÍ V ČERVNU 2022.
POKUD O ČÍSLO NECHCEŠ PŘIJÍT, KUP SI PŘEDPLATNÉ
A NAVÍC DOSTANEŠ HODNOTNÉ DÁRKY!**

TravelLife
KAM PŘÍŠTĚ?

VYCHÁZÍ

4x ročně,
číslo 1/2022 vyšlo 1.4.2022 v Praze

Vydává

HIKE, BIKE, PADDLE, TRAVEL, RUN, RUM, z.s.
IČ: 09191763

ADRESA REDAKCE

Redakce Travel Life
Masarykovo nábřeží 22, 110 00 Praha 1

ŠÉFREDAKTORKA

Petra Greifová
petra.greifova@travellife.cz

JAZYKOVÁ ÚPRAVA

Irena Hladká

GRAFICKÁ ÚPRAVA

Petra Sedláčková

SPOLUPRACOVNÍCI

Kateřina Petříková, Petr Štětina,
Natálie Kohoutková, David Gladiš

INZERCE

reklama@guntao.cz

FOTO NA TITULCE

Michal Hertlík
(dívka na Festivalu de la Mejorana v Panamě)

TISK

Triangl Praha

ROZŠÍŘUJE

PNS, a. s.

MAGAŽÍN TRAVEL LIFE

Registrace MK ČR E 13451

ISSN 2571-175X

Jako Reklama a PR jsou označeny články inzerenta, které nemusejí vyjadřovat názor redakce. Publikované informace nejsou úplným a uceleným návodem pro cestování a aktivity v přírodě a redakce nenes odpovědnost za případné úrazy a škody vzniklé jejich nesprávným použitím.

Naše projekty:

FESTIVAL DE LA MEJORANA

panamská oslava ženskosti a folklóru

Chcete-li poznat kulturu jakékoliv země opravdu do hloubky, staňte se součástí místního tradičního festivalu. Jistě nejdůležitější folklorní událostí v Panamě je Festival de la Mejorana. S koncem září stovky folklorních skupin ze všech koutů země míří do městečka Guararé v provincii Los Santos, přibližně 280 km od hlavního města Panama City, aby zde předvedly ukázky svých tradičních tanců a hudebních vystoupení. Slavnost se koná každý rok v rámci oslav svaté patronky Panny Marie Milosrdenství.

ODDANÍ PANNĚ MARIÍ

První ročník Festivalu de la Mejorana se uskutečnil v roce 1949, organizoval ho Manuel Fernando Zárate, a je proto považován za jeho zakladatele. Obyvatelé Guararé nicméně už po staletí projevují Panně Marii z Mercedesu, jejíž nejnovější obraz už více než sto let

dominuje oltáři v místní farnosti, oddanost. Velký organizovaný festival tak byl jen přirozeným vyústěním jejich sympatií k patronce.

Zmíněný obraz Panny Marie nahradil svého staršího předchůdce, který se sem podle legendy dostal jako dar od krále Karla V. v roce 1700. „Původní obraz měl

PŘEKRÁSNÝ PANAMSKÝ PÁR ODĚNÝ KOMPLETNĚ
V TRADIČNÍM OBLEČENÍ

jen hlavu a ruce z proutků a lidé mu dávali oblečení, aby dostal nějaký tvar," vysvětluje Malvin Herreru, který se dlouhé roky staral o výzdobu interiéru kostela a celý chod farnosti. On sám se spolu se skupinkou mladých místních umělců vždy pečlivě připravuje na celý festival.

NADPOZEMSKÉ UZDRAVENÍ

Krom dlouhodobé oddanosti patronce Panně Marii z Mercedesu se o vznik festivalu zasloužila ještě jedna událost. Zmíněný Manuel Zárate a jeho žena Dora totiž zažili téměř zázračné uzdravení jejich dcery Edanely, které byla diagnostikována leukémie. A co se vlastně v onom roce 1949 stalo?

Všichni doktoři se shodovali, že Edanele se nepodaří zákeřnou chorobu překonat. V její uzdravení věřil jen jeden jediný lékař, který tvrdil, že je nutné udělat speciální zákrok, jenž jí zachrání život. V den zákroku se Don Manuel Fernando Zárate, zakladatel festivalu a otec Edanely, šel modlit do kostela Krista Krále v hlavním městě a požádal Pannu Marii z Mercedesu o záchranu své dcery. Na oplátku jí dal slib, že jí zorganizuje z vděčnosti festival na uctění jejich šlechetných činů.

Po osmi hodinách od chirurgického zákroku se otec telefonicky dozvěděl výsledek. Zákrok se podařil a Edanela přežila. Byl rok 1949 a od té doby se celý víkend předcházející 24. září (den Panny Marie z Mercedesu) koná nejslavnější Festival de la Mejorana.

SYMBOL FESTIVALU: NÁSTROJ MEJORANA

Festival de la Mejorana nese ve svém názvu španělské slovo "mejorana", což je název strunného hudebního nástroje, typického pro panamský folklór. Je vyřezávaný z jednoho kusu dřeva, většinou cedrového, nebo ze suchých vláken rostliny bejuco.

Mejorana vypadá jako malá kytara s pěti strunami, ale o něco menším a kratším krkem, což je způsobeno pravděpodobně tím, že vychází z barokní kytary dovezené kdysi do Panamy z Evropy. Poprvé se objevila v městě La Mesa v provincii Veraguas, ale nyní je populární v celé centrální části země. Je to nejtypičtější hudební nástroj Panamy, tedy něco jako panamská fujara.

Většinou na tento nástroj hrají jen muži, používá se v mnohých druzích panamské folklórní hudby, ale nejčastěji v písních, které se samotné nazývají mejoranas. Jsou to romantické balady zpívané výhradně zpěváky na veřejných slavnostech či v soukromí domova.

PÝCHA PANAMSKÝCH ŽEN

Opravdovým zážitkem je pak pozorovat místní obyvatele oblečené v tradičních panamských oděvech a krojích. Typický Panamčan nosí tradiční košili, rifle nebo kalhoty s opaskem, boty tmavé barvy a to nejdůležitější: tradiční panamský klobouk značky Panama Hat, kterým je země proslavená po celém světě. Zajímavý je ovšem fakt, že klobouky této značky se vůbec v Panamě nevyrábějí, ale dovážejí se z městečka Montecristi v Ekvádoru.

Typická Panamčanka má na sobě zase dechberoucí panamský folklórní kroj nazývaný pollera, který je jedním z nejhonosnějších a nejbarevnějších tradičních krojů nejen v celé Latinské Americe, ale snad i na celém světě.

ŽENY OBLEČENÉ VE FOLKLORNÍCH KROJÍCH POLLERA

Pollera je španělský výraz pro velkou jednoduchou sukni používanou zejména při tradičních slavnostech ve všech latinskoamerických zemích. V Panamě se pak stala tradičním národním krojem. Pollera může být vyrobená z různých materiálů, jako je bavlna či vlna. Základní dominantní barvou je bílá, ale tu snadno zastíní barevně vyšívané dekorace znázorňující různé elementy, květy nebo třeba místní zvířata. K vidění jsou většinou všechny možné barevné kombinace.

Historický původ pollery sahá až do koloniálního Španělska, konkrétně Andalusie, kde podobné sukně nosily místní sedlácké a rolnické ženy. Španělští dobyvatelé pak tento typ odívání přinesli spolu s dalšími prvky své kultury do Latinské Ameriky na přelomu 16. a 17. století.

KOLIK STOJÍ POLLERA?

Zdobenou polleru dnes můžete koupit v ceně mezi několika stovkami až několika tisíci dolarů. Cena samozřejmě závisí na velikosti, počtu doplňků, honosnosti a velikosti. Ty nejjednodušší slouží hlavně dětem a slečnám v teenagerské věku. Nejdražší kousky,

jejichž cena sahá až k desítkám tisíc dolarů, jsou pak doménou bohatých místních žen a jejich výroba trvá klidně celý rok. Jsou velmi vzácné, dědí se z generace na generaci a jsou prakticky neprodejné nejen kvůli své astronomické ceně, ale hlavně kvůli pyšce jejich majitelů.

Pollera se spojuje s několika typickými doplňky. Nejdůležitější je tradiční pokrývka hlavy tembleque – masivní sponka či hřeben do vlasů vyrobený ze zlata, perel a korálků, formovaných do tvarů květů či různých elementů. Spolu s nimi ve vlasech panamských žen najdete dva tucty zlatých jehlic ve tvaru dýky. Samotné účesy místních žen tak vypadají opravdu mohutně, honosně a připomínají duhové představení. Krom toho ženy nosí ještě další doplňky: šperky peinetas, zlaté perleťové náhrdelníky mosquetas, kroucené řetízky solomons, zlaté či korálové náušnice, náramky, flitry, křišťály a spoustu dalšího.

KRÁLOVNA JE JEN JEDNA

Jistě si dokážete představit, že samotný festival je tak velkou přehlídkou krásně ustrojených žen.

KRÁLOVNA PŘI VELKÉM NEDĚLNÍM PRŮVODU

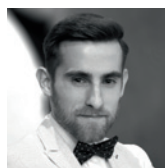
Možná i proto se neoddělitelnou součástí Festivalu de la Mejorana stala jeho královna, která je několik měsíců dopředu zvolená odbornou porotou festivalu. Tato žena je pak hlavní tvář festivalu ve dnech jeho konání a určuje i celý následující rok až do konání dalšího ročníku, kdy symbolicky předává své postavení královně nové. Je to takové folklorní Miss Panamy, reprezentující pak zemi také ve světě.

Být královnou Festivalu de la Mejorana je dětským snem mnohých panamských děvčat. Mladé Panamčanky, které měly tu čest stát se královnami, byly do folklorních tradic většinou vtaženy už v raném dětství svými rodiči. Proto je zvolená královna vždy velkou milovnicí místní kultury, zvyků a tradic, miluje panamský lid a je hrdá na svůj původ.

Každá královna má pak po boku tři prince, kteří ji provázejí při průvodu ulicemi Guraré a jsou jejími hlavními ochránci. Průvod doprovází také tisíce návštěvníků a místní hudebníci. Zažít tyto pulzující

okamžiky a nezapomenutelnou temperamentní atmosféru je jeden z nejsilnějších pocitů, jaké si můžete z Panamy odnést.

Poslední den festivalu se organizuje dlouhý průvod různých alegorických vozů, které prezentují panamská řemesla a tradici. Ve většině vozů nemůže chybět tancující panamská žena oblečená v polleře. Festival de la Mejorana představuje to nejtypičtější a nejautentičtější, co člověk v Panamě může zažít. Máte-li v plánu navštívit tohoto ekonomického draka Střední Ameriky, udělejte to na konci září a nechejte se vtáhnout do autentického a nefalšovaného šílenství v tom nejlepším smyslu slova. **IT**

MICHAL HERTLÍK

je cestovatel a fotograf. Miluje hlavně Latinskou Ameriku a všechno, co je „latino“ – krajinu, hudbu, tanec, jídlo, lidi i jazyk. Tráví zde hodně času, cestuje pomalu a snaží se žít běžné životy místních lidí.

FB: Michal Hertlík/traveller & photographer, IG: michalhertlik

COSTA RICA

tropická zahrádka Střední Ameriky

Malá, rozmanitá, zelená, vyspělá, plná tropického života. Na každém kroku – ať už v nádherné horské krajině třítisícovek, na pobřeží nebo na treku mlžným pralesem.

V kontextu Střední Ameriky je Kostarika trochu zjevením z jiného světa. Mezi zeměmi s pohnutou historií zmítanými občanskými válkami a chudobou, utlačovanými proradnými diktátory se Kostarika jeví jako ostrov demokracie, svobody a více méně rovných příležitostí pro všechny. Čím to je a jak je to ve skutečnosti, jsem se snažil zjistit během naší silvestrovské cesty po krásách této roztomilé zemičky, která je rozlohou a populací srovnatelná se Slovenskem. S hrdostí si přezdívali „Švýcarsko Střední Ameriky“, což patrně pramení z neutrality během studené války a výroby jemných zdravotnických přístrojů. Poslední dobou se však ani tomuto mesoamerickému ráji nevyhýbají ekonomické problémy a rostoucí kriminalita, takže švýcarský sen se poněkud rozplývá. I tak zde na banánových a kávových plantážích, které jsou tahounem ekonomiky, potkáme spíše pracovníky z Panamy, Nikaraguy nebo Hondurasu než Ticos, jak se Kostaričanům říká.

BOHATÉ POBŘEŽÍ

Skutečné jméno země znamená však něco ve smyslu „bohaté pobřeží“, což bylo spíše zbožné přání prvních conquistadorů než realita. Podle jedné verze ho má na svědomí sám Kryštof Kolumbus, který zde přistál

v roce 1502 a kterému učarovaly zlaté šperky na místních indiánech. K jejich smůle se zde však žádné naleziště drahých kovů nenašlo a tzv. Bohaté pobřeží bylo jednou z nejchudších kolonií Nového Španělska. Přežili zde jen ti nejpracovitější přistěhovalci, kteří sem přijížděli farmařit v hejnech komárů a indiánských šípů až z daleké Galicie a jiných chudších částí Španělska.

Tento chudý region nestál králům ani za to, aby mu posílali dostatek otroků, razili peníze nebo stavěli pořádné koloniální stavby, takže jsou místní lidé po generace zvyklí se o sebe postarat sami. To je možná jeden z důvodů dnešního úspěchu, rozdílné mentality a řady novátorských politických kroků, z nichž nejznámější je asi zrušení armády v roce 1948, orientace na ochranu přírody v posledních několika desetiletích a snaha o bezfosilní budoucnost.

Věhlasnou rozmanitost a přírodní bohatství Kostariky asi nejlépe vystihuje fakt, že zde žije přes 5 procent všech přírodních druhů světa na pouhých 0,03 % celkové pozemské souše. Díky úžasné proměnlivé krajině a inspirativní ekologické politice zde můžeme týdný žasnout nad vynalézavostí přírody od moří až po vysokohorské hřebeny.

VOLCAN IRAZÚ (3432 M), ODKUD JE PŘI DOBRÉM POČASÍ VIDĚT
JAK KARIBIK, TAK TICHÝ OCEÁN ZÁROVEN

V KRÁLOVSTVÍ PŘÍRODY

Kostarika jako jeden velký národní park a příslib intenzivního kontaktu s přírodou je důvod, proč sem většina lidí vyrazí. Přes čtvrtinu celého území země zabírají různé přírodní rezervace a chráněné oblasti, mezi nimi je však také krásně zeleno a divoká zvířata a ptáci se prohánějí, kde se jim zlíbí. U většiny restaurací a ubytování mají ovocem bohatě zásobovaná krmítka, takže o pestrobarevné opeřené návštěvníky není nouze. Společnost vám budou dělat tukani, kolibříci, tangary, papoušci a spousta dalších komických barevných štěbetálek.

Nejlepší je samozřejmě vidět ptáky v přírodě, k čemuž se výborně hodí různé mokřady a pralesní jezera. Dobrým místem pro pozorování vodních ptáků je například nepříliš hojně navštěvovaná rezervace Caño Negro na severu, kde se při projíždce po řece Río Frío ocitnete v říši 315 druhů ptáků mezi volavkami, anhingami, ibisy, kormorány, ledňáčky, různými dravci atd. Na větvích stromů se líně povalují obrovští leguáni a na bahnitých březích nenápadně číhají kajmani a krokodýli. Při večerní projíždce se zkusíte přiblížit k baziliškům, dokud vám svým srandovním plácavým během neutečou po vodní hladině do hloubi džungle.

Nezapomenutelným zážitkem jsou i pralesní rozbřesky, kdy se probouzející džunglí postupně začínají ozývat zvuky různých ptáků za skoro až zombie-horrorového mručení vřešťanů.

KARIBSKÝ PARK TORTUGUERO A NEBESKÁ ŘEKA

Na severu je na karibském pobřeží i národní park Tortuguero, kde bývá rušno hlavně mezi červnem a říjnem, protože sem připlouvají klást vejce různé mořské želvy, například karety pravé, karety obecné a želvy kožatky, a následně můžete být svědkem dojemného dramatu, kdy se malá želvátka musí dostat přes pláž do vln na svoji celoživotní plavbu dříve, než je uloví nějaký nenechavý vodní pták. I zde se dá vypravit po vodních kanálech a pralesních pěšinách do vnitrozemí na přírodovědná dostaveníčka a spatřit například malého vampírka, který není ani z velké blízkosti k rozeznání od kůry stromu, na kterém visí.

Téměř povinnou zastávkou v severní části Kostariky je procházka lesním parkem Río Celeste neboli Nebeská řeka. Rozhodně zde nebudete sami, ale v početné společnosti ostatních turistů budete moci zájásat nad krásným vodopádem s jezírkem, soutokem

dvou barevných řek, bublajícím síranovým pramenem a hlavně místním kouzlem, které dalo řece její název (a barvu). Na soutoku dvou poměrně standardně vypadajících bystřin se najednou barva vody mění na krásnou nebeskou tyrkysovou. Je to dáno kyselostí jedné, která vytéká z vulkánu, a vysokému obsahu aluminosilikátu v druhé říčce. Rychlým snížením pH se tyto částice seskupí do nanovelikosti, která způsobuje tzv. Mieho rozptyl světla na krásnou tyrkysovou barvu. Ďábelské i nebeské zároveň! V rezervaci se nesmí koupat, ale tato říčka každopádně za koupel stojí, například u mostu kousek pod rezervací.

SOPEČNÉ ATRAKCE VULKÁNU ARENAL

Celá okolní oblast severní Kostariky je plná sopek, z nichž nejznámější je asi ikonická homole vulkánu Arenal (1670 m). Ke kráteru na vrcholu občasně aktivního vulkánu se bohužel nesmí, zato jeho podhůří připomíná velký zábavní park a je plné všemožných lákadel a atrakcí pro turisty, jako jsou například stromové lávky, různé zip-line, rafting, kakaové a kávové exkurze, denní i noční vycházky do deštného pralesa a hlavně spousta termálních lázní. V místním provedení jsou to většinou poměrně drahé resorty s teplovodními bazény, fontánkami a betonovými dekoracemi. Jediná možnost koupání v teplé řece přímo v přírodě je poblíž přehrady Lago Arenal ve skalnaté kaskádě v lese. Do kráterů můžete nahlédnout na jiných čoudících sopkách, například Poás nebo Irazú, ale máte na to jenom omezenou dobu za přísných bezpečnostních opatření a jen kousek od parkoviště, takže o velké dobrodružství se nejedná.

Z jižní strany na oblast Arenalu navazuje mlžný horský prales Monteverde. Jsou to vlastně různé parky v okolí horského městečka Santa Elena, kde se v zásadě všechno také točí kolem turismu. Je možné se vypravit do odlehlejší rezervace mlžného pralesa Santa Elena, kde je však podezřele mrtvo a ani moc ptáků zde nehlesne. Z místní rozhledny jsou pěkné výhledy na okolní hory a vulkán Arenal, který se však rád schovává a většinu času je v mraku. Největší šance jej vidět jsou prý dopoledne během října, což je přitom ještě období dešťů. Další variantou je již hojněji navštěvovanější prales Monteverde, kde je možná o něco více zvířat a výhledy odtud jsou směrem na tichomořské pobřeží.

Největší šance na spatření zvířat je v rezervaci Curi Cancha. Dále jsou zde tematické parky, orientované na netopýry, další na motýly, hady nebo žabičky a spousta dalších adrenalinových atrakcí, které někdy svojí hlučností mohou trochu kazit pralesní zážitek. Nejzajímavější pro mě byla noční procházka pralesem s průvodcem, který dokáže vypátrat různý zajímavý hmyz, tarantulu nebo i vačiči, dikobraza či pásovice.

FARNÍ KOSTEL SAN JOSÉ DE OROSI,
POSTAVENÝ FRANTIŠKÁNY V ROCE 1767

KROKODÝLÍ ŘEKA RÍO GRANDE DE TÁRCOLES

Pod horami můžete z tzv. Krokodýlího mostu shlédnout na břeh řeky Río Grande de Tárcoles, kde se to jenom hemží několikametrovými krokodýly americkými, z nichž někteří mohou mít až úctyhodných pět metrů. Výlet po této řece na loďce se dá vřele doporučit. Sice se během většiny roku kvůli mělké vodě patrně nedostanete až k mostu, kde žijí ti největší giganti, našince ale potěší a příjemně vyděsí i těsná blízkost o trochu kratších jedinců. Velkým zážitkem je i plavba do mangroviště po přímořské řece Estero Guacalillo, která kvůli lepší ochraně slouží jako líheň malých kajmánek. Je zde však také spousta vodních ptáků, jako je růžový kolpík se lžícovým placatým zobákem, jestřáb rybář nebo modré a tygrovane volavky. U ústí řeky do moře jsou k vidění zajímavé situace – jeden strom je obsazený obrovskými pelikány a ten sousední

V KOSTARICE ŽIJÍ
3 DRUHY LEGUÁNŮ

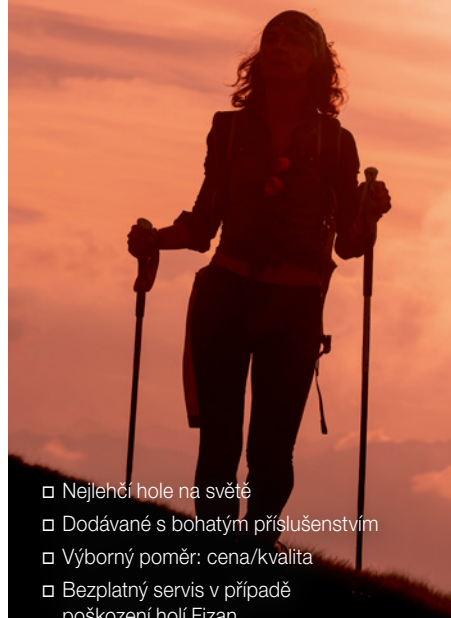
FIZAN
MADE IN ITALY SINCE 1947

FIZAN Speed 195 g

FIZAN Compact 158 g

FIZAN NW Lite 175 g

- Nejlehčí hole na světě
- Dodávané s bohatým příslušenstvím
- Výborný poměr: cena/kvalita
- Bezplatný servis v případě poškození holí Fizan

VÝHRADNÍ DISTRIBUTOR PRO ČESKOU REPUBLIKU:

SPOLEČNOST ALPITREK S.R.O.

alpitrek
OUTDOOR & TREKING

fregatkami na námluvách, kdy se samci naparují na stromě a z volete nafukují své obrovské rudé vaky a kolem krouží samičky a vybírají si svého sezónního partnera.

PŘÍRODNÍ ŠPERKY POBŘEŽÍ

Nedaleká rezervace Manuel Antonio je známá krásnými plážemi, možností spatřit lenochody, pásovice, opice a ptáky, ale také přežranými zvířaty, která trpí obezitou, cukrovkou a zkaženými zuby. Začalo to krmením zvířat neukázněnými turisty a průvodci, poté už se to zvířata naučila a dokáží se k jídlu v našich batozích dostat sama.

Kdo by chtěl vidět velryby, má šanci ve vedlejším národním parku Marino Ballena, kde samo pobřeží připomíná tvar velrybí ploutve. Plejtváci sem migrují od prosince do dubna, než se vydají dál na svou cestu na sever.

Na Kostarice je úžasné, jak můžete být v jednu chvíli na tropické pláži u moře a za pár hodin chodit po tisícových horách. Můžete se tak vydat na dvou denní výlet na nejvyšší horu Chirripó (3820 m) a zjistit, jak vypadá další z mnoha ekosystémů této mezoamerické zahrady – tzv. páramo. Jde o studenou, větrnou a vlhkou horskou oblast a naprosto odlišná nízká vegetace tomu odpovídá. Kousek níže je zase národní park Los Quetzales, kde máte téměř jistou možnost vidět legendární barevné ptáky kvesaly, jejichž dlouhá pestrobarevná péra tvořila vysoce ceněnou součást členek mayských a aztéckých vládců a šamanů.

TURISTICKÝ PRŮVODCE KOSTARIKA

Poznejte nejnavštěvovanější destinaci Střední Ameriky díky turistickému průvodci Rough Guide. Erudovaný autorský tým představuje prověřená zajímavá místa a zároveň poskytne přehlednou nabídku ubytování či stravování. V průvodci samozřejmě nechybí spousta podrobných map, barevné fotografie i tipy na túry a výlety.

www.jota.cz

Pěkná procházka je i kolem karibského polostrova Cahuita, kde však některá zvířata ztratila poslední zbytky ostychu – lenochodi se ládují listy hned u cesty a opice a mývalové kradou turistům jídlo rovnou z batohů. Smutný je i fakt, že dříve třicet metrů široké bělostné karibské pláže jsou nyní kompletně zatopené rostoucím mořem, které podemílá letité stromy a plíživě se již zakusuje do pralesa.

PRALESNÍ TREKKING V CORCOVADO

Asi nejkrásnější pralesní trekking máte šanci zažít v národním parku Corcovado na polostrově Osa na jihu Kostariky. Místo s pohnutou historií, které

sloužilo jako pralesní vězení a zažilo také svoji zlatou horečku. Nyní je navraceno přírodě a je možné obdivovat zbytky primárního pralesa v okolí ranger stanice s ubytovnou Sirena. Je zde i průsek pralesem, který sloužil jako letiště, jak dokládá 11 vraků havarovaných malých letadel v jeho okolí, nyní se sem dostanete jenom po moři. Nejlepší je však uniknout četným kohortám turistů ze Sireny a vydat se na jungle trek ze stanice San Pedrillo směrem k přímořské vesničce Drake. Cestou máte šanci vidět některé ze šesti kostarických druhů tukanů, nosály, mravenečníky, vřešťany, chápany, kapucíny a na nočních procházkách spoustu exotického hmyzu a plazů. Koupkačka v pralesní říčce a pod divokým vodopádem je osvěžující zážitek.

Je zde povinné mít průvodce, což oceníte například, když před vámi na cestě objeví ukrytého místního nejrozšířenějšího jedovatého hada – křovináře aksamitového, po jehož uštknutí má zdravý člověk maximálně 5 dní na to, aby se dostal 100 km do nejbližší nemocnice na sérum.

Dříve bylo možné jít několik dní pralesem podél pobřeží a za odlivu brodit v ústí řeky s krokodýly a žraloky, ale v současné době se povolení nevydávají. Moře zde totiž vyplavuje balíky drog, které pašeráci naházejí ze svých člunů do moře, když je objeví stráž, a místní je pak hledají na břehu. Nikdo ze zúčastněných si pak nemá čas lámat hlavu, kdo je kdo.

ZA KULTUROU SPÍŠE JINAM

Milovníci kultury a historie budou mít v Kostarice asi dlouhou chvíli. Vzhledem k nezájmu španělské koruny o tuto oblast a vysoké seismické aktivitě se toho z koloniálních dob kromě pár kostelíků moc nedochovalo. Původní kultury se kolonizátorům podařilo téměř vymazat a zbyly nám jen detaily, například záhadné kamenné koule po kmeni Diquís. Historicky a ekonomicky nejdůležitější města San José a Limón toho také moc nenabízejí a jsou zároveň vyhlášenou líhni zločinu. Příznivci brutalismu možná ocení některé novodobé železobetonové kostely kostarických městeček a vesnic.

Gurmán si pošmákne na vždy čerstvém casado, které tvoří černé fazole, salát, rýže, plátano, nacho a k tomu nějaké to masíčko. Úžasný rozpadající se gulášek carne en salsa je vynikající alternativa. V porovnání s nikaragujskou nebo mexickou vynalézavostí se však kostarická kuchyně po čase může zdát trochu opakující. Do klasických restaurací se odvažují spíše zámožní Američané, ale místní jídelny, tzv. sodas, mají vynikající jídlo za pár dolarů.

Pro cestování může být příjemné, jak zde infrastruktura funguje, lidé jsou velice milí a je znát, že se dlouhodobě řadí ve statistikách mezi nejšťastnější lidi na světě. Pro mě osobně je připravenost na turisty někdy trochu přehnaná, všude jsou nějaké adrenalinové atrakce, must-see zahrady s vodopádkem a podobně. Díky tomu je to však poměrně čistá a hlavně ekologicky smýšlející země, která si příjmy z turismu určitě zaslouží. Pura vida (nejčastější kostarický pozdrav a pořekadlo)!

PETR ŠTĚTINA

je majitelem CK Good Places a sám hodně cest ze své nabídky průvodce. Nejraději jezdí do Jižní a Střední Ameriky nebo do hor a zapadlých koutů Nepálu, Indie a dalších zemí Asie. Můžete se přidat na www.goodplaces.cz.

Cestování v nejisté době?

Zkuste

**FLEXIBILNÍ
INDIVIDUÁLNÍ
ZÁJEZDY s**

**více na
GoodPlaces.cz**

NA JIŽNÍ PÓL

jede každý poznat především sám sebe

Petr Horký je polárník, spisovatel, režisér, dokumentarista, tvůrce festivalu Neznámá Země a nově také zakladatel Spazu českých polárníků. Zkrátka cokoli si vymyslí, tím se stává. Všechno dělá s láskou a nadšením a plní si tak své sny. Jedním z nich bylo „dobyť jižního pólu“ a s ním spojené další sebepoznání.

JIŽNÍ PÓL – KLUKOVSKÝ SEN A PLATONICKÁ LÁSKA

Jako malý kluk jsem listoval knihou Trosečníci na kře le-
dové od Františka Běhoučka a viděl jsem tam loď zamrz-
lou v ledu. Tohle dobrodružství mě fascinovalo. O mnoho
později jsem byl na přednášce českého polárníka, který
přešel pěšky z Ruska do Kanady, což dnes už kvůli tání
ledovců není ani možné. Většina lidí by snad z jeho vy-
právění byla vyděšená, ale já jsem podobně chtěl naopak
zažít. Za mnoho let jsem procestoval spoustu polárních
oblastí, ale cesta na jižní pól pro mě byla vyloženě ne-
splněný a dlouho jsem měl za to, že i nesplnitelný sen.
Taková platonická láska.

Dlouhodobě se věnuji historii polárnictví, která skrývá
opravdu hodně silných lidských příběhů, spoustu hrdinů,
kteří se ani neproslavili, spoustu krásných objevů a lid-
ských osudů, o kterých se však nemluví. I my máme na
co v polárnictví navazovat, Zemi Franze Josefa například
objevila česká polární výprava z Teplic.

Jel jsem se podívat do Norska, když byl přivezen vrak
poslední Amundsenovy lodi. Tisíce lidí stály na pobřeží
a provolávaly slávu. Mrazí mě ještě teď, když si na to
vzpomenu. Lidé jsou dodnes fascinováni tou odvahou,
odolností a statečností. Tam mi to najednou všechno
začalo dávat smysl.

POLÁRNÍ PUTOVÁNÍ ANTARKTIDOU

Všechny lety a pobyty v Antarktidě má na starosti firma
Antarctic Logistics & Expeditions. Je to americká firma,
která má monopol pro výpravy na jižní pól, je tedy nutné
si expedici zaplatit u nich. Ti, kteří nechtějí, aby je podpo-
rovala nějaká organizace, a chtějí si vše zařizovat sami
jako třeba my, stejně musí využít některých jejích služeb,
koupit si od nich letenky, pojištění a tak dále. Antarctic
Logistics & Expeditions vlastní v Antarktidě celou síť
základů, které jsou propojeny leteckým spojením ma-
lými letadly. Kromě toho zde stojí přistávací dráha pro
Boeing 757, který sem létá z Chile, je to jediný spoj mimo
Antarktidu.

Nejdůležitější na celé výpravě je vůbec se rozhodnout
a jet, vše ostatní přijde samo. Cesta polární pustinou je
náročná jak fyzicky, tak psychicky. Šli jsme vždy šest až
dvanáct hodin podle aktuální kondice, terénu a počasí,
vždy padesát minut chůze, deset minut pauza. Stále
dokola. Když se něco nedaří, člověk si musí připomín-
nat, proč tu vlastně je, jaká je jeho motivace. V každém
okamžiku je potřeba být rád, že jsme tam, kde jsme.
Celkem jsme k jižnímu pólu šli šest dnů čistého času,
ovšem celkově strávíte cestou třeba i šest týdnů.

Dny, kdy bylo tepleji než -30 °C, se daly zvládnout
dobře, někdy bych to skoro nazval příjemnou teplotou.

STŘÍBRITÁ KOULE V MÍSTĚ TZV.
CEREMONIÁLNÍHO JIŽNÍHO PÓLU
DEFORMUJE POHLED NA SVĚT
I NA SEBE, ALE JÁ BYCH ŘEKL, ŽE
NAOPAK CESTA SEM UKAZUJE
SPOUSTU VĚCÍ A LIDSKÝCH RYSŮ
TAK, JAKÉ DOOPRAVDY JSOU

Pokud mrazy klesly pod -30°C , bylo to už náročnější, pod -35 bylo opravdu hodně těžké vydržet venku. Záleží také na tom, jak je větrno, zda svítí slunce a podobně. Za celou dobu jsme měli jen tři nebo čtyři vyložene krásné dny. Ideální dobou k návštěvě je samozřejmě prosinec a leden, kdy je v Antarktidě polární den. Je dobré vědět, že Antarktida se řídí časovým pásmem z Chile, jediné výchozí země pro cesty do Antarktidy. Na jižním pólu se ale sbíhají všechny poledníky, čas si může zvolit každý, který chce.

VŠECHNY CESTY VEDOU K PÓLU

Co se týče trasy přímo k pólu, je možné vybrat si několik variant. My jsme šli z prvního stupně jižní šířky k jižnímu pólu, ale je možné vybrat třeba i stejnou trasu, kterou šel Amundsen. Vše je o domluvě, penězích a organizaci, je potřeba počítat s tím, že nestandardní požadavky je třeba připlatit. Ale domluvit se dá leccos, včetně toho, že návštěvník přiletí pouze přímo na jižní pól, přespí a potom se vrátí zase zpět. Pro mnoho lidí už toto může být extrémní zážitek kvůli počasí a zimě.

Jižní pól leží na ledovci, který se posunuje asi 10 až 15 metrů za rok, každý rok probíhá úprava přesné polohy. Přímo na jižním pólu leží i základna spravovaná firmou Antarctic Logistics & Expeditions, která má dokonce vyhřívané stany.

Přes agenturu je potřeba zajistit i pojištění a také jsme se během cesty museli na denní bázi hlásit satelitním telefonem, zda je vše v pořádku. Nestane se, že by agentura neměla přehled o všech, kteří se v Antarktidě pohybují. Pokud bychom se v daný den neozvali, okamžitě by byla zahájena záchranná akce.

NA SEVER ČI NA JIH?

Antarktida je ideální pro ty, kdo chtějí zažít polární dobrodružství, ale mají obavy z neznáma a nechtějí cestovat bez zajištění úplně na svou vlastní pěst. Velká výhoda pro tyto situace je, že Antarktida má vybudovanou infrastrukturu. Oproti tomu je výprava na severní pól mnohem náročnější. Jednak mentálně – kvůli chůzi po ledu, který stále pracuje, mění se, pohybuje se. Slyšíte to a neustále máte v hlavě, zda se pod vámi neproboří. Náročnější je také fyzicky i technicky, ledové kry jsou někde nahnuty na sebe a je potřeba překonávat i několik desítek metrů vysoké terénní nerovnosti. Kromě toho je v oblasti také mnohem palčivější zima, vzdušná vlhkost je 100 % a povíťová teplota velmi nízká.

MOUNT VINSON – NA NEJVYŠŠÍ BOD SEDMÉHO SVĚTADÍLU

Na vrchol Mount Vinson se mi kvůli počasí podařilo vystoupit až na druhý pokus. Místo je velmi exponované, opravdu velká zima a velmi větrno. My jsme se k vrcholu vydali dvakrát, poprvé nás cestou zastihla bouře a museli jsme se vrátit do základního tábora. Je to antarktická pětitisícovka a běžné je zdolat ji se třemi zastávkami ve výškových táborech. Fyzicky je výstup namáhavější, denně je nutné vystoupat přes 1000 výškových metrů. Technicky příliš náročný není, po celou cestu až k vrcholu jsou založena fixní lana.

Horolezec Pepa Šimůnek přirovnává výstup technickou náročností k o něco těžšímu výstupu na Mont Blanc, fyzickou náročností k výstupu na šestitisícovku kvůli řidšímu vzduchu na pólech. Já se nepovažuji za horolezce, říkám, že v horách jsem vždy pouze na návštěvě, proto jsem byl rád za zkušenějšího průvodce. A zážitek je to nádherný, i když je nahoře obrovská zima. Když je jasno, před vrcholem se po strmém stoupání rozprostírá široký hřeben s výhledem na celou Antarktidu. **I**

AUTOR: PETR HORKÝ

- 1** Pohled na Vinson Massif z basecampu pod nejvyšší horou Antarktidy.
- 2** Vrcholek, jižní špička zeměkoule, Mount Vinson, 4 892 m n. m.
- 3** Zleva Petr Horký a Václav Pištora společně na geografickém jižním pólu. Zde je přesně vyměřená značka určující bod, kudy prochází zemská osa.
- 4** „Ležící panelák“ - mohutná Amundsen-Scottova polární stanice amerických vědců.

1

2

3

4

5 Veškerou logistiku v Antarktidě zajišťuje trojice těchto letadel. Ze základny Union Glacier na jižní pól to trvá pět a půl hodiny s nutným mezipřistáním na dotankování z uskladněných barelů.

6

7

6 Člověk musí mít v hlavě srovnané, proč je rád, že je zrovna v těchto podmínkách a zrovna tady.

7 Stanové městečko rozjasňuje bílo-šedo-modrou krajinu.

norskamoda

VÍTE CO POUŽÍVÁ PETR HORKÝ?

Úžasné merino
na léto, které ani po 14
dnech nezapáchá
DEVOLD ULSTEIN

Unikátní rychlovarná
konvice. Kompaktní
a skladná varná souprava
JETBOIL FLASH

Jedinečné ultralehké
nepromokavé bezúdržbové
norské pohorky (Gore-Tex,
Vibram) **ALFA HOLT**

Super lehká a přitom
odolná pětapadesátka
(978 g) – norský batoh
BERGANS HELIUM 55L

VYZKOUŠEJTE A UŽ NIC JINÉHO CHTÍT NEBUDETE!

Více rad a doporučení Petra Horkého zde

www.norskamoda.cz

MALEDIVY

Není atol jako atol

JIŽNÍ MALEDIVY

Všechny ostrůvky Malediv omývá stejně krásné moře, a přece je každý úplně jiný. Jeden má bílé písčité pláže, druhý obrůstají traviny, na třetím hospodaří místní, čtvrtý hostí rybí továrnu a pátý je rájem pro milovníky šnorchlování. Pojďme prozkoumat poslední, nejjižnější část tohoto nádherného koutu světa.

MÍSTNÍ RYBÁŘ PLACHTÍ VSTRČÍ NOČNÍMU RYBOLOVU. ZÁPAD SLUNCE PŘED HOTELEM RIVERIES DIVING VILLAGE NA OSTROVĚ GAN NA LAAMU ATOLU.

Na samotný jih Malediv je možné se dopravit pouze letecky, tedy vnitrostátním letem, a poté na ostrovy několikaminutovou plavbou rychlolodí. Hydroplány do této části Malediv nelétají, jelikož jsou atoly příliš daleko od hlavního města Male a základny hydroplánů. Na jihu Malediv je celoročně horší počasí než ve střední části nebo na severu. Kýčovitě azúro se tu dá vychytat pouze v suché sezóně, což je březen a duben. Kuchyně jihu je stejná jako v dalších dvou částech země. Najdeme tu jak tradiční maledivskou kuchyni, která se skládá především z čerstvých ryb, rýže, kokosu a karí, tak dokonalou michelinskou a mezinárodní gastronomii na resortech.

SURFAŘSKÝ A POTÁPĚČSKÝ LAAMU ATOL

Laamu atol (Haddhunmathi Atoll) zahrnuje 72 ostrovů, z nichž je 11 obydlených a na 2 jsou resorty. Ostatní ostrovy jsou neobydlené nebo slouží jako farmářské či industriální. Z obydlených ostrovů za návštěvu stojí 17 km dlouhé souostroví s nádhernou dlouhou pláží, které zahrnuje ostrov Gan, jenž má nejhezčí pláž s tyrkysově modrou lagunou, a ostrov Maandhoo, kde se nachází rybí továrna nebo plantáž thajských kokosových palm, dále pak letiště Kadhdhoo a Fonadhoo. Součástí je také malý neobydlený ostrůvek Huraa. Penzionů je tu jenom hrstka. Za zmínku stojí penzion Reveries Diving Village.

Laamu atol byl jedním z posledních atolů, který ve 12. století konvertoval k islámu. Dodnes tu právě na zmíněném souostroví najdete pozůstatky buddhistické stúpy, která byla kdysi dávno zasypana kameny. Jedná se o nenápadný kopeček s názvem The Laamu Gan Haiytheli or Gan Havita. Nachází se tu také sladkovodní, zajímavě zbarvené jezero Paree Fengan'du obklopené mangrovniky, kterému se přezdívá Brána do pekel. Cestou necestou je také možné spatřit zajímavý strom, kde ve dne spí stovky kaloňů indických. V okolí se nachází také spousta potápěčských a surfařských lokalit. Často je tu možné spatřit manty a zažít nádherné potápění i šnorchlování.

Kdo miluje luxusní dovolenou ve stylu Robinsona Crusoea, nesmí si nechat ujít pobyt na mém oblíbeném resortu Six Senses Laamu, kde svou dovolenou tráví i astronaut Buzz Aldrin. Jste-li filmoví fandové a milujete hvězdné války, Laamu atol si rozhodně nemůžete nechat ujít, protože se tu natáčel film Rogue One: A Star Wars Story.

SVĚTOVÁ RARITA, TO JE HUVADHOO ATOL

Huvadhoo atol (Huvadhu) je druhým největším přírodním atolem na Maledivách a atolem s nejvíce ostrovy na světě. Jedná se o poslední mangrovnikový atol Malediv, který je vyhlášený potápěčskými a surfařskými lokalitami. Jak šnorchlování, tak potápění je

tu neuvěřitelné. Huvadhu atol se administrativně dělí na Gaafu Alif atol a Gaafu Dhaalu atol.

SURFAŘSKÝ, POTÁPĚČSKÝ

A ŠNORCHLAŘSKÝ GHAAFU ALIF A DHAALU

Gaafu Alif atol (Huvadhu Atholhu Uthurburi) je správní obvod severní části přírodního atolu Huvadhu a zahrnuje 81 ostrovů, z nichž je 9 obydlených a na 6 jsou resorty. Ostatní ostrovy jsou neobydlené nebo slouží jako farmářské či industriální ostrovy, případně jsou vyhrazené pro výstavbu resortů. Z obydlených ostrovů za návštěvu nestojí žádný, všechny jsou hustě obydlené a lemuje je mořská tráva. Z resortů mohou vřele doporučit Park Hyatt Hadahaa, který má krásný korálový útes. Dokonalý luxus a extra vybudované vodní vily najdete v mém oblíbeném resortu Raffles Meradhoo a podmořskou rezidenci

v resortu Pullman Maamutaa. Zajímavý koncept mixu industriálního ostrova s letištěm a resortem zajistí potěší milovníky rybolovu. Na ostrově Kooddoo najdeme státní rybí továrnu a resort Mercure Kooddoo.

Gaafu Dhaalu atol (Huvadhu Atholhu Dhekunuburi) je správní obvod jižní části přírodního atolu Huvadhu a zahrnuje 124 ostrovů, z nichž je 9 obydlených a na 3 jsou resorty. Další ostrovy slouží stejnému účelu jako ostrovy Gaafu Alif atolu. Z obydlených ostrovů za návštěvu nestojí žádný. Stejně tak jako na Gaafu Alif atolu jsou všechny ostrovy hustě obydlené a laguny obrostlé mořskou trávou. Když dovolenou na Gaafu Dhaalu, tak rozhodně na resortech – na krásném ostrůvku Konotta, který má dokonalý korálový útes (aktuálně probíhá rekonstrukce), surfaři si zamilují Ayada Maldives a milovníci laguny i šnorchlu zase Amari Havodda.

JEDINEČNÝ A ŽRALOČÍ FUVAHMULAH S OBLÁZKY A JEZERY

Ostrov Fuvahmulah (Foamulah nebo Fuvahmulaku), který je zároveň také jako jediný na Maledivách atolem Gnaviyani, se nachází pod rovníkem a je naprosto unikátní a ojedinělý svého druhu. Jako jediný ostrov v celém tropickém ráji má bílou oblázkovou pláž, která je na různých místech ostrova pokryta většími bílými, šedivými anebo černými kameny či mixem všech tří barev. Na ostrově Fuvahmulah se nachází 9 vesnic, 2 jezera se sladkou vodou, jejichž bahno je prý léčivé, a několik mokřadů. Korálový útes ostrova je vyhlášený pro potápění se žraloky tygřími a dalšími druhy žraloků. Potápění v této lokalitě je vhodné pouze pro zkušené potápěče. Na ostrově Fuvahmulah je možné najít několik penzionů. Resort tu není žádný. Z ostrova pochází mnoho

Foto: Lucie Mohelníková

FARMÁŘKA SKLÍZEJÍCÍ BATÁTY (ALA) NA OSTROVĚ FUVAHMULAH NA GNAVIYANI ATOLU

mých maledivských přátel, spousta politiků, podnikatelů i gangsterů.

POTÁPĚČSKÝ ADDU ATOL ANEBO SEENU ATOL

Addu atol (Addu Atolhu) nebo také Seenu atol je poslední a nejižnější správní obvod Malediv, který zahrnuje 32 ostrovů, z nichž je 6 obydlených a na 3 jsou resorty. Ostatní ostrovy jsou neobydlené. Od roku 1887 do 26. července 1965 byly Maledivy britským protektorátem a právě na Addu atolu mnoho let působili Britové, kteří tu zůstali až do roku 1976. V průběhu druhé světové války Britové na ostrově Gan vybudovali vojenské letiště, které je dnes mezinárodní a jež od roku 1956 používali jako strategickou vojenskou základnu, kde zaměstnávali mnoho místních. Díky historickému působení Britů je populace z této části Malediv vzdělanější. Pochází odtud nejen mnoho mých dobrých přátel, ale také nejvíce profesionálů v cestovním ruchu jako například ředitelé a manažeři resortů, podnikatelé, ale také politici a gangsteři.

Addu atol je hustě obydlen a je méně turistický. Celý atol obklopuje mořská tráva a nejsou tu pověstné bělostné pláže, které jsou pro Maledivy typické. Pěstují se tu kokosové palmy. Najdeme tu také mnoho obchodů a různých mini továren, například na výrobu žabek a pantoflí.

Z obydlených ostrovů za návštěvu bohužel nestojí žádný. Lokalita je vyhlášena především u milovníků potápění, jež je tu nádherné, a nikomu jinému bych ji ani nedoporučila. V deštivé sezóně tu lze potkat také různé druhy velryb. Ubytovat se je možné například v city resortu Equator Village na Gan, který má jako jediný na obydlených ostrovech povolení prodávat alkohol, nebo v obyčejnějším resortu South Palm. Luxusní resort Shangri-La's Villingili, který byl perfektní pro milovníky potápění a golfu, je právě uzavřen a jeho otevření je v nedohlednu. Celý jih Malediv je brázděn potápěčskými a surfařskými safari loděmi.

Pokud jste četli celou sérii článků o Maledivách, nyní víte, že nadpis článku „Není atol jako atol“ byl zvolen správně. Teď už jenom zbývá vybrat správný ostrov a atol, rozbít prasátko a hurá do ráje, hurá na Maledivy, republiky tisíce ostrovů, milionů kokosových palm...

LUCIE MOHELNÍKOVÁ

na Maledivách od roku 2009, kde sezónně žije, procestovala již 128 ostrovů. Podílela se na projektu stavby a provozu několika nových penzionů a hotelů na obydlených ostrovech. Byla první, kdo cestování na obydlené ostrovy představil a začal propagovat nejen v ČR a SR. Díky jejím znalostem také zastávala funkci vicekonzulky na Honorárním konzulátu Maledivské republiky v ČR. Na Maledivy se můžete vydat nejlépe právě s ní a její cestovkou. www.otherwayholiday.com.

Other way holiday

Prozkoumejte s námi pět různých světů v jedné zemi.

Městský, ten líný vesnický, Robinsonův, luxusní i ten podmořský.

Zažijte s námi Maledivy levně i luxusně!

Dovolená na míru a mnohem víc s www.otherwayholiday.com

OKRUH SRÍ LANKOU

Turistů je stále málo

Cestovatele vábí Srí Lanka už celá dlouhá staletí. Neustálý proud cizinců směřující na tento ostrov v Indickém oceánu tak dokázala přerušit až pandemie. Nicméně na podzim loňského roku skončil v zemi lockdown a s ním i většina opatření. Nadšení cestovatelé se začínají pomalu vracet. Povíдали jsme si hned s několika z nich a všichni nám potvrdili, že turistů je v zemi stále poskrovnu a rozhodně stojí za to Srí Lanku takto zažít. Neváhejte proto dlouho a co nejdříve se na ostrov proslavený nádhernou přírodou, čajovými plantážemi a úžasnými plážemi vydejte!

NEZBYTNÉ FORMALITY

Oproti cestám před pandemií vás samozřejmě bude čekat trošku více vyplňování a formalit, nicméně podmínky se na Srí Lance stále zmiňují, takže můžete očekávat, že formulářů bude už jen ubývat. „V porovnání s jinými zeměmi jihovýchodní Asie má Srí Lanka jedny z nejmírnějších podmínek pro vstup, a proto ji turisté často vymění za návštěvu Thajska či Bali,“ vysvětlila mi Marcela Adamusová, která hned po lockdownu podnikla na Srí Lanku svou devátou cestu a provozuje tam ubytování.

Srí Lanka na covid zareagovala hned v březnu 2020, kdy se před cizinci zcela uzavřela, a znovuotevřít se začala až téměř o rok později v lednu 2021. I ji neminuly další vlny a komplikace, ale snad poslední lockdown tu probíhal do října loňského roku. Marcela a mnoho dalších se sem vydali hned po otevření. „V říjnu zde bylo ještě hodně málo lidí. Zažili jsme tak některé památky buď zcela bez lidí, nebo třeba jen s pár místními. Například vyhlášená skála Sigiriya byla opravdu zážitek, obvykle se tam stojí fronty a my byli téměř sami,“ vysvětluje Marcela. Vzpomíná také, že v některých ubytovních byli prvními hosty po téměř dvou letech. To se

prý občas odráží na kvalitě, ale s postupující sezónou dávají majitelé hotelů a penziony dohromady, takže tato komplikace pomalu také odpadá.

KOLOMBO: STARTOVNÍ BOD

Většina cest na Srí Lanku začíná v Kolumbu, nádherném pulzujícím městě asijského střihu. Vůně smažené rýže z vývařoven, troubící tukutuky, všeobecný shon lidí v ulicích a stovky nebo spíše tisíce prodejních stánků kolem cest. Tak si Kolombo pamatuje většina z nás ještě před covidem a v hlavním městě se toho prý moc nezměnilo. Letos ho navštívila digitální nomádka Kristýna Šrédlová, která aktuálně půl roku na Srí Lance žije, a sdílela s námi nejnovější informace. Jediným rozdílem je opravdu aktivní používání roušek. Místní je vyžadují ve všech uzavřených prostorech a na veřejnosti kdekoliv, kde je větší pohyb lidí. V Kolumbu s nimi tedy určitě počítejte.

Pravdou ale je, že nošení roušek je jediným znakem odcházející pandemie na Srí Lance. Žádná jiná omezení tu nečekejte. Roušky a hygienu ale místní opravdu pečlivě dodržují a je dobré, aby to turisté respektovali.

Foto: Kateřina Petříková

Tip

Přečtěte si reportáž z výstupu na Adamovu horu na www.HedvabnaStezka.cz.

Přece jen zdravotnický systém na Srí Lance zdaleka není na naší úrovni a lůžko v nemocnici není pro některé odlehle oblasti zdaleka samozřejmostí.

A co tedy v Kolombu neminout? Určitě se projdete po nádherně revitalizovaném koloniálním centru města. Čtvrť Fort je plná neoklasicistních budov a jejím středem je slavná hodinová věž, na jejímž vrcholku byl později vybudován maják. Ten byl sice už nahrazen novým, ale hodinovou věž zde najdete pořád.

Městský chaos a ruch zůstane snadno za zdmi dvojice buddhistických klášterů Gagaramaya a Seema Malaka ležících nedaleko sebe, a tak se jejich návštěva dá snadno spojit. Naopak správný asijský mumraj a jedinečnou svéráznost najdete v ulicích čtvrti Pettah. Stovky obchůdků s nekonečným množstvím zboží opravdu všeho druhu, zástupy lidí a všudypřítomný hluk může dát někomu zabrat, nicméně na tuhle

atmosféru nikdy nezapomenete a navíc ji už na mnoha jiných místech na Srí Lance nezažijete.

KULTURNÍ TROJÚHELNÍK

Jedním z nejnavštěvovanějších srílanských regionů je oblast mezi trojicí měst Kandy, Anuradhapura a Polonnaruwa přinášející svědectví o sinhálské civilizaci, která sem přišla už pět století před naším letopočtem z Indie.

Projíždět se na kole mezi zříceninami starověkého města Anuradhapura bylo pro mě jedním z největších zážitků při cestě Srí Lankou. Vzhledem k rozlehlosti areálu bylo vždy snadné najít si své zapadlé místo a k chat se kláštery a stúpami nebývalých rozměrů. Nyní je prý ve městě turistů ještě méně, ale zároveň poměrně dobře fungují veškeré služby. Půjčit si tedy kolo nebo si dát dobrý oběd není vůbec problém. Pokud jste ale byli zvyklí získávat veškeré informace online, tak to aktuálně není úplně nejspolehlivější cesta. Nomádka Kristýna mi zdůrazňovala, že spousta restaurací či půjčoven zkrátka pandemii nepřežilo. Existenci jednotlivých podniků tak budete prostě muset jednoduše ověřit na místě a nespolehat se jen na informace z internetu. To ale dává cestám punc dobrodružství, které už se pomalu začalo vytrácet. Takže díky za to.

Za doporučení v téhle oblasti pak určitě ještě stojí již zmíněná úchvatná skalní hora Sigiriya, která byla slavná nejen jako podivuhodné královské město ve výšinách, ale také jako velmi „profláknutá“ turistická destinace plná cizinců. Právě návštěvu skalního města Sigiriya udávala ale většina dotazovaných jako naprosto unikátní zážitek aktuálně s naprostým minimem turistů.

Máte-li chuť pozorovat slony, tak si to namířte do národního parku Minneriya, kde s téměř stoprocentní pravděpodobností zhlédnete celá stáda. Pozorovat statné slonice i čerstvá mláďata při večerní koupeli je skvělým zážitkem, na druhou stranu ale také velmi oblíbeným. Dost často tu proto večer počty turistů v džípech převyšovaly počty koupajících se slonů, což aktuálně vůbec neplatí a vaše výprava mezi slony může být mnohem komornější. Ceny vstupného do národních parků se v důsledku celkového zdražování také lehce zvyšují, západní turista to ale pravděpodobně vůbec nepocítí.

SRÍLANSKÁ VYSOČINA

Dalším velkým lákadlem na ostrově je centrální vysočina na jih od města Kandy, která byla vždycky mezi turisty hodně oblíbená. Nyní je i tady volněji. Hezkým ukazatelem je populární cesta na vrchol Adamovy hory, který je významným poutním místem a při východu slunce se tu zpravidla tlačí davy lidí. „My jsme na vrcholu potkali jediný další pár turistů, jinak tu byli jen místní. Mám ale informace, že se to rychle mění. Kamarádi šli na vrchol jen asi 14 dní po nás a turistů zde už bylo více,“ potvrzovala mi Kristýna.

SBĚRAČKY
ČAJOVÝCH LÍSTKŮ,
LITPON'S SEAT

Motýli

zaostřeno na detail
8. 4.–22. 5. 2022

Foto: Marcela Adamusová

Mezi vesnicemi se také nezapomeňte projet vlakem, který nabízí unikátní zážitek a možnost pozorovat téměř nekonečné čajové plantáže. Ceny za jízdenky jsou symbolické a celkové zdražení se na cenách dopravy příliš nepodepsalo.

Skvělým výchozím bodem k procházkám po krajině je jistě vesnice Ella či Haputale s nedalekou slavnou vyhlídkou Lipton's seat. Mlýnský prales okolo úchvatného útesu Konec světa zase můžete navštívit v národním parku Horton Plains. Centrální hornatá část ostrova má tedy rozhodně co nabídnout.

PLÁŽE BEZ DAVŮ

Dotazovaní cestovatelé také opakovaně zmiňovali, že se jim podařilo i hodně známé a oblíbené pláže zažít téměř bez lidí, a tedy s příjemnou komorní atmosférou. Ty nejpopulárnější pláže najdete na jihozápadě ostrova, vzpomeňme slavnou Hikkaduwa či Mirissa. Pokud byste chtěli zamířit sem, určitě se zastavte v nádherném koloniálním Galle, plném stylových podniků a obchodů s vkusnými suvenýry. Chcete-li zůstat na jihu, ale toužíte po něčem klidnějším a neturistickém, zkuste pláž Tangalle.

Nicméně s příchodem dubna sezóna na jihu zcela končí a pozornost turistů se přesune na východ a sever ostrova, který byl cestovateli dost opomíjený vždycky, natož nyní po pandemii. Zkuste třeba okolí měst Trincomalee nebo Jaffna zcela na severu ostrova.

JAKÁ JE TEDY NYNÍ SRÍ LANKA?

Více než desítky cestovatelů, kteří na Srí Lance jsou nebo byli v posledních měsících, zdůrazňovala, že turistů je zde opravdu výrazně méně, ale mění se to doslova den ode dne. Chcete-li tedy prožít ten objevitelský pocit, kdy nenajdete všechny informace už z pohodlí doma na internetu, ale budete muset trošičku pátrat přímo na místě, tak rychle sem!

Na druhou stranu místní neberou na lehkou váhu ani zdravotní hrozby, takže dodržují ve smysluplné formě hygienu a nošení roušek na veřejných místech. Z mnoha zdrojů tak máme potvrzeno, že se zde budete cítit bezpečně, ale zároveň svobodně a tak trochu dobrodružněji než kdysi. **I**

AUTOR: KATEŘINA PETRÍKOVÁ

Výstava ve skleníku
Fata Morgana

www.botanicka.cz

VERONIKA BERNARD

Když se z cestovatelky stane máma

Weef, tak najdete na sociálních sítích Veroniku Bernard, blogerku a tvůrkyni cestovatelských videí v jedné osobě. Před necelými dvěma lety do jejího dobrodružného života vstoupilo mateřství. Touha poznávat svět s ním ale nezmizela a Veronika objevuje dále, pouze v nové sestavě. Nicméně možná i mateřství ji nasměrovalo na cestu, která ji od online prostoru pomalu vzdaluje. Povídala jsem si s ní o jejích cestách, aktuální tvorbě, která se soustředí na inspirativní rozhovory pro podcast Nastav duši, i o tom, jaké radosti přináší cestování s dítětem.

Veroniko, vnímám tě jako cestovatelku a teď nějakou dobu i matku. Jak se změnil život cestovatelce, které do života vstoupí mateřství?

Dobrodružka ve mě se neutišila, spíš o to víc teď touží po světě, který bude vnímat matku zemi jako partnerku, ke které je potřeba přistupovat s láskou. S mateřstvím zesílil strach, ale i pocit lásky. Jde-li o cesty jako takové, musím přiznat, že první větší cesta s miminkem nebyla nijak moc dobrodružná. Jednalo se totiž o cestovatel-sky nezajímavé ležení na pláži v resortu, nicméně pro utahaného rodiče velmi potřebná dovolená. Cesty po naší krajině nebo třeba po Evropě ale rozhodně neustaly. S příchodem syna se tedy nezměnilo moc. Spíš máme teď jen o batoh nebo třeba nosítko navíc.

O co obohatil syn tvé cesty?

Jestli mě něco Theo učí, je to být tady a teď. Měla jsem to v sobě, uměla si momenty užívat, ale mysl je mrcha a mnohokrát mě odvěkla jinam. Syn mi ukazuje, že není nic víc než přítomný moment. Může to znít jako klišé do té doby, než to opravdu pochopíš. Skrze dětské oči oceňuji krásu kolem mnohem víc, fascinují mě běžné věci, které se pro mnohé zdají být nudné.

Jako digitální nomádka jsi nejen hodně cestovala, ale na mnohých místech i žila. Přinesl ti takový styl života nějaké ponaučení?

Pochopila jsem, že můžu být na nejkrásnějších místech planety, ale pokud tam chybí má přátelé a rodina, není to

ono. Žila jsem třeba v Maroku, Španělsku nebo téměř rok v Portugalsku. Byla to krása: oceán, slunce, káva, milí lidé, ale rodina a přátelé daleko a já cítila prázdno. Musela jsem si přiznat, že to není moje cesta. Po návratu domů, kdy jsme se s mým partnerem, dnes manželem, rozhodli už nežít v kufří a batohu a přestěhovat se do ČR, jsem pochopila, že mé pocity byly na místě a najednou se ta díra zaplnila.

Ž tvých cest asi nejvíc mě zaujala návštěva Bangladěše s organizací ADRA, kde jsi točila dokument. Co tě naučila tahle cesta?

Uff, to byla škola! Kromě toho, že jsem se naučila, že být scénáristka, kameramanka, zvukařka a moderátorka v jednom je opravdu blbý nápad, jsem dostala možnost nahlédnout pod pokličku neziskových organizací, jako je ADRA, a pochopila víc důležitost jejich aktivit v rozvojových zemích. Jsem přesvědčena, že vzdělání je klíč k zdravějšímu světu. Bangladěš mi ukázal neskutečnou chudobu, syrovost a realitu světa, který člověk musí navštívit, aby pochopil. Na druhou stranu mi ale ukázal i to, jak laskaví jsou ve světě lidé a že i když mají málo, sdílí, dávají a hostí. (pozn. red. Vzniklý dokument najdeš na youtube.com pod názvem BanglaKIDS.)

Jaký je vlastně Bangladěš?

Bangladěš je osmým nejlidnatějším státem světa. Dháka, hlavní město, kde jsem trávila při mé návštěvě většinu času, je velmi rušné a pestré místo, které se značně liší od světa, který jsem do té doby viděla. Všude je prach, sem tam vypadne elektřina. Při průjezdu městem se střídá slum s vysokými mrakodrapy. Nůžky mezi bohatými a chudými jsou tu velmi rozevřené. Nic jako střední třída prakticky neexistuje. Vily obehnané ostnatými dráty a sekuritáky mluví za své. Lidé jsou tu velmi srdeční, ale jsou i tací, kteří návštěvu bílé ženy nevitají.

Jaký je Bangladěš mimo město?

Jakmile opustíte rušné město a vydáte se za něj, minete skládky, které svým rozsahem a pachem nelze přehlédnout. Možná na nich uvidíte běhat bosky malé děti, které sbírají odpad vhodný k odkupu na třídění. Není to hezký pohled. Sever vás po duši pohladit umí. Je tu zeleno, rýžová políčka a můžete se tu nadechnout. Konečně vidíte slunce a oblohu, kterou vám tu nezastiňuje prach města.

Jako digitální nomádka jsi žila i v Maroku. Je tahle země vhodnou destinací na útěk z reality běžných dní a zároveň na práci?

Osobně si myslím, že ano. Jen nesmíš čekat úplnou pohodičku. Protože realita běžných dní je tu samozřejmě jiná a plná nečekaných problémů a výzev. Hodně

příjemné je to na jihu u pláží. Užiješ si surfování, potkáš lidi z různých koutů světa, internet je tu připraven, hostely vítají nomády a coworking centra už se tu taky najdou. Stejně tak s nomády určitě počítají v Marrákeši. Zbytek země už není taková hitparáda, ale dá se to. Ono asi opravdu záleží, co od toho člověk chce. Pokud změnu, výzvu, objevování a sem tam blbě připojení, tak je to úplně v pohodě.

Jako influencerka ses do jisté míry živila i samotným cestováním. Je to v Česku možné, když bychom odhlédli od pandemické krize?

Je, ale je to pěkná dřina. Člověk si musí postavit více pilířů příjmů, na kterých stojí. Já osobně jsem natáčela videa, psala články, takže jsem mohla využívat tyhle dva balíčky obsahu jako nabídku pro partnery. Sociální sítě kromě sdílení cest, fotek, videí byly také zdroje příjmu. Pak tu byl e-shop, kde jsem prodávala nášivky s dnes možná už na sítích známým heslem „míň věcí, víc zážitků“ a stejně tak eco-fair plátěnky. Přednášky, workshopy byly pak další cestou, jak si přivydělat.

Tvým velkým tématem byla jistou dobu kromě cestování i udržitelnost. Mnoho lidí má pocit, že to nejde dohromady. Co si o tom myslíš?

Tohle téma je obrovské. Já osobně, protože jsem se kromě cestování veřejně věnovala také životnímu stylu zero waste, jsem postupně otevírala šuplíky tématu udržitelnosti. S každým nahlédnutím do některého z nich se mi svíral hrudník víc a víc. Přicházela jakási tíha a potřeba to všechno dělat nejlíp. Pomoc světu vymanit se z nánosů bordelu. Na cestách ho totiž častokrát víc vidíš. Právě zmíněné Maroko nemá infrastrukturu odpadů úplně zmáklou, lidé zároveň odpad nevnímají jako problém, chybí tu edukace. O Bangladěši nemluvě. Tam na to vůbec není prostor. Tam je na prvním místě mít co jíst a pít.

Nicméně nic není černobílé a vše má své pro a proti. Je na každém z nás, jak s informacemi naložíme. Uhlíková stopa při cestě letadlem je jistě nesporná, ale stejně tak utopení mořské říše při cestě zaoceánskou lodí. Co tedy zvolíš? Nebo nebudeš volit nic a přestaneš cestovat? Pro mě to, že se odřízneš od světa a nebudeš mít tu zásadní zkušenost, není volba. Raději slevím a uskomním se jinde, abych vyvážila svou ekologickou stopu.

Poslední dobou se věnuješ i duchovnímu rozvoji, józe, točíš podcasty o velmi silných a zajímavých tématech. Dovedlo tě k tomu právě poznávání odlišných světů?

Cestování na tom má jistě svůj značný podíl. Cestování otevírá oči, umožňuje poznat na vlastní

kůži a pochopit. Média, texty a videa tě mohou inspirovat, nalákat, pak se musíš ale zvednout a jet. Vidím, jak značně se liší lidé, kteří cestují, a ti, kteří ne. To životní nastavení je natolik jiné, představy o světě, názory na něj. Nesmírně si přeji, aby svět byl otevřený, aby se dalo cestovat, poznávat jiné kultury.

Které země a jakým způsobem jsi s rodinou navštívila?

Jako rodina jsme zavítali do Mexika, kde jsme byli na dovolené a objeli pár míst. Vydali jsme se obytnákem po krásách Moravy. Na konci léta 2021 jsme se stanem na střeše a kempovací výbavou v autě vyrazili směr Francie, a hlavně na sever Španělska. To je něco, co mě tak nadchlo, že už se nemůžu dočkat vestavby do auta a znovu vyrazíme. A až nás bude zas o něco víc, pořídíme i ten stan. Následně jsme se rozhodli ve

Španělsku na nějaký čas zůstat a pobýli tam pár měsíců, nejprve kousek od Valencie, pak v Malaze.

Balit se na cesty sama a s dítětem je něco jiného. Máš nějaké vychytávky a rady pro matky, které se do toho chtějí pustit, ale možná se trochu obávají?

Je tam o jednoho člena na víc, ale nevím, zda je to zas tak jiné. Prostě jen kalkuluješ s další osobou, která má své potřeby. Mám pár vychytávek a jednou z nich je nosítko, ve kterém může žena i kojit a uspat prcka v podstatě kdekoli. Věřím, že miminka, nejen pokud jsou s rodiči na cestách, potřebují cítit pocit bezpečí a mít blízko mámu, tátu. Nosítko je k tomu super. Když už se dítě rozkoukává, je o něco větší, a vás bolí záda, doporučuji nosítko na cesty ve formě krosničky, které počítá třeba s trekem do hor. My měli Sapling od Thule a nedali bychom bez něj žádnou z cest. Je to úžasná věc. A pak doporučuji si

to užít a nelpět na nějakých plánech. Užívat si kamínky na cestě, častěji zastavovat, pokud jedete autem, procházet se a užívat si cestu jako takovou.

Proč má vlastně smysl cestovat s dětmi?

Děti jsou bezprostřední, nemají žádná „oni“ versus „my“. Pokud s nimi vyrazíme brzy do světa, budou chápat jeho rozmanitost. Budou mít reálnou představu o tom, jak to funguje. Zároveň děti vnímám jako otvírače konverzací. Jakmile je dítě v prostoru, lidé se snáz seznamují. Děti jsou přirozené, a tak pěkně propojují ten náš zvláštně uzavřený svět – já, my a „cizí“ lidi. Nevnímají ho takhle, pokud je to nenaučíme my. Chystáme se za pár let vyrazit na cestu kolem světa, pokud to půjde, a moc si přejeme navštěvovat různé školy, farmy, organizace, kde se můžeme s dětmi společně učit, pomáhat a žít. **T**

AUTOR ROZHOVORU: KATEŘINA PETŘÍKOVÁ

BATOH THULE ALLTRAIL X 25L

Odolný voskovaný plátěný batoh ideální na výlety, cestování nebo každodenní použití. Je z 50 % vyroben z recyklovaného voskovaného polyesterového plátna, které je pětinasobně pevnější a poskytuje trojnásobně větší voděodolnost než běžné voskované bavlněné plátno. Bederní pás poskytuje větší stabilitu, kterou v terénu oceníte, ale ve městě jej můžete skrýt. Prodyšná zádová část vám zajistí pohodlí na jakémkoliv dobrodružství.

www.thule.com/cs-cz

TATRABUSEM DO SRDCE ISLANDU

Do nekonečna se rozprostírá sopečná krajina lávových polí, ledy pokrytých horských hřebenu, zelených mechových plání, duhových hor i pláží s černým pískem. Snoubí se tu aktivní vulkány s množstvím mohutných vodopádů a modrých ledovcových jezer. V této drsné a původní krajině ostrova ohně a ledu se člověk cítí nějak ještě menší a nepatrnější součástí čarovné přírody.

Nejlepší dobou k návštěvě Islandu je červen a červenec. Tehdy zažijete nekončící polární den, díky němuž se můžete lépe přizpůsobit vrtkavému počasí. V srpnu se už noci protahují a v září při troše štěstí prosvětlí polární záře večery svým mihotavým magickým zeleným svitem. Auroru Borealis je nejlepší pozorovat přímo z některého z termálních bazénků. Ideálně přitom popíjejte místní pivo Viking říznuté českou slivovicí.

Podnebí je v létě na Islandu typicky severské, i za slunného počasí většinou trochu chladnější a s rychlými zvraty oběma směry. Je třeba počítat s občasným deštěm, silnými větry a ojediněle i se sněžením.

Průzkum ostrova podniknete jen stěží bez vlastního vozidla. Dává naprostou svobodu podívat se, kam oči táhnou. Ovšem pozor – běžné auto je vázáno jen na pobřežní okružní silnici a do divokého vnitrozemí se s ním vydat nemůžete. Proto je úplně nejlepší cestovat terénním autem, ideálně unikátním Tatrabusem, který poskytuje pohodlí, nezávislost a flexibilitu i v náročném terénu odlehlějších oblastí. Tatra pochází z roku 1991, kdy byly sestaveny pro závod do Marrakéše a dále jezdila na Dakkaru jako doprovodné vozidlo. Potom ji koupila CK Adventura a nechala přestavět na dvacetimístný autobus, který je od června do podzimu deset turnusů na

Islandu, v prosinci se podívá do Maroka a přes zimu se servisuje u nás.

CESTOVÁNÍ TATRABUSEM

Přestože se Tatrabus dostane tam, kam ostatní vozidla nemohou, musí dodržovat pravidla – například nesmí jezdit mimo oficiálně vyježděné a značené cesty zvané „gradery“. Ty v pustině propluhovává šestikolka s radlicí.

Tatra na okružní cestě Islandem ujede téměř 3000 kilometrů, ale stejně většinu času strávíte venku na procházkách, túrách a obdivováním přírodních divů. Zavazadla si dáte pod pohodlné, velké a polohovací sedačky, cestou

můžete nabíjet z USB všechnu svou elektroniku. Tatrabus veze také sudy s pitnou vodou a zásoby jídla, takže vydrží ve vnitrozemí až čtyři dny. Spíme ve stanech nebo jsou i zájezdy s ubytováním pod střechou (v rybářských vesnicích, malých srubech, ve vnitrozemí ve velkokapacitních horských chatách).

Ráno nás čeká snídaně islandského typu – stůl z čerstvých islandských potravin, hlavně zelenina, ovoce, sýry. Večer, když dorazíme do cíle a naši expedičníci si staví stany, vytáhnou hliníkovou bednu polní kuchyně s vařiči, hrnci a nádobím, rozloží kuchyňský stan a pustím se do vaření. K večeri je aspoň jednou fermentovaný „islandský

TREKING V DUHOVÝCH HORÁCH, V POZADÍ KOPEČEK HÁALDA

VODOPÁDOVÉ KASKÁDY NA ŘECE SKÓGÁ

Trekking + poznávání — — — — —

Turistika + trekking

žralok“, což je pochoutka pro otrlé. Žralok se totiž po ulovení zakope do země na půl roku a poté, co zfermentuje, nakrájí se na kousky a nechá ještě tři měsíce vyvětrat, pak už se bez tepelné úpravy pojídá. „Vůni“ syrečků je potřeba zapít silnou kminkou, typickou kořalkou. Večery pak trávíme v termálních pramenech, které jsou v tábořištích téměř vždy.

ZLATÝ TROJÚHELNÍK

Nejvíce navštěvovaný je islandský „zlatý trojúhelník“. Brzy ráno se budíme v národním parku Þingvellir, abychom stihli prohlídku, než sem dorazí turisté z blízkého Reykjavíku. Þingvellir leží na dně širokého riftového údolí u poloostrova Reykjanes, tam, kde se rozestupuje evropská a americká litosférická deska rychlostí 7–20 mm za rok. Zvlněná lávová pole porůstá mech a vřes, jezerní pláně brázdí několik působivých puklin. Místo má i svůj historický význam – v 10. století tu byl založen nejstarší parlament světa pod širým nebem zvaný Alþingi a Þingvellir zůstal místem jejich konání až do roku 1798. Další dva vrcholy zlatého trojúhelníku tvoří oblast Geysir s aktivním gejzírem Strokkur a mohutný vodopád Gullfoss.

LANDMANNALAUGAR A DIVOKÉ VNITROZEMÍ

Teprve při průjezdu islandského vnitrozemí si uvědomíme neuvěřitelnou odlehlost ostrova, sílu a drsnost jeho přírody. Automobil se prodírá lávovými poli, pak náhle

brodíme metr hlubokou ledovcovou řekou a následují další desítky kilometrů sopečného písku černého jako noc, abychom viděli to, co má možnost vidět jen málokdo. Místo silnice jen vyjeté koleje, turistická infrastruktura minimální a počasí severské.

Terénní průjezd pustinami centrálního vnitrozemí do Landmannalaugaru je rozhodně největším zážitkem na trase, ale pozor, je dostupný až v červenci. Kromě výmolů a několika brodů, které projede jen oštěpené terénní vozidlo, vás potěší hlavně duhově zbarvené hory okolo. Vyvěrlá hornina ryolitu hraje barvami od žluté přes okrovou a oranžovou až do červena. Paletu odstínů doplňují bílá sněhová pole, černý sopečný prach a sytě zelený mech, který je to jediné, co přežije v místním drsném klimatu.

Atrakcí místního kempu je horký pramen, který se mísí se studenou vodou potoka a vytváří různé teplé tůňky. V okolí si užijete okružní vycházky v mimořádně barevných horách, vroucí vřídla, teplé potoky i lávové proudy. Výlety můžete podniknout i na koních a večer se naložíte do termálních pramenů.

JIŽNÍ POBŘEŽÍ: VÍK, SKÓGAFOSS A JÖKULSÁRLÓN

Další terénní přejezd vás pak posune na jižní pobřeží do malebné osady Vík, u níž můžete na přímořských útesech Dyrhólaey až do srpna sledovat ptačí kolonie papuchalků. To jsou roztomilí ptáčci podobní tučňákům i papouškům zároveň. Papuchalk je islandským národním ptákem a celý Island je velkou ptačí rezervací.

Určitě se na jihu podívejte také na blízké vodopády Skógafoss a Seljalandsfoss, u něhož se dá vstoupit za vodní stěnu. Za návštěvu stojí zdejší skanzen malých domků porostlých travou a ukazujících život Islandanů v dřívějších dobách. Obzvláště fotogenická je pak pláž s černým pískem Reynisfjara se skalními útvary vybihajícími do moře.

Další zastávkou na jižním pobřeží je přírodní rezervace Skaftafell. Tady vede krásný a nenáročný tříhodinový výlet po rozkvetlých horských loukách s výhledy na bílé hřebeny a splaz ledovce až k hřmícímu vodopádu Svarfoss, jehož vody padají působivě přes čedičové varhany.

Kousek dále se u pobřežní silnice otevírá jeden z nejhezčích islandských pohledů na ledovcové jezero Jökulsárlón. Rozprostírá se mezi mořem a ledovcem Breiðamerkurjökull, z něhož se odtrhávají kusy ledu a plují pak po zářivě modré hladině jezera. Mezi ledovými krami je možné podniknout výlet obojživelným člunem a spatřit třeba i tuleně.

TREK LAUGAVEGUR NAPŘÍČ DUHOVÝMI HORAMI

Cestu z islandského vnitrozemí můžete podniknout i na těžko „po svých“. Duhové hory, termální vřídla a sirné fumaroly, sopečná poušť, vodopády a ledovce, pod nimiž dřímají sopky – to všechno se dá vidět během třídenního putování. Výchozím místem treku Laugavegur je právě oblast Landmannalaugar, vyhlášená svou geotermální aktivitou.

Cesta, značená červenými kolíky, stoupá s výhledy na barevné kopce, do kterých se zařezávají ostrá údolí. Ve vyšších polohách přibývá sněhových polí a výhledy halí mlha. Na černém štěrku se podél cesty povalují ostré kousky lesklého sopečného skla – obsidiánu. Zhruba po deseti kilometrech dosahujeme nejvyššího bodu etapy a schováváme se aspoň na chvíli před deštěm v chatě Hrafninnusker (1027 m). Surová pustá krajina připomíná Mordor a člověk si v její nekonečné rozlehlosti připadá nicotně. Před klesáním k jezeru Alftavatn se otvírají ohromující výhledy do černozeleňé krajiny na kopce porostlé mechem. Horizontu vévodí obří ledový příkrov ledovce Mýrdalsjökull.

Trek dále překonává třicet kilometrů dlouhou černou poušť posetou bizarními útvary a u chaty Botnar se na

horizontu konečně přibližují obří ledové čepice ledovců Mýrdalsjökull a Eyjafjallajökull. Pokud vám stačí síly, za drobnou zacházku určitě stojí vyhlídka na impozantní kaňon řeky Markarfljot, která vyhloubila v okolním terénu zářez hluboký několik desítek metrů. Závěrečný úsek cesty do Thórsstöku vede prastarým lesem zakrslých bříz a borůvek, který je jedním z mála pozůstatků původních lesů na Islandu. Přes hlubokou roklí se dostáváme až ke kempu Langidalur, který leží na břehu dalšího širokého ledovcového řečiště.

PODÉL ŘEKY SKÓGÁ AŽ K ATLANTIKU

Alternativou je turistika nalehko v úvodní a závěrečné části trasy a terénní přejezd od startu k cíli prostřední den. Krásná je ještě túra přes sedlo na úpatí ledovce Eyjafjallajökull a sestup k jižnímu pobřeží podél vodopádové řeky Skógá. Jakmile překonáme depresivní měsiční krajinu, mlha se rozpouští a otevírá se nám pohled na zvlněnou krajinu, pozvolna klesající až ke břehům Atlantiku. Sestupujeme kamenitou cestou pro terénní auta, od níž se po pár kilometrech odděluje pěší stezka, kopírující řeku Skógá až k majestátnímu Skógafossu. Ten je se svými 60 metry nejvyšším vodopádem ostrova. Cestou podél hlubokého kaňonu řeky s nýmým úžasem obdivujeme nejméně desítku dalších vodopádů, které s rámussem padají z travnatých svahů a tříští se o dno kaňonu. Poslední z nich, Skógafoss, přivádí řeku k jejímu ústí do oceánu.

NA SEVERU U JEZERA MÝVATN

V otevřené ploché krajině se leskne rozlehlé jezero Mývatn, jehož břehy jsou poseté asi padesáti vulkanickými kopečky s krátery a rozkvetlými loukami. Průzračné mělké vody přejí unikátnímu výskytu řasokoule zelené, zvané jezerní skřítek. Celá oblast hraje nesmírně sytými barvami a je příjemná k odpočinku a toulání v zeleni i sopečné pustině. Zůstáváme tu dvě noci. Krásný výlet je do oblasti pod sopkou Krafla, kde si můžete v rezervaci Namálfjall prohlédnout kouřící fumaroly, solfatáry i bublající bahenní jezírka a nedávné lávové proudy. Celodenním výletem je cesta přes lávové město Dimmuborgir, lesíček Hofdi a pseudokrátery Skutustadagigar. A nejlepším zážitkem je koupání v kráteru Viti, který vznikl poměrně nedávnou erupcí a je zaplaven sytě modrou vodou. Ovšem užít si termální mléčně modré vody můžete i přímo u jezera Mývatn.

ADVENTURA

CK Adventura nabízí na Islandu prostřednictvím Tatrabusu 4 různé turistické a turisticko-poznávací zájezdy, obvykle ve 10-12 termínech každou letní sezónu.

Více o expedicích na Island najdete na www.adventura.cz

JAN KOLANDA

je průvodce CK Adventura. Má za sebou padesátku zájezdů na Island a zkušenosti nejen s vedením výletů a řízením Tatrabusu, ale i s vytečením kuchář z místních surovin. Island tak zná do morku kostí. Nejraději má mohutné vodopády, termální koupele, polární záři nebo pozorování velryb a papuchalků.

PODPORUJEME NEZISKOVKY

CHRÁNÍME MOŘSKÉ ŽELVY v Indonésii a na Srí Lance

Foto: Petr Juračka

Program na ochranu mořských želv založila před několika lety česká biologka Hana Svobodová. Spolu s ostatními dobrovolníky chrání želvy v Indonésii a na Srí Lance.

Hlavním projektem je přímá ochrana líhních pláží na dvou neobydlených ostrovech na indonéském Borneu, v oblasti Berau. Tyto ostrovy jsou nejdůležitějším líhništěm ohrožených karet obrovských v celé jihovýchodní Asii a jedno z nejvýznamnějších líhnišť na světě. Vejce tu ale kladou i kriticky ohrožené karety pravé. Ochránáři z indonéské Konservasi Biota Laut Berau, neziskové organizace, která je finančně podporována organizací Chráníme mořské želvy, zde nepřetržitě hlídají snůšky před pytláky. Od roku 2014 se podařilo zachránit už více než 3 600 000 želvích vajec a toto číslo každý den stoupá. Práce ochránářů zahrnuje monitoring želv přicházejících naklást vejce, přemisťování snůšek do bezpečí, vypouštění právě vylíhlých želv a čištění pláží od naplaveného odpadu.

Neziskovka dále podporuje ochranu želv na jihovýchodě Indonésie, na ostrově Lembata. Jedná se o obydlené místo, a tak tu kromě přímé ochrany na plážích probíhá také vzdělávání a rozvoj místních obyvatel. Děti se tu učí porozumět přírodě kolem nich – nejen želvám a moři, ale také možnosti minimalizovat odpad. Na workshopech se učí vyrábět suvenýry z udržitelných materiálů, například z kokosových ořechů, a ne ze želvoviny. Tyto výrobky zajišťují místním obyvatelům příjem jinak získávaný z nelegálního zabíjení želv pro želvovinu.

Na Srí Lance se organizace snaží zefektivnit ochranu želv v centrech, která jsou vydávána za tzv. „centra ochrany mořských želv“, ale ve skutečnosti jsou zde želvy drženy v devastujících podmínkách jako atrakce pro turisty. Na mnoha místech malé, právě vylíhlé želvy zavírají do bazénků namísto toho, aby je pustili do moře. Těmto želvám v bazénu zakrní svaly (nemohou přirozeně plavat proti vlnám), nevyvinou se jim dostatečně plíce (není tam hloubka), nemají přirozenou potravu, a navíc ztratí instinkt, kam se v dospělosti (za 20–30 let) vrátit naklást vejce. Centra ještě k tomu často vykupují vejce od lidí, kteří je sebrali na pláži, čímž se podporují krádeže vajec ohrožených želv. Proto tato centra nenavštěvujte.

Více informací o aktivitách organizace Chráníme mořské želvy se můžete dozvědět na webu www.morskezelvy.cz a na Festivalu OBZORY 12. – 13. listopadu 2022 v Praze.

CESTOVATELSKÝ FESTIVAL

PRIMA ZOOM

NEZNÁMÁ ZEMĚ

19. - 29. DUBNA 2022

ZALOŽENO 1997 | ROČNÍK XXVI

PRIMA
ZOOM

Hotel
Tomašov

zlín.

PRIMA
ZOOM

PRIMA
ZOOM

PRIMA
ZOOM

WWW.NEZNAMAZEME.CZ

VŠECHNY CHUTĚ MADEIRY

Madeiře se přezdívá ostrov věčného jara nebo miniaturní kontinent. Je rájem pestrobarevných květín s celoročně příjemným klimatem a obrovskou rozmanitostí krajiny původních třetihorních pralesů, bizarních vulkanických štítů z přístupných sítí turistických cest a unikátních levád.

Portugalské souostroví Madeira, vzdálené zhruba tisíc kilometrů jihozápadně od Lisabonu, je sopečného původu a přírodě se tu za miliony let podařilo vytvořit úžasnou plejádu scenerií. Pestrost zdejší krajiny je neuvěřitelná. Na rozloze území, které je zhruba o třetinu větší než Praha, naleznete snad všechny myslitelné typy krajín. Nejvýchodnější mys ostrova je prakticky polopoušť a barevností i členitostí jeho vulkanické krajiny je pro Středoevropana velkou exotikou.

Pobřeží ostrova je strmé a skalnaté, východně od hlavního města naleznete i jeden z nejvyšších útesů na světě, nabízející úchvatné výhledy nejen při západu slunce. Prudké svahy se zvedají od hladiny moře až k centrálnímu masivu nejvyšších hor, kterému dominuje bezmála 1900 m vysoký vrchol nejvyšší hory ostrova, Pico Ruivo. Zejména severní svahy ve vyšších polohách pokrývá unikátní mlžný třetihorní vavřínový prales. Západní části ostrova vévodí náhorní plošina Paul da Serra, neobydlená oblast pastvin, připomínající třeba skotskou vrchovinu. Osídlení ostrova je soustředěno zejména na slunnějším jižním pobřeží, kde najdeme i hlavní město Funchal, jehož aglomerace

připomíná obří amfiteátr nad mořem, bdící nad zdejším přístavem, a jež je po staletí průsečíkem evropského a amerického kontinentu. Mezi madeirské souostroví patří kromě několika pustých ostrůvků i sousední nevelký obydlený ostrov Porto Santo, který je hojně navštěvovaný turisty, mířícími na zdejší vyhlášenou písčnou pláž.

Madeirské souostroví je místem, které můžete navštěvovat celoročně. V létě tu není úmorné vedro (až na pár dní v roce, kdy vane vítr ze Sahary). V zimě jsou tu teploty pro našince velmi příjemné a krátký rukáv můžete v pobřežních oblastech nosit prakticky celoročně. Teplotně je zde příjemně v jakoukoli roční dobu, ale vrtochy počasí jsou tu časté, zejména v chladnějším období roku. Ne nadarmo sami Madeiřané říkají, že tu můžete potkat čtyři roční období v rámci jediného dne. Typický je jev, kdy na jednom místě na ostrově prší a o pár kilometrů vzdušnou čarou dál svítí slunce. Mraky a světlo tu též vytváří neopakovatelné fotografické kompozice. Madeira je zkrátka skvělou volbou pro místo aktivního odpočinku a načerpání nových sil, kam se dostanete přímými lety z Prahy za čtyři a půl hodiny.

PĚŠÍ TURISTIKA NEJEN PODÉL LEVÁD

Zdejší rozežlané hory se svými strmými svahy jako by byly domovem pohádkových skřítků, náhorní plošina v západní části ostrova zase připomíná Skotsko se svými vřesovišti, pasoucími se stády krav a převalujícími se mlhami. Jen o pár kilometrů dál se na terasovitých políčkách pěstují banány a cukrová třtina. Kvůli potřebě zavlažování půdy na teplejší, ale sušší jižní straně ostrova zde byla v průběhu staletí vytvořena unikátní síť vodních kanálů vedoucích strmými srázy zdejších hor, tzv. levád. Současná délka přesahuje 2000 km. V místech, kde byly svahy tak příkré, že kanál nebylo možné zasekat nebo bylo nutné překonat hřeben, jsou vybudovány vodní tunely, kterými lze většinou i procházet.

Právě levády se staly základem zdejší husté sítě turistických stezek horami a zpřístupnily místa, kam by se jinak nebylo možné podívat, do strmých úbočí a roklí. Jejich zbudování trvalo několik staletí a vyžádalo si mnoho lidských životů. Hlavní pěší trasy jsou dobře značené a zabezpečené. Lze si vybrat podle obtížnosti od velmi lehkých až po poměrně exponované cesty nebo ty neudržované. Na mnoha túrách se prochází tunely,

a tak je vhodné nosit s sebou čelovku. Některé z nich jsou dlouhé i několik kilometrů, nikoli však na značených trasách. Vrcholným zážitkem je vzdušná hřebenová túra spojující nejvyšší vrcholy v exponovaném horském terénu s mnoha schodišti a tunely, avšak tak dobře zajištěna a udržována, že ji zvládne zcela průměrný turista (technickou náročnost lze přirovnat např. k úseku od Slezské boudy na Sněžku). Pokud sem vyrazíte na východ slunce, ještě tu ani nebude mnoho lidí. Díky inverzní oblačnosti můžete zažít jedinečné scenerie jako z Pána prstenů.

SURFING A CANYONING

Zatímco horské túry podél levád nadchnou pěší turisty, milovníci adrenalinu si tu přijdou na své při surfování nebo jízdě na horských kolech. Díky rostoucí popularitě surfingu i na Madeiře vznikla řada škol a půjčoven vybavení. Vlny jsou tady celoročně. Za zmínku stojí také skvělé podmínky pro canyoning. Jde o sport, při kterém prolézáte kaňony, slaňujete vodopády nebo skáčete do lagun s křišťálově čistou vodou, a přitom nepotřebujete žádné speciální dovednosti ani nadprůměrnou fyzickou kondici.

KVĚTINÁČ UPROSTŘED ATLANTIKU

Na své si přijdou rovněž milovníci květeny a ti, kteří upřednostňují dovolenou v klidnějším stylu. Ne nadarmo se Madeiře přezdívá „ostrov věčného jara“. Jen v samotném Funchalu, hlavním městě souostroví, můžete navštívit několik různě zaměřených botanických zahrad a strávit v nich celý den. Jednou velkou botanickou zahradou je vlastně celý ostrov, kamkoli oko pohlédne. Ať sem zavítáte kdykoli v průběhu roku, Madeira pokvete. Nejvíce turistů samozřejmě přitahuje jarní období, kdy se tu pořádají Květinové slavnosti. Kromě nepřeberného množství kvetoucích rostlin se tu zachovaly i původní třetihorní vavřínové pralesy (laurisilva) s množstvím endemitů jako pro nás nezvyklé stromové kapradiny nebo borůvky. Místní subtropické klima s dostatkem vláhy a celoročně vyrovnanými teplotami vytváří pro rostliny, ale i turistiku ideální podmínky. Díky němu si tu můžete užít jak příjemný silvestr v krátkém tričku a s koupáním, tak letní prázdniny v subtropích bez veder, protože se budete moci vždy ukrýt do vlhkého chladného pralesa. Madeira je opravdu jednou z mála destinací, kam lze vyrazit kdykoli.

KMEN MADEIŘANŮ A TEMPERAMENT DNEŠNÍCH OSTROVANŮ

Rovněž historie ostrova a jeho obyvatel původem z Portugalska je velmi pestrá. Kromě posledních dekád, kdy se vše na ostrově točí kolem turistického ruchu, byli Madeiřané po staletí zemědělci a obchodníci. Vždyť tento první kousek pevniny na cestě Atlantikem z Evropy byl logickou

Foto: Jackson Groves

DRAMATICKÉ VULKANICKÉ ÚTESY ČNÍ VE VLNÁCH ATLANTIKU U POLOOSTROVA PONTA DE SÃO LOURENÇO

zastávkou každé lodi na doplnění proviantu a především pitné vody. Na ostrově se dařilo výnosné cukrové třtině, na minerální sopečné půdě dozrávaly skvělé hrozny pro výrobu vína, a tak prosperoval i obchod s nimi. Usazovali se tu investoři z Portugalska, Flander, Itálie a především z Anglie. Ostatně i mladý Kryštof Kolumbus na Madeiře obchodoval s cukrem, oženil se tu a vrátil se sem i na svých objevných plavbách. Prostý lid se snažil využít každou píď zdejší úrodné půdy. Dodnes jsou patrné zbytky terasovitých políček i v nejméně představitelných terénech. Kosmopolitní charakter ostrova a jeho metropole později umocnila sezónní přítomnost evropské aristokracie. Mezi ní patřily i osobnosti jako císařovna Sissi nebo poslední rakouský císař a český král Karel I. Habsburský, který zde v chudobě v roce 1922 ve vyhnanství zemřel na zápal plic. Jeho hrob najdete v poutním kostele ve čtvrti Monte, která je součástí hlavního města Funchal.

Ostrované v sobě nezapřou jižanský temperament a pohostinnost, jsou hrdí na svůj původ, ctí staré zvyky a tradice a jsou zbožní. Tradice se manifestují v průběhu roku v podobě různých oslav a svátků. Nejzajímavější jsou Květinové slavnosti. Ostrov je doslova botanickým rájem a vedle původní květeny tu naleznete exotické rostliny doslova z celého světa. A právě ty tvoří výzdobu města i alegorických vozů a tanečnic, které každé jaro vyráží do centra hlavního města za přihlížení mnoha turistů i místních. Dalším pomyslným vrcholem turistické sezóny je silvestr, kdy místní ohňostroje jsou považovány

Foto: Natálie Kohoutková

za jedny z nejvelkolepějších na světě. Ale nesmíme zapomenout i na spoustu takzvaných „festas“ – svátků probíhajících během celého roku – ať už s náboženskou tematikou, nebo třeba u příležitosti sklizně. Zkrátka, ostrované velmi rádi slaví a jejich kroje a folklorní tradice, například svěbytná hudba a tanec, přežily staletí.

Jejich stavby se rovněž drží tradičních forem, barev a měřítek a veřejná prostranství, okraje silnic, ale i kostely a kaple jsou udržovány v čistotě a bývají nazdobené květinami. Výjimku tvoří velké hotelové komplexy v západní části Funchalu nebo domy navrátilivších se emigrantů, kteří se zhlédli v architektuře z ciziny. K nejkrásnějším architektonickým památkám patří funchalská katedrála (Sé) vystavěná na přelomu 15. a 16. století ve stylu manuelské gotiky.

MADEIRA NA TALÍŘI

Madeirská kuchyně vyniká svými skvělými lokálními surovinami. Mísí se na ní vlivy kontinentální portugalské kuchyně s ingrediencemi, které tento subtropický ráj nabízí. Ať už to jsou rozličné druhy exotického ovoce či zeleniny (které můžete ochutnat ve slavné funchalské tržnici), nebo celá řada rybích specialit, třeba grilované sépie (lulas) s výtečným česnekovým chlebem (bolo do caco). Asi nejznámější z nich je na první pohled hrůzu nahánějící hlubokomořská ryba jménem tkaničnice (peixe espada), připravovaná na mnoho způsobů. Klasicky se třeba obaluje v testičku, smaží a servíruje s pečeným banánem. Místní kuchaři vám pravděpodobně doporučí steak z tuňáka nebo mečouna s výbornou dušenou zeleninou přelitou olivovým olejem nebo tradiční grilované hovězí špízy (espetada). Ze sladkostí můžeme zmínit alespoň oblíbený koláč Bolo do mel, připravovaný z melasy, rozinek a ořechů. Zapomenout nesmíme ani na dezertní madeirské víno charakterem podobné portskému nebo oblíbený míchaný drink poncha z třtinové pálenky, medu a citronové šťávy.

LÁVOVÉ BAZÉNKY I ZLATÝ PÍSEK

Ačkoliv souostroví Madeira není typickou plážovou destinací, a to ať kvůli svému vulkanickému původu, nebo svým příkrým svahům, které padají přímo do oceánu, i na hlavním ostrově najdete několik míst ke koupání na závěr příjemně stráveného dne. Asi nejzajímavější možností jsou přírodní bazénky na lávových útesech v městečku Porto Moniz na severozápadním cípu ostrova. Bylo k nim vybudováno plovárenské zázemí a ochranné zídky, které zadržují dostatek vody a zároveň hosty chrání před bouřícími vlnami příboje, jež se tříští o skaliska těsně před nimi. Nadchnou vás i méně navštěvované přírodní lávové bazény v městečku Seixal. Kdyby se vám nelíbila ani do podkovy sevřená přírodní „Plážička“ (Prainha) s původním černým pískem za městem Caniçal na východě Madeiry, sousední ostrov zvaný Porto Santo, kam se lze dostat za 2,5 hodiny lodí nebo za 20 minut letadlem, má devítikilometrovou písčitou pláž se zlatým pískem a na koupání nebo vodní sporty jsou tam skvělé podmínky. **I**

AUTOR: HELENA KŘENKOVÁ, MILAN TICHÝ A JAN KUBIŠTA

Web Madeiran (www.madeiran.cz) nabízí nejobsáhlejší informace o Madeíře v češtině na jednom místě. Najdete zde vybrané túry včetně podrobného popisu a interaktivních map, které si můžete stáhnout do telefonu. Poznávací okruhy pro autoturisty, detailní informace o dalších aktivitách, jako je cyklistika, kaňoning, surfing. Informace o gastronomii, restauracích i dopravě. Najdete i širokou nabídku turistických, poznávacích a zážitkových zájezdů včetně cestovatelských balíčků služeb. Všechny zájezdy mají výhodu malých skupinek a profesionálního průvodce s dokonalou znalostí Madeiry.

Madeiran

www.madeiran.cz

Nabízíme:

Zážitkové zájezdy
na Madeiru

Malé skupiny
(cca 8 účastníků)

Úchvatná a přitom
nenáročná turistika

Cestovatelské
balíčky na Madeiru

Pro VIP klienty a firmy:

Zájezdy na míru

Kontakt:

tel. 603 155 884
info@inspira-travel.cz

www.inspira-travel.cz

ALPSKÉ ETAPOVKY

Etapové treky nalehko jsou nejlepší možností, jak si užít švýcarské Alpy. Cestou posvačíte sýry přímo na salaších a na noc vás čekají útulné venkovské nebo horské hotýlky s čistými postelemi a dobrou kuchyní.

VIA STOCKALPER Z Brigu přes průsmyk Simplon

Tahle štreka by se mohla klidně jmenovat Via Napoleon. Značná část překrásného přechodu Alp ze švýcarského Brigu přes průsmyk Simplon do italského Gonda totiž vede ve stopě staleté silnice, kterou tady nechal vybudovat Napoleon Bonaparte, když zamýšlel kolem roku 1800 tahat tudy kanony. Na základech jeho projektu později postavili i dnešní moderní silnici a automobilově nevyužitý zbytek projektu dnes slouží pěším poutníkům.

Via Stockalper měří 33 km, dá se to sice proběhnout i za jediný (velmi dlouhý) den, ale klasicky se tenhle výšlap dělí spíš na tři etapy. Díky tomu lze

i značné převýšení zvládnout docela dobře i jako rodinný výlet s dětmi. Každých zhruba 10 km se totiž dá cestou pohodlně přenocovat v hotýlčích (ve vrcholovém průsmyku Simplon i ve vsi Simplon Dorf, stejně jako na startu v Brigu i v cíli v Gondu). Převýšení vypadá na první pohled brutálně (Brig leží 678 m n. m., Simplon 2000 m n. m., dělí je jen 11 km), ale klidně se lze část pouti popovést poštovním autobusem, kterým si navíc pošlete velkou bagáž. Tu vám spolehlivě vyloží v místě příštího noclehu, ráno ji zase naloží a popovezou o dům dál. Mají na to vymyšlený šikovný sběrný systém s visačkami, které tady dostane každý poutník, jenž si zakoupí výletnický balíček s noclehy podél cesty.

Foto: Switzerland Tourism / Malyas Fabian

Touhle linkou se samozřejmě pohodlně vrátíte i z cíle do místa startu.

Na pouti přes Simplon rozhodně není proč spěchat. Jakmile zdoláte úvodní výšlap z Brigu do průsmyku, následuje už pozvolnější sestup pastvinami a lesy, zpravidla dělený do dalších dvou etap. Příští zastávka: Simplon Dorf, ves 10 km pod průsmykem (1482 m n. m.), je široko daleko vyhlášená řemeslnou pekárnou, v níž se dodnes ručně pečou klasický walliský žitný chléb s ohromující trvanlivostí: při správném skladování se dá jíst až tři měsíce. Dřív se totiž walliské obecní pece roztápěly jen párkrát do roka. Samozřejmě později bochník není úplně měkký, protože se krájí na tenoučké plátky – takto

ho lze ochutnat i v nejluxusnějších walliských hotelech třeba v Zermattu či v Saas-Fee.

Poslední etapa Via Stockalper už je jen nenáročná vycházka příhraniční zelení, skrz tunely vojenské pevnosti a kolem někdejších napoleonských kasáren přes čáru do Itálie, končí se v pašerácké vsi Gondo (851 m n. m.), kde stojí vedle sochy pašeráka stará napoleonská celnice – dnes designový hotel. A kde se vlastně vzal název Via Stockalper? Je to jméno dávného byzysmena, jenž zbohatl na transalpském obchodu se solí a sýry dávno předtím, než tady Napoleon nechal postavit svou silnici. Po Stockalperovi zůstal v centru Brigu výstavní zámek, který je dnes pýchou rajského městečka v údolí řeky Rhôny.

AUTOR: PETR ČERMÁK

VIA SPLUGA

Přes Alpy ve stopách Římanů

Tisíciletá cesta, soumarská stezka Via Spluga, jež platila v dávných dobách za postrach Římanů, je dnes vyhlášenou turistickou atrakcí východošvýcarského kantonu Graubünden. Šedesát kilometrů dlouhý etapový pochod přes stejnojmenný průsmyk na pomezí Švýcarska a Itálie je překvapivě přívětivým výletem. Lze tu totiž kráčet celkem nalahko – jen s denním batůžkem, zatímco velké zavazadlo vám popovezou vždy o dům dál. Takové balíčky ubytování se tu nabízejí už zhruba od 400 CHF (podle kategorie noclehu) na celý pochod.

Na konci první etapy, po 17 kilometrech čítajících mimo jiné prohlídku dramatické rýnské soutěsky Vi-amala či hradu Hohen Rätien na skále nad startovním městem Thusis, vás čeká relax v termálních lázních v kouzelné kamenné vsi Andeer. Je dobré se tam občerstvit před vrcholovou etapou. Ta začíná v sedle Splügen, vede okolo přehrady Monte Spluga, jež pod hrází přechází do rozervané, dechberoucí soutěsky Cardinello. Nejdivočejší část cesty se tady musela podrobit přírodě a přizpůsobit skále. Dovede vás až dolů do malebných vesniček Valle San Giacomo a končí v pohádkové kamenné visce Isola, ležící takřka o kilometr níž než průsmyk. Za odměnu za překonání všech nástrah na cestě si můžete užít výtečnou italskou kuchyni.

A pokud se vám nebude chtít ještě stále končit, dá se pochodovat i další den (zase z kopce) 20 km poutním údolím San Giacomo plným kapliček až do italského města Chiavenna. Odtud jede zpět do Švýcarska buď vlak (s přestupem), nebo jednou denně přímý autobus vyhlídkové linky zvané Palm Express do Svatého Mořice.

AUTOR: PETRA GREIFOVÁ

TREK PŘES ALPSTEIN K SÄNTIS

Přijíždíme do Wasserrauen v Appenzellu, kde začne naše velké tří denní dobrodružství. Dobalíme do

našich obrovských batohů poslední nutnosti a s celkovou váhou asi 15 kg vyrážíme do hor, které pomalu začínají vystupovat z odcházejících deštových mraků. Cestu k první zastávce, jezeru Seealpsee, volíme tu strmější a delší. Stoupáme po nádherné lesní pěšince a plíce i srdce pomalu začínají chápat, že se teď moc nudit nebudou. Asi po minutách chůze vycházíme z lesa a začínají se objevovat první horské statky s typickým zvoněním kravských zvonců. Na každém z těch malých statečků se dá koupit domácí sýr, máslo, pečivo, a tak si nějak říkám, proč vůbec s sebou nesu ty konzervy.

Přicházíme k Seealpsee – jezeru tak čistému, že se téměř nedokážeme odtrhnout od pozorování rybiček. Jasně, musím se vykoupat, bez toho to nejde. Po osvěžující koupeli obcházíme dokola toto skvostné dílo matky přírody a posléze začínáme stoupat zprvu mírněji a poté stále příkřeji k horské chatě Äscher, která svojí polohou usazená do skály nad údolím připomíná spíše Himálaj než Alpy. Pár fotek, a protože už nás čeká jen asi 30 minut chůze do dnešní cílové stanice, dáváme si plecháček vína a kocháme se přitom úchvatnými

pohledy na okolní horské velikány, které jsou ozářeny sluncem jako důkaz, že déšť se již opravdu rozloučil.

A je to tu, naše první nocování v Alpách na chatě Ebenalp v nadmořské výšce 1644 m v matrazenlageru. Hurá na večeři. Objednáváme si místní specialitu, zeleninovo-masovou polévku Gerstensuppe, a opět se rozehrává na jazyku dokonalá harmonie chutí. Když nám poté přinese usměvavá servírka obložený talíř místních specialit v podobě různých salámků a sýrů, už nám ke štěstí moc nechybí. A za chvíli zjišťujeme, že vlastně chybí – trocha místního folklóru, který přichází vzápětí s pány, kteří doposud naprosto nenápadně a nenuceně seděli u stolů nad večeří a najednou prostě z ničeho nic začnou zpívat a jódlovat. Po chvíli se všichni začínají zvedat a odcházet ven, aby se podívali na západ slunce. Neuvěřitelné představení v kulíšách alpských velikánů, kteří nás tu obklopují a již jsou vyvažováni stejně hlubokými údolími. Ten tanec stínů, neskutečná souhra barev, dramaticky tmavých i zářivých tónů prozařovaných zlatavými paprsky na stále temnější obloze. A pánové ponoření do tmy opět rozechvějí svoje hlasivky a jejich zpěv se nyní rozléhá

Foto: Switzerland Tourism / No Selfies

HORSKÁ CHATA ÄSCHER JE ZASAZENÁ
PŘÍMO DO SKÁLY

nad celým údolím, odráží se v horách a hlavně v našich srdcích – toto jsou opravdu jedny z nejsilnějších dávek životních emocí. A to máme za sebou teprve první den...

Výstup na Säntis – s hlavou v oblacích a nohama ve sněhu

Tak majestátně, jak se s námi večer slunce rozloučilo, se stejnou intenzitou nás ráno vytahuje z postelí rovnou k dokonalé snídani. Opět talíř švýcarských sýrů, jeden lahodnější než druhý. Nesměle se ptáme po čerstvém chlebu a paní domu nás s úsměvem prosí o chvilku strpení, protože náš chlebič se nachází teprve na lanovce, a když dorazí, za odměnu dostáváme porci místního bio másla navíc. A pak se jde na věc – dnes nás čeká zlatý hřeb této cesty, výstup na vrchol hory Säntis s nádhernou nadmořskou výškou 2502 m. Začínáme asi hodinovým prudkým stoupáním na chatu Berggasthaus Schäfler. Zde si dáváme malou odměnu v podobě šálku vonavé kávy a už by nás od vrcholu Säntisu mělo dělit jen necelých 5 hodin nepřetržitého výstupu.

Cesta už je náročnější, místy opravdu velmi úzká. Procházíme po skalnatých římsách a pomalu se nám

na obzoru přibližují sněhové plotny. Těším se jako malé dítě na chvíli, kdy si budu moct poprvé v životě v srpnu sáhnout na opravdový sníh. A pak už to přichází – obě si navlékáme cyklistické rukavice, abychom se mohli pevně držet ocelových lan, které lemují naši výstupovou cestu. Vrchol Säntisu se pomalu blíží a s ním i poslední, nejnáročnější úsek cesty, kde opatrně našlapujeme na ocelové nášlapy ve skále a každý krok nás přibližuje našemu cíli.

Ale to ještě není vše. Den se pomalu chýlí ke konci a nás čeká ještě sestup do chaty na Rotsteinpassu. Začínáme pomalu sestupovat, terén není o moc jednodušší než při výstupu a z ničeho nic se sluneční den halí do bouřkových mraků, které s temným příznakem blížící se bouřky zahajují útok na naše údolí. Před námi se objeví další překážka v podobě Lisengratu – snad by se tomu dalo říkat i ferrata, a navíc s bouřkovými mraky v zádech. Zdoláme ji a spěcháme do bezpečí chaty. Večer sledujeme blesky křižující oblohu a vnímáme sílu hromu.

Ráno nás čeká deštivá cesta přes nádhernou vesničku Meglisalp, kde nás v jedné otevřené horské chatě zachraňují hrnkem horkého nápoje Ovomaltine. Trochu

oschneme, pobavíme se pohledem na krávy, které přicházejí z pastvin do vesnice, aby i ony našly útočiště v suchých chlěvech, a zbývá nám poslední úsek cesty – sestup na již známé Seelalpsee a opět do Wasserrauenu.

AUTOR: ZUZANA KRČMAŘÍKOVÁ

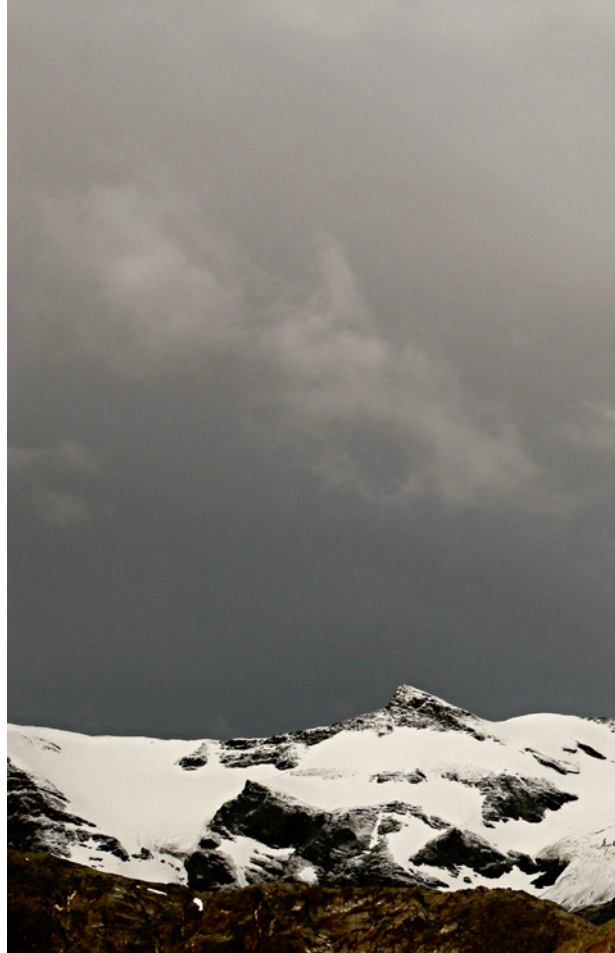
MATTERHORN TREK

Dobrodružství ve stínu Matterhornu

Vláček nás doveze z Täschu do Zermattu. Naším dnešním cílem je Berggasthaus Trift (2337 m). Mělo by nás dělit celých 5,5 km a úžasné převýšení 900 nadmořských metrů. Stoupáme nádhernou roklí a obdivujeme výhledy na Matterhorn. V chatě si dáváme kávu a po krátkém opláchnutí v horské bystřině se ještě protáhneme na zelených loukách se šuměním vodopádu za zády. Obloha je úplně modrá a vytváří tak dokonalý kontrast s okolními horami. Pomalu se ještě krátkým popovídáním s majitelem loučíme s Triftem a vydáváme se vstříc celkem prudkému stoupání do svahu za chatou, které se nám za necelou hodinku chůze odvděčí výhledem na Matterhorn s doslova azurovou aurou kolem celé hory.

Stojíme a vnímáme sílu této hory každou buňkou těla. Je krásné ráno a my si ho chceme užít. Zůstáváme tak na louce s tímto ohromujícím pohledem, fotíme, brouzdáme se bosé v trávě a jen si prostě a jednoduše tuhle chvíli užíváme. Přicházíme pak k nejnižšímu bodu dnešní cesty, odkud začínáme stoupat do našeho útočiště – chaty Schönbielhütte. Během stoupání narazíme na docela příjemné jezírko, ale koupat se v něm pro bahno nedá. Mraky jsou stále níž, viditelnost se snižuje, ale odhadem nám zbývá už jen hodina cesty. Chvilí před večerí přestává pršet, a dokonce vychází i slunce. Neváháme ani chvíli a jdeme si užít tuhle večerní pohodu se sklenkou aperitivu na terasu. Údolí není dnes tak malebné, jako bylo včera, jsme ve výškách, kde už zelenou barvu přírody téměř nevidíte. Jen šedí skal rozsvěcuje právě pár paprsků slunce, které se klube z mraků.

Vydáváme se na cestu, která nás doveze do nejvyššího bodu celé naší cesty, do míst, kde si konečně budeme moci dlaní sáhnout na Matterhorn, a také nás čeká nový životní zážitek – obě budeme poprvé spát v nadmořské výšce více než 3000 m. Začínáme sestupem se sluncem zalitými tvářemi, dostáváme se k majestátnímu dílu hydroelektrárny nad Zermattem, která nás svými technickými údaji celkem překvapí. Následuje výstup na Schwarzsee a později se vydáváme na tvrdý a nesmlouvavý výstup na Hörnlihütte, do výšin 3260 m. Po sprše si zaslouženě dáváme sklenku pravého švýcarského vína, které si jdeme vypít na terasu, uděláme si pár foteček, ale protože už téměř začíná mrznout, uchylujeme se do vnitřních prostor zrekonstruované chaty, která celá ještě

DOMKY V MALEBNÉ OSADĚ MEGLISALP
V POHOŘÍ ALPSTEIN

POHLED NA NÁDHERNÝ
MATTERHORN OD SCHWARZSEE

voní dřevem. Usínáme a v uších nám stále zní dozvuky podvečerní bouře, která se přiblížila se svým těžkým sněhovým mrakem.

Ráno je mrazivé, ale slunečné. Když vyjdou na terasu, přemýšlím, zda je opravdu srpen – stoly jsou pokryté jinovatkou a cítím tak známou vůni sněhu. Sestupujeme přes Schwarzsee do Furi a kousek před vesničkou potkáváme téměř pohádkovou restauraci Hermetje, kde si s úlevou sedáme ke stolu pod stíny stromů, odměňujeme se sklenkou aperolu a obloženým talířem sýrových a masových specialit z lokálních zdrojů kantonu Wallis. **T**

AUTOR: ZUZANA KRČMAŘÍKOVÁ

Švýcarsko.

Na webu MojeSvycarsko.com naleznete aktuální turistické tipy a informace o Švýcarsku i možnost objednat si zdarma brožury poštou. Nezapomeňte také sdílet vaše zážitky ze Švýcarska na Instagramu, a to s hashtagem #MojeSvycarsko. Nejzajímavější fotografie budou otištěny v magazínu SWISSmag.

MENORCA

rájem pro tuláky

Malebné rybářské vesničky, divoké pláže s tyrkysovou vodou, nádherná okružní trasa podél pobřeží. Menorca je přecibný baleárský ostrov, který leží možná trochu ve stínu své „dospělejší sestry“ Mallorky. A právě to z něj dělá ideální destinaci pro všechny, kdo hledají klid a pohodu.

Dostat se na Menorcu je samozřejmě nejjednodušší letecky. Z Prahy létá společnost Vueling a s jedním přestupem v Barceloně trvá let necelých pět hodin. O dost lépe vychází lety z Vídně, protože přímý let na Menorcu vám zabere asi dvě a půl hodiny, navíc se dá v předstihu koupit i desetkrát levněji.

Druhý největší ostrov Baleárského souostroví je asi 50 kilometrů dlouhý a 16 kilometrů široký. Pohybovat se po něm můžete hromadnou dopravou, která je ale připravena spíše na hlavní sezónu a mimo ni často nefunguje plně. Maximální svobodu získáte s půjčeným autem. Nájem aut jsou mimo sezónu finančně velmi snesitelné, do výšin se šplhají právě až v červnu, červenci a srpnu.

Počasí je příjemné, v létě horké. Může se stát, že vás zastihne na Menorce déšť – za rok tu prý naprší stejné množství vody jako ve Velké Británii, s tím rozdílem, že tady prší méně často a intenzivněji. Pokud chcete zažít klid a opravdový život ostrova, přijďte mimo sezónu na přelomu jara a léta nebo na podzim

MAHON, RYBÁŘSKÉ VESNIČKY A OSTROVNÍ VYHLÍDKA

Když přiletíte na ostrov, věnujte nějaký čas prohlídce hlavního města Mahon. Město nacházející se v pětilometrové zátce, široké v některých místech až 900 metrů, má jeden z největších přirozených přístavů v západním středomoří. Z přístavu, který je lemován hospůdkami, bary a restauracemi, jezdí několikrát denně lodě na tzv. Nemocniční ostrov. Tam najdete kromě staré nepřístupné nemocniční budovy také nově zřízenou galerii Hauser & Wirth s moderním uměním, která vdechla v posledních letech ostrovu znovu život. Jestli budete mít čas, určitě si dejte nějaké jídlo ve zdejší restauraci Sa Cantina, vaří tu opravdu skvěle. Po návratu do přístavu můžete navštívit prodejnu zdejšího lihovaru, kde se vyrábí tradiční menorský gin Mahon.

Když pojedete z Mahonu na západ, zastavte se v malebné rybářské vesničce Binibeca kousek od Saint Louis. Pro vesničku jsou typické uzoučké křivolaké uličky mezi miniaturními rybářskými domky. Všechny jsou pečlivě natřené na bílo, a i když je jich jen několik desítek, snadno se mezi nimi zatouláte.

CENTRUM MENORSKÉHO MĚSTEČKA
ES MERCADAL JE JEN PRŮSEČÍK
NĚKOLIKA KRIVOLAKÝCH ULÍČEK

V městečku Es Mercadal existují minimálně dva důvody k zastávce, a jsou to tradiční restaurace es Molí d'és Racó a modernější Tast. Obě nabízejí fantastická jídla, místní speciality. Skvěle připravují třeba pečeného králíka nebo chobotnici v tradiční majonéze – Mahonnaise. Zkuste plněnou zeleninu nebo mořské plody, nemůžete se splést.

Abyste získali lepší přehled, jak ostrov vypadá, vyjed'te na jeho nejvyšší vrchol s vyhlídkou Monte de Toro. Když napíšu, že se hrdě týčím do výšky 357 metrů, bude to znít směšně, ale věřte, že z vyhlídky na vrcholu uvidíte velkou část celého ostrova. Na kopec se dá vyjet autem a jezdí tam i autobus po 3,5 km dlouhé, klikaté cestě. Na vrcholku najdete kostel Santuario de la Virgen del Toro, několik metrů vysokou sochu Krista, obchůdek se suvenýry a restauraci.

PUTOVÁNÍ PO KOŇSKÉ STEZCE

Kolem celého ostrova vede dálková trasa GD 223, pravým jménem tedy Camí de Cavalls – Koňská stezka. Je to 190 kilometrů dlouhý okruh, který vede z velké části podél pobřeží kolem celé Menorcy. Její historie je stará několik

stovek let. Stezka sloužila nejen jako přístup k moři, když bylo třeba bránit ostrov před nájezdníky, ale spojovala také jednotlivé strážní věže a pevnosti. Usnadňovala postup vojska a dělostřelectva v obtížně přístupném terénu. Jednotlivé úseky se sice nacházely na soukromých pozemcích, ale na poptávku turistiky byly vykoupeny a dnes jsou všechny veřejně přístupné.

Stezka je kolem cest výtečně značená dřevěnými sloupky opatřenými vínově červenými cedulkami, které často nesou název místa, kolem něhož procházíte, nebo klasickými kilometrovníky se vzdáleností k dalšímu významnějšímu bodu stezky. Mějte s sebou v jakémkoli ročním období dostatek vody a na kamenité cesty si vezměte dobré boty.

Celá Camí de Cavalls je rozdělena na dvacet úseků, z nichž nejdelší měří necelých 14 kilometrů. Můžete se tedy rozhodnout, jestli ji projde celou jako "puťák" se spaním každý den jinde, nebo budete z jednoho místa vyrazet postupně na jednotlivé úseky. A nebo si během své dovolené prostě jen vyberete ty nejhezčí či vašemu bydlení nejbližší úseky a vydáte se jen na ně. Celá Camí de Cavalls se dá projít za sedm dní, i když vás v takovém případě čekají denní dávky kolem třiceti kilometrů. Takovou cestu je třeba připravit a domluvit ubytování, protože spaní ve stanu je na Menorce zakázáno. Najít bydlení mimo sezónu (třeba brzy na jaře) přítom může být oříšek stejně jako v hlavní sezóně.

MOKŘADY, PÍSEČNÉ DUNY, SKALNATÉ BŘEHY I ŽELVY ZELENÁVÉ

K nejkrásnějším úsekům patří trasa Camí de Cavalls mezi majákem na mysu Favaritz až k mokřadům v laguně za vesničkou Es Grau. V sezóně vás na mys dopraví autobus číslo 43 z Mahonu. Mimo sezónu je to komplikovanější, budete muset využít dvě auta, taxi nebo prostě projít trasu tam a zpět.

Cestou vás čeká výšlap po nádherném skalnatém pobřeží, cesta ve stínu borovic halepských, putování nízkým porostem jalovce fénického a jamovce širokolistého i písečnými dunami. Mějte na paměti, že jste v přírodním parku Albufera des Grau, a proto se prosím netoulejte mimo značené trasy. Na plážích se můžete sméle vykoupat, voda je tu průzračně čistá a většina pláží je v malých zátokách chráněna od moře. Na první pláž Cala Presili narazíte asi po kilometru a půl, o pár set metrů po trase je Platja de Capifort.

Projedete oblastí písečných dun, které jsou jedním z nejceněnějších přírodních prvků pobřeží Baleárských ostrovů. Roste tu řada endemických rostlin a žije v nich mnoho vzácných živočichů, zejména proto, že se podařilo zabránit zásahům člověka do této oblasti. Příroda se v těchto místech zcela zregenerovala vlastními prostředky. V písku tak můžete vidět třeba opletník

Prehistorické památky Menorcy

Celá Menorca je protkána výtvary tzv. talajotické kultury z doby bronzové a železné, sahající až do druhého tisíciletí před Kristem. Fascinující kamenné obří stavby jsou často součástí celých měst, třeba v nalezišti Torre d'en Galmés nedaleko měst Alaior a Son Bou. Součástí každého takového města byla vysoká kamenná věž "talayot". Některé měly obrannou funkci a často kolem nich vyrostla obydlí tehdejších lidí. Řada těch nejvýznamnějších nalezišť talajotické kultury měla také místo, které sloužilo k duchovním obřadům nebo k vědeckému bádání tehdejších obyvatel ostrova. Útvar ve tvaru písmene "T" se nazývá "taula", z katalánského výrazu pro stůl. Taula v Torre d'en Galmés je poškozena a její horní vodorovná část byla v době římského osídlení použita jako náhrobek. Naopak taula v nalezišti Trepucó kousíček za hlavním městem Mahon je velmi zachovalá, přestože k její stabilitě přispěly nepříliš profesionální zásahy prvních objevitelů.

dřípatkovitý, známý spíše jako svlačec mořský, krásné jsou bílé květy líru přímořského či žluté kvítky mediku mořského. Své kouzlo má i obyčejná plážová tráva.

Z živočišné říše zde můžete pozorovat třeba kulíka mořského a v mokřadech za Es Grau narazíte i na orlovce říčního nebo volavku malou. V porostech okolo Camí de Cavalls žije i vzácná želva nazelenalá.

Část trasy vede i zemědělskou krajinou a pastvinami, které jsou využívány pro tradiční zemědělství na ostrově. Asi po sedmi kilometrech chůze můžete odbočit z trasy Koňské stezky a vydat se prozkoumat Tower of Rambla – britskou pobřežní obrannou věž stojící na ostrohu Rambla, který odděluje zátoku Cala de sa Torreta od zátoky Cala des Tamarells. Byla postavena v letech 1799 až 1802 stejně jako další podobné stavby na pobřeží a sloužila k obraně ostrova. Dovnitř se kvůli špatné statice objektu nedostanete.

NA MOŘSKÉM KAJAKU A SE ŠNORCHLEM

Nejkrásnější pláže jsou těsně před příchodem do malé přímořské vesničky Es Grau. V zátoce Tamarells jsou hned tři a všechny oplývají jemným pískem. Můžete k nim přijít pěšky, ale mnohem dobrodružnější je přijet k nim na lodi. V Es Grau si můžete půjčit klidně na celý den kajak a vydat se na něm kolem pobřeží. Jedna z nejhezčích pláží je Les Tamarells na blízkém ostrůvku. Kajaky si za 4570 eur můžete půjčit na celý den přímo v Es Grau u firmy Menorca en Kayak. Máte-li

HISTORIE PREHISTORICKÉHO NALEZIŠTĚ TALAJOTICKÉ KULTURY TORRE D'EN GALMÉS SAHÁ AŽ DO DOBY ŽELEZNÉ

obavy, můžete zkusit i jejich průvodce, který vám vše vysvětlí a provede vás nejhezčími místy v okolí, včetně skalních jeskyní při pobřeží. Zvažte také šnorchlovací výbavu, protože takřka na všech plážích je život pod vodou opravdu velmi pestrý. "Lakmusovým papírkem", že prostředí pod vodou je maximálně čisté, je přítomnost posidonie mořské – trávy rostoucí na písčném dně. Ta má až neuvěřitelné zásluhy na udržení přirozeného podmořského prostředí. Poskytuje útočiště různým živočichům a malým rybám, je přirozenou ochranou pobřeží před erozí a vlnobitím a podle posledních výzkumů má i zásadní roli při čištění moře od plastů a mikroplastů.

KOUPÁNÍ NA MENORCE – NAHÁČI, VÍTR A PŘÍRODA

Možnosti koupání na Menorce jsou v jarních měsících proměnlivé. Vyšší teplota vody kolem 23 °C vydrží spíše v podzimních měsících září a říjnu. Na ostrově bývá dost větrno a místní se řídí jednoduchým pravidlem: fouká-li na jihu ostrova, jedou se koupat na severní pobřeží a opačně.

Pobřeží Menorcy je lemováno překrásnými plážemi. Na jihu určitě stojí za to trasa z Cala Galdana do

St. Tomas. A zase můžete využít stezku Camí de Cavalls. Na trase vás čekají překrásné zátoky s bílým pískem, například pláž Cala Mitjana, Cala Escorxada nebo Cala de Trebalúger. Podobně jsou na tom pláže na severu ostrova. Třeba úsek mezi majákem Far de Favàritx a malou přímořskou vesničkou Es Grau v přírodním parku Albufera nabízí na každém z devíti kilometrů trasy krásnou pláž – například Algaiares a Cavalleria na cestě od stejnojmenného majáku. Je to těžký boj odolat tyrkysové modré, průzračné vodě, která má na jaře 18 °C, ovšem odměnou jsou liduprázdné pláže.

Všechny menorcké pláže jsou veřejné a divoké. To znamená, že je nekalí plážové bary nebo stánky s hlasitou hudbou a občerstvením. Zázemí a toalety najdete většinou u parkoviště, které k pláži patří. Koncept divokých pláží může vyhovovat cestovatelům, kteří zrovna neholdují organizované dovolené v resortech. Posledním specifikem pláží na Menorce je velká tolerance k naturistům. Na většině veřejných plážích (pláže pro nudisty nejsou nijak speciálně označeny) najdete několik naháčů, pro ženy je pak zcela běžné koupání nebo slunění se "nahore bez". **T**

AUTOR: JANA HÁJKOVÁ A TOMÁŠ HÁJEK

GALERIE HAUSER & WIRTH – na Nemocničním ostrově uprostřed historického přístavu můžete navštívit galerii moderního umění.

TALAJOTICKÉ NALEZIŠTĚ TREPUĆÓ – navštivte-li tohle místo navečer nebo brzy ráno, užijete si tajemnou atmosféru v okolí mystické tauly staré několik tisíc let.

BINIBECA WEL – malebná rybářská vesnička s křivolakými uličkami.

CAP DE CAVALLERIA – nejsevernější místo na ostrově je kouzelný maják s názvem Cavalleria. Autem se dostanete prakticky až k majáku.

VINAŘSTVÍ BINIFADET – navštivte tohle rodinné vinařství na venkově kousek od hlavního města Maó.

COVA DEN XOROI – pozorujte západ slunce s koktejlem v ruce a pak tančete až do hluboké noci v jeskyni na skalním útesu.

TORRE D'EN GALMES – talajotské naleziště obývané lidmi několik tisíc let vám poskytne možnost pozorovat noční hvězdnou oblohu.

CALA DE TREBALÚGER – pláž s tyrkysově modrou vodou nejlépe dostupná pěšky po Camí de Cavalls.

CALA MITJANA – jedna z nejkrásnějších pláží na jihu ostrova ukrytá v úchvatné zátoce.

VINAŘSTVÍ BINITORD – nabízí mnoho druhů vín, ale rozhodně ochutnejte a kupte si domů jejich skvělý vermut!

S úctou k přírodě

99% recyklovaná podšívka
z voděodolné Gore-Tex
membrány.

Měkká, přesto
odolná ezipodešev
R-EVA obsahuje
20 % recyklovaného
materiálu.

Evropská
výroba a plná
dohledatelnost
všech použitých
materiálů.

vibram:

Z více než 90 % recyklovaný
materiál podešve Vibram®
bez použití ropy či barviv.

Bellamont.

Spojení mistrovské obuvnické
práce a exkluzivních materiálů.
Nyní si stačí vybrat
právě ty Vaše...

LODÍ PO CANAL DU MIDI

*Krásná krajina, historie, skvělé víno, dobré jídlo, pěkné počasí.
velký výběr lodí a kanály úplně všude. Francouzský canalboating
patří k nejlepšímu evropskému vodnímu cestování.*

Kanály v minulosti kopírovaly toky řek a sloužily k překonávání nerovností terénu. Díky tomu se velmi zjednodušila doprava zboží po vodě, především v 17. a 18. století. Postupem času dopravu zboží po vodě vytěsnila železnice a následně automobilová doprava. Kanály však zůstaly a v druhé polovině 20. století začaly sloužit především k zábavě a relaxaci. Kolébkou canalboatingu je Velká Británie, kde na lodích zvaných narrowboats lidé dokonce žijí, a to celoročně.

Plavební kanály křížují každou evropskou zemi, u nás je asi nejznámější Baťův kanál, a třeba Francie nebo Holandsko se pyšní stovkami kilometrů vodních cest, které se každou sezónu zaplňují rodinami a skupinami přátel, kteří tak tráví dovolenou.

Řídit loď není nic těžkého, většina motorových člunů nemá klasické kormidlo, ale volant, páku dopředu dozadu a neutrál. Není k tomu (až na pár výjimek) potřeba žádný průkaz nebo povolení, loď je možné zapůjčit komukoliv nad 18 let. Na druhou stranu není na škodu o plavbě něco vědět, znát značky, signály, fungování lodi... Existují kurzy zaměřené na získání průkazu Vůdce malého plavidla a ten vidí ráda každá půjčovna lodí. Především na svoji první plavbu byste měli být dobře připraveni. Vědět, co jsou fendry a jak se vážou. Na jakém principu funguje otevírání zavírání komor. Kdo má na vodě přednost. Jak nepřekážet ostatním, kde kotvit, čím loď přivázat, jak ji neodřít... Vyhnete se zbytečnému zmatkování a nezapomeňte: pravdu má vždycky kapitán.

Foto: G.DESCHAMPS - C&P Occitania

KDY SE VYDAT NA EVROPSKÉ KANÁLY

Ideálními měsíci pro plavbu jsou květen, červen a září. O prázdninách musíte počítat s mnohem vyššími cenami a je trochu „narováno“. Také může být v kajutách nesnesitelné horko a na rozdíl od chladnějších měsíců, kdy si můžete přitopit, vám v létě kajutu žádná klimatizace neochladí. Záleží i na lokalitě a typu lodi.

Vydat se můžete kamkoliv, kde „to teče“. Plavba totiž nemusí být jen ryze kanálová, plout se dá i po řekách a jezerech. Nejoblíbenější a nejznámější je asi Holandsko. Tam si plavebních komor moc neužijete, zato mostů tam potkáte desítky. Anglie je typická svými ocelovými loděmi, které se zezadu kormidluji „pínou“, bývají minimálně 20 metrů dlouhé a 1,8 m široké. Německo je velmi praktické, pohodlné, blízko a ideální pro dovolenou s dětmi. Itálie zaručí hezké počasí

a pohodu. I Španělsko a Portugalsko je splavné, ale především po řekách. Milovníci větších vodních ploch si přijdou na své v Irsku a Skotsku. A Francie? Francie je láska na první pohled.

FRANCOUZSKÁ JEDNIČKA – CANAL DU MIDI

Slavný kanál vznikl díky projektu stavitele Vaubana, který tak propojil Středozemní moře a Atlantik. Vytvořil skoro třisetkilometrový úsek, po němž mohly plout lodě se zbožím třeba z Narbonne do Toulouse. Dnes už se nevyužívá v celé délce, pluje se jen ta nejatraktivnější část z měst Sète nebo Agde a cílovým místem je většinou slavný Carcassonne. A protože musíte ke Středozemnímu moři dojet, velice často se týden na lodi kombinuje třeba s pobytem v Provence nebo Languedocu.

Na kanále je několik společností, které motorové lodě pronajímají. Leboat a Locaboat jsou nejznámější. Francouzské lodě jsou bakelitové, dobře ovladatelné, slušně vybavené, i když si někdy řeknete „tohle můžou vymyslet jen Francouzi“. Takže je zapotřebí vzít si s sebou pár ramínek na oblečení, teplé ponožky, dalekohled a náplasti, protože se pořád někde otloukáte.

Nejatraktivnějšími trasami plavby bývají Agde – Narbonne a zpět, Agde – Homps a zpět nebo jedno-směrně Agde – Carcassonne. S marínou si můžete domluvit i jiné startovací místo anebo právě jen jedno-směrnou plavbu, mohou vám také auto převést do cílové destinace.

POKLIDNÁ TRASA AGDE – CARCASSONNE

Pokud chcete strávit klidný týden na vodě beze spěchu, trasa Agde – Carcassonne je ideální. V odpoledním čase vyplujete vstříc zapadajícímu slunci a pravděpodobně zakotvíte před první komorou v Portiragnes, což je malá vesnička, kde ve večerních hodinách nekoupíte nic kromě párku v pojezdovém stánku na náměstí. Zato když si ráno přivstanete a vyběhnete do nedalekého pekařství Le Petit Ecoliere, budete snídat křupavé croissanty nebo mandlové kapsy. Tak to může být každé ráno, protože budete pravděpodobně kotvit buď v centrech malých městeček, nebo v marínách. A není nad čerstvé pečivo.

První komora, první výzva. Z Agde do Carcassonne vede kanál „do kopce“, takže budete všechny komory napouštět. Jak to probíhá? Pár desítek metrů před komorou kormidelník opatrně přirazí ke břehu. Plavčík vyskočí na břeh a jde se podívat na komoru. Tam je pravděpodobně obsluha komory, která otevírá a zavírá vrata a napouští vodu. Na vás je to ostatní. Počkat, až komorník otevře vrata, a pak opatrně vplout. Plavčík z vaší lodi nebo i někdo cizí, kdo vám bude chtít

VEČERNÍ SIESTA NA KOTVIŠTI
NA CANAL DU MIDI

Foto: Sárka Morávková

pomocť, se připraví a pokusí se chytit lano, které mu někdo z lodi hodí. To lano omotá kolem pacholety, kruhu, nebo ho může držet sám. Tím zajistí stabilitu lodi v komoře. Ona se totiž při napouštění vody může loď pěkně pomlátit, tlak vody je velký. Když vás bude v lodi víc, mohou se přidat další, je to zábava. V komorách vypínáte motor, trvá to poměrně dlouho.

Tip Do Francie se můžete pohodlně a bezpečně vydat Žlutým busem RegioJet po trase Praha Florenc – Paříž, Bercy Seine. Jízdenky stojí od 799 Kč a najdete je na www.StudentAgency.cz

Před obědem doplujete do Béziers. To je jedno z těch větších měst na trase a určitě stojí za delší návštěvu. Musíte vyšplhat do kopce, ale odměnou vám bude nádherný pohled desítky kilometrů do kraje, majestátní katedrála a dobrý oběd v kterékoli restauraci ve městě.

ÉCLUSES DE FONSERANES

Musíte se posilnit, protože po návratu na loď vás čeká opravdová lahůdka. Fonsèranes, kde je sedm stupňovitých komor za sebou s převýšením 21 metrů a čtyři lodi v komoře najednou. Nebude čas na focení, na natáčení, bude to šup šup, jedno lano, druhé, třetí, pomocť někomu a nechat si pomocť, kousek popojít, uvázat, držet... a tak pořád dokola. Až nahoře se nadýchnete, zakotvíte a půjdete se podívat, co máte za sebou. A pak můžete fotit a točit a dát si skleničku vína nebo zmrzlinu v místní restauraci plné turistů a místních, kteří si to tady dennodenně užívají.

Až budete mít za sebou tyhle první dva dny, sedněte si nad mapu kanálu a rozvrhněte si celou plavbu. Už víte, že plujete rychlostí kolem 7 km/hod., že vám to v komoře trvá asi 20 minut, že při polední pauze obědváte rychle, ale pak se na hodinu natáhnete, že chcete zakotvit už třeba v 5 odpoledne a pak se procházet po okolí. Vyznat se v mapě je důležité nejen kvůli plánování, ale zjistíte tam i otevírací doby komor (max. 19:00), odkazy na místní obchůdky, tržnice, muzea a atrakce.

CARCASSONNE JAKO KRÁSNÁ TEČKA ZA PLAVBOU

Vaše týdenní plavba by měla končit v Carcassonne den před předáním lodi tak, abyste ještě odpoledne a večer mohli navštívit hrad a městečko. Kde jinde si vychutnat místní specialitu cassoulet než tady? Mají ho v každé druhé brasserie a nezapomeňte ho dobře spláchnout dobrým červeným vínem.

Poslední den ráno kolem 9. hodiny budete vracet loď. Chcete-li ušetřit 150 eur za úklid, uklidte loď sami, není to nic těžkého. Umýt nádobí, zamést a vytrít kajuty a salón a hadicí celou loď opláchnout. Zakotvěte proto tam, kde je napojení na vodu. Spočítejte si svoji spotřebu „motohodin“, protože ji budete platit nad rámec týdenního půjčovního.

Chtěla jsem vás navnadit, naladit a nalákat. Zkuste jednu dovolenou na lodi, nebudete litovat. A i když tomu možná nepropadnete tak jako já, garantuji vám, že to pro vás bude zážitek na celý život. **T**

ŠÁRKA MORÁVKOVÁ

jako „travel designer“ navrhuje svým klientům cesty a dovolené „na míru“. Navštívila 52 zemí, miluje velkoměsta a do těch největších se opakovaně vrací. Pořádá workshopy, píše cestopisy a propaguje evropský canalboating.
www.cestujteteposvete.cz

LADISLAV HAVEL

Dovolme si už konečně dovolenou

Asociace cestovních kanceláří ČR (ACK ČR) je důležitou profesní organizací, jejímž úkolem je nejen podpora cestovních kanceláří a cestovních agentur v jejich činnosti, ale zároveň nastavení férových a garantovaných podmínek pro klienty. V jejím čele stojí od loňského roku Ladislav Havel, s nímž jsme si povídali nejen o tom, jak s českým cestovním ruchem zamávala pandemie, ale rozebrali jsme třeba i to, jak vidí letošní sezónu.

Co je hlavní náplní činnosti ACK ČR?

Pracujeme pro cestovní kanceláře i cestovní agentury, ale i klienty. Snažíme se například připomínkovat připravovanou legislativu tak, aby byl na jednu stranu co nejvíce ochráněn zákazník – ten pak s důvěrou může využívat naše služby, ale také aby měli podnikatelé dostatečný prostor pro své podnikání a byli z pohledu okolních zemí konkurenceschopní. Naše členy podporujeme právními rozbory a vzorovými dokumenty, které doprovázíme odbornými semináři, často vedenými lidmi ze státní správy. To vše s cílem kultivovat podnikatelsko-klientské prostředí dodržováním všech zákonem daných povinností tak, aby se cestovní kanceláře a cestovní agentury mohly co nejvíce soustředit na svoji práci,

kterou je poskytování kvalitních a garantovaných služeb svým zákazníkům.

Do čela ACK ČR jste byl zvolen v březnu 2021. Co jste za tu dobu v pozici zažil?

Od předchozího předsedy jsem Asociaci převzal v dobré kondici. Přestože ani náš výkonný aparát neminula v souvislosti s pandemií koronaviru nutnost propustit zaměstnance. Mnoho financí z našeho rozpočtu jsme investovali do právních rozborů spojených s pandemií. Je to situace, kterou jsem ani já, ani nikdo z kolegů za celou svoji podnikatelskou historii nezažil, a tak na ni nebyl nikdo připraven. Vedení Asociace je o celém třínáctičlenném týmu představenstva, které se snaží, aby

co nejvíce pandemií ohrožených podnikatelů přežilo, a až tato situace skončí, mohli zase svobodně podnikat a nabídnout svým klientům to, co si nyní všichni opravdu zasloužíme: ničím neomezovanou dovolenou.

Co je vlastně na celém období pandemie pro cestovky nejhorší?

Totožné s řadou dalších oborů byla deprimující bezmoc a závislost na někom jiném, kdo určuje pravidla. Naším specifikem je, že naši nabídku pro klienty připravujeme s opravdu velkým předstihem. Každý zná a jistě využívá tzv. „first moment“ nákupy zájezdů, kdy jsou příznivé ceny a kdy je nejširší výběr. Proto je tento typ nákupu nesmírně populární. Máte vše v zahraničí nasmulováno a pro klienty připraveno a pak vláda rozhodne o zákazu cestovat. Před vámi najednou stojí povinnost daná zákonem, že klientovi musíte vrátit veškeré finance, které vám uhradil. Ale jak to udělat, když jste právě v tom velkém předstihu, abyste dosáhli široké nabídky a výhodných cen, zaplatili mnoho služeb předem

a v zahraničí máte vysoké depozity. Lze jen těžko vše obratem vrátit, a ještě k tomu dokázat zaplatit provozní náklady a mzdy zaměstnanců, kteří se rušením zájezdů zabývají. Takle skutečnost řadu cestovních kanceláří i agentur zničila.

Jak hodnotíte systém voucherů? Vybrali už klienti všechny, nebo ještě budou tématem této sezóny?

Vouchery, posuny termínů zájezdů a jiné dohody s klienty ukázaly korektní sepětí mezi klientem a „jeho“ cestovní kanceláří. Bez podpory klientů by mnoho cestovních kanceláří mělo problémy. Připomínám však, že veškeré finance, které klient cestovní kanceláři za zájezd uhradí, jsou pojištěny pro případ úpadku. Pro zákazníka to znamená jistotu, kterou opravdu žádný jiný obor nenabízí. Drtivá většina zmíněných voucherů je už vypořádána: procestována nebo použita na zakoupení letošní dovolené. Ale stále jsou země, na jejichž plné otevření se teprve čeká.

Spoustu cestovních kanceláří doslova bojovalo o existenci a mnohé to nezvládly. Máte představu, kolik CK (i těch zaměřených na incoming) vlastně od začátku pandemie skončilo?

V lednu 2020 nabízelo své služby na 856 cestovních kanceláří. O rok později už jenom 670, letos v lednu je jich 589. Úbytek počtu firem není zdaleka jen formou úpadků jejich počet se v relaci srovnání s lety před pandemií takřka nemění. Početně vedou pozastavené živnosti či ukončení podnikání vlivem pandemie. U incomingu je to trochu jiná, razantně

smutnější otázka. Tenhle obor jsme dokonce museli přejmenovat na organizovaný příjezdový cestovní ruch, aby bylo pro veřejnost, ale i pro mnohé nám příslušné úředníky, zřejmé, o co se vlastně jedná. V roce 2019 dosáhlo přibližně 100 aktivních subjektů, které obsáhnou většinu trhu, obratu 6 miliard korun. Za loňský rok je ten obrat necelých 300 milionů. Ve velkém se muselo propouštět.

Myslíte, že už je to konečný stav, nebo se to ještě bude vyvíjet?

Ve chvíli, kdy všichni věříme, že je pandemie za námi, limitují náš obor stále podmínky mnoha zemí včetně té naší. Očekávaný „rozjezd“ je tak stále omezován více než u většiny ostatních profesí vysokou odborností a profesionální specializací našich pracovníků: jsou to nejen odborníci v oboru, ale také komunikačně a sociálně velmi zdatní lidé, kteří za léta

praxe v práci s rezervačními systémy, mapou světa a především s klienty a jejich specifiky graduovali do vysoké profesionality. O velkou část z nich jsme však díky neudržitelnosti pracovních míst, a to částečně vinou státu, nenávratně přišli. Nejen ale my, zaměstnavatelé, přišli o ně zejména naši klienti: ti byli a jsou často osobně vázáni na konkrétního pracovníka s důvěrou a s dobrými zkušenostmi.

Dá se nějak zjistit, jaké typy cestovní kanceláře spíše přežily a s kterými to naopak zamávalo?

Už začátek krize ukázal, jak málo rozumí cestovnímu ruchu náš gestor - Ministerstvo pro místní rozvoj. Jinak by se nemohlo stát, že v zákonu nazývaném „lex voucher“, který měl pomoci cestovním kancelářím tím, že jim umožnil místo vrácení peněz klientům vystavit poukaz, který mohou v budoucnu využít, uvedl tzv. zranitelné osoby. Až sem v pořádku, ale mezi ně kromě dětí patřili například senioři. Jediná skupina, která svým způsobem existenčně z hlediska příjmů ohrožena nebyla. To mělo za následek úpadky a nucené ukončení činnosti několika cestovních kanceláří, zaměřených právě na seniory nebo zájezdy školních dětí. Tento parametr byl státem ustanoven bez rozmyslu a bez konzultace s realitou.

Jak odhadujete letošní sezonu? Zaznamenávají CK opět nárůsty objednávek zájezdů?

Jako optimista věřím, že nejhorší je za námi. Jasně víme, že očkování funguje, a než zde bude něco dalšího, je to řešení pro obnovení cestování. Celkově zájem o cestování stoupá a je to i tím, že jsme skoro nikdo žádnou pořádnou dovolenou za poslední dva roky neměli.

O jaký typ zájezdu či destinace vlastně zájem moc nepoklesl?

Češi rádi cestují do exotických destinací. Jsou proto zvyklí se před cestou očkovat třeba proti žlutence nebo žluté zimnici, a proto i očkování proti koronaviru je pro ně součástí tzv. cestovní medicíny. Navíc svým zájmem projevili značnou míru pochopení a solidarity s cestovní kancelář. Dvě rekreační sezóny nám i našim klientům však kvůli opatřením chybí. Na růstu prodeje to je nyní poznat. Díky bohu.

Jak se po pandemii vyvíjí zájem o cestování a konkrétní destinace?

Nelze říct, kde to je horší a kde lepší. Zpočátku se necestovalo nikam, pak se některé exotické destinace otevřely a byl o ně větší zájem, protože nebylo možné

jet do těch tradičních a nebo prostě na hory lyžovat. To se následně zcela otočilo podle toho, jak koronavirus postupně zasahoval jednotlivé země. Stále však platí, že jsou země, do kterých Češi a ze kterých k nám místní zájemci o cestování nemohou.

Velkou ranou pro CK bylo i zvýšení částek pro pojištění proti úpadku. Zaznamenali jste pak skončení dalších CK?

Mnoho cestovních kanceláří bylo postaveno před fakt, že pojištění proti úpadku se zvýšilo a k tomu se zvýšil i depozit jistiny. Pro řadu z nich by se tak stalo nedosažitelným, kdyby zde nebyl program Národní rozvojové banky, kde alespoň na jistinu mohou cestovní kanceláře získat ručení. Trh se vyvíjí a vidím zde potřebu alternativního způsobu jistění klientů, pro podnikatele dosažitelného. To je mou prioritou pro nadcházející období – schéma modelu, který předložíme Ministerstvu pro místní rozvoj, máme připraveno.

A co cizinci u nás? O kolik méně jich přijíždí?

V roce 2019 k nám přijelo téměř 11 milionů zahraničních turistů. Jejich přínos pro naši zemi je ohromný, kromě toho, že tu přespí, se tu ještě stravují, navštěvují hrady a zámky nebo galerie či muzea a chodí zde na divadelní představení, často přinesou práci odborným průvodcům či českým přeprávcům. Kromě suvenýrů také nakupují módu a další české výrobky, jejich vliv na naši ekonomiku a zaměstnanost je nesporný. V prvním koronavirovém roce jejich počet spadl na 2,7 milionu a za první tři čtvrtletí loňského roku to bylo jenom 1,5 milionu turistů. Celkové ztráty si málokdo umí představit.

Jak teď cestování vnímáte vy osobně? Jak se četnost a charakter vašich osobních cest změnil za poslední dva roky?

Jsem po léta zvyklý nejen sám cestovat, ale také doprovázet zájezdy, ať už jako provozovatel cestovní kanceláře, průvodce či druhý řidič autobusu. To nyní funguje minimálně. Hojně se však v nedávné minulosti zvýšila frekvence mých cest na často neperspektivní jednání se státní správou či pražskou samosprávou, která úplně nepochopila, že zatímco mají všichni státní zaměstnanci stále stoprocentní plat, tak někteří podnikatelé už opravdu nemají z čeho žít. Jezdím však a jezdit budu stále s důvěrou, že i náš stát jednoho krásného slunečného dne pochopí, že cestovní ruch je nejen ekonomicky, ale i mentálně důležitým oborem a tradičně vyhledávanou službou. **T**

AUTOR ROZHOVORU: KATEŘINA PETŘÍKOVÁ

XII. ROČNÍK

EXPEDIČNÍ KAMERA

MEZINÁRODNÍ FESTIVAL
CESTOVATELSKÝCH FILMŮ

ÚNOR – KVĚTEN 2022

www.ExpedicniKamera.cz

expediční kamera

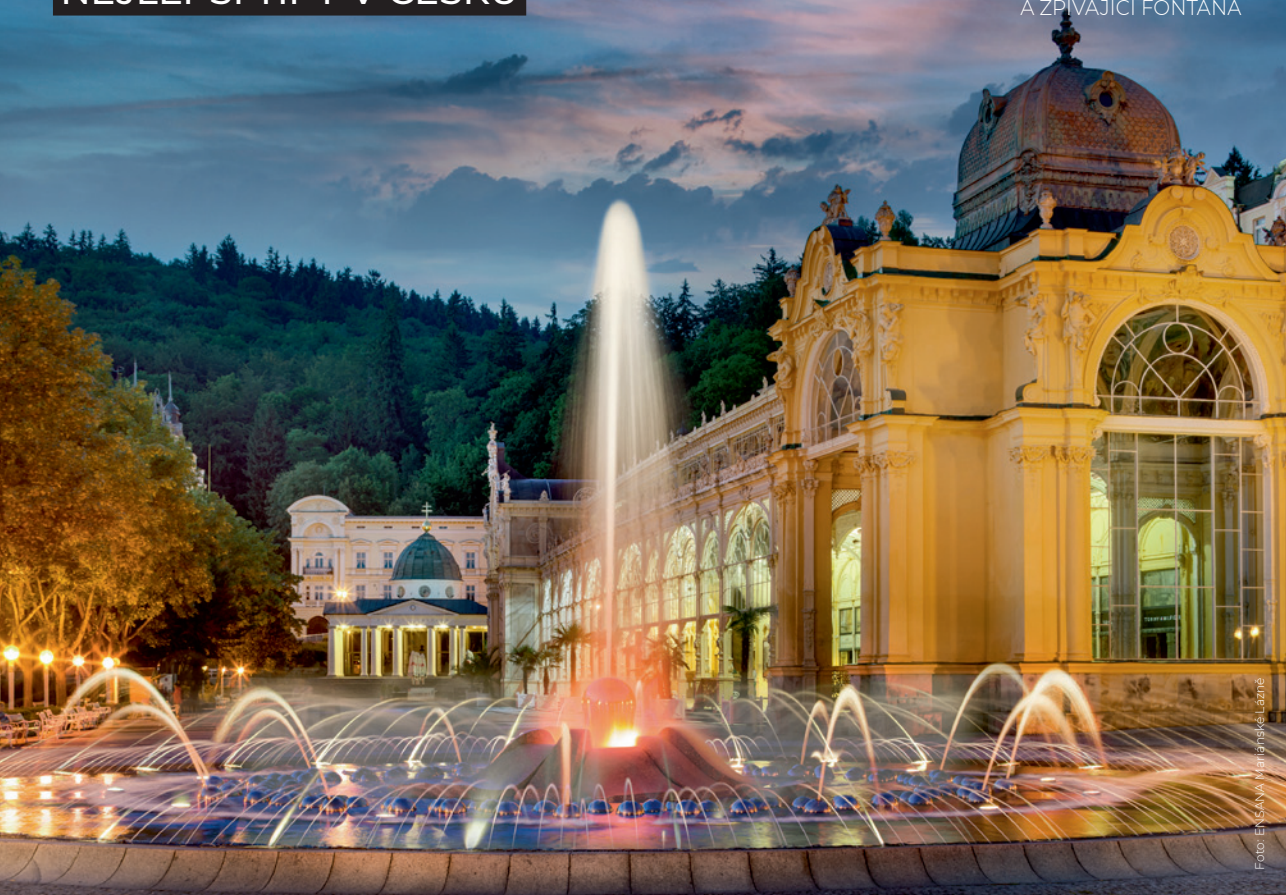

Foto: ENŠANA, Mariánské Lázně

SLAVKOVSKÝ LES

smaragdový klenot v koruně českých zemí

Geografický trojúhelník tří lázeňských měst zasazených do krásné kopcovité krajiny, minerální prameny, harmonie architektury a přírody, hluboké lesy, tajuplná rašeliniště. Tady si můžete užít lázeňské hýčkáni i toulání v nedotčené přírodě.

Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně jsou spolu s dalšími významnými evropskými lázeňskými městy zapsány na Seznam kulturního dědictví UNESCO. S minerálními prameny však nejsou spojena pouze tato tři velká lázeňská města, která vytvářejí pomyslný geografický trojúhelník, v němž se Slavkovský les rozkládá, ale v okolí můžete najít i mnohem méně věhlasné prameny, které vyvěrají přímo ve volné přírodě.

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ – PARKEM OD PRAMENE K PRAMENI

Mariánské Lázně jsou sice až druhým největším lázeňským městem v České republice, ale díky poloze mezi zalesněnými kopci, příjemné atmosféře centra i spoustě možností procházek a výletů do přírody jsou nesmírně oblíbené. Historické budovy hotelů a lázní obklopuje zeleň, a dokonce i střed města tvoří rozlehlý park s jezírky a vzrostlými stromy. Ten

přímo navazuje na novobarošní Hlavní kolonádu, která je symbolem města.

Naši procházku začínáme u Křížového pramene. Empírová stavba lázeňského pavilonu ukrývá jeden z nejsilněji mineralizovaných pramenů. Tam, kde končí nádherná litinová kolonáda, tryskají vody slavné Zpívající fontány. Můžete si ji poslechnout během dne každou lichou hodinu. Večer je pak představení doplněno i barevnou projekcí. Pokračujeme dál krásnou květinovou zahradou a dojdeme až k pavilonu Karolinina a Rudolfova pramene. Nejstarší částí je rondel na osmi korintských sloupech, před „Malou kolonádou“ pak tryská další fontánka. Popíjíme vodu s vysokým obsahem hořčiku, posloucháme šumění padající vody a oči těší krása a harmonie přírody a architektury.

Samo město vzniklo jako lázeňské centrum až na začátku 19. století, přestože místní usedlíci věděli o existenci léčivých pramenů mnohem dříve, a to už ve 13. století. V Mariánských Lázních vyvěrá 40 pramenů a dalších 100 můžeme objevit v blízkém okolí.

BOHEMINIUM, KAMZÍK, KRÁLOVSKÁ CESTA NEBO LUNAPARK

Okolí města pak navíc nabízí různé výletní cíle jako například park Boheminium s miniaturami významných českých památek, pěkně zasazených do parku. Tam se vydáváme historickou lanovkou Koliba – Krakonoš. Nasedáme do jedné z pěti spojených červených kabelek a po pár minutách zážitkové jízdy vystupujeme téměř přímo u vchodu do parku Boheminium.

Po prohlídce pokračujeme ke Kamzickému jezírku. Potom už stáčíme kroky na červenou turistickou stezku k Bedřichově kameni a pokračujeme po Královské cestě přes ty nejkrásnější lázeňské vyhlídky – Clementsovu a Mecséryho. Klesáme k Davidovu prameni a přicházíme k další zajímavosti města – geologickému parku. Naučná stezka vede volně v lese, kam byly umístěny známé i vzácné se vyskytující horniny z vybraných lokalit Slavkovského lesa. Přicházíme ke kapličce Panny Marie Bolestné a scházíme zpět do Mariánských lázní přes Martínkův park. Ten zdobí pavilon Lesního pramene, místo pak ožívá při koncertech v Hudebním pavilonu.

Celý výlet je fajn zakončit sklenkou vína nebo kávou, a tak se vydáváme podél toku Úšovského potoka lesíkem k hotelu Harmonie. Zatímco uvnitř vyhrává hudba a několik lázeňských hostů tu odpoledne tančí, sedíme na terase uprostřed kvetoucí zahrady nad malým rybníčkem. Kdysi tu býval lunapark, odtud tedy zvláštní název. Dnes je místo poklidné a snadno

dostupné díky autobusům, které směřují z města k naučné stezce Kladská.

NAUČNÁ STEZKA KLADSKÁ – RAŠELINOVÝ RÁJ

Dalším půldenním výletem z Mariánských lázní (asi 7 km) je právě rašelinový ráj Národní přírodní rezervace Kladské rašeliny. Dřevěné chodníčky se táhnou nedotčenou přírodou do dálky, mostky překonávají tajemné vodní plochy obklopené tichými lesy a živočišný i rostlinný svět je tu na dosah ruky. Vhodná je nejen pro rodiny s dětmi, ale také pro starší lidi i lidi hendikepované, kterým je vyvýšený dřevěný chodíček na trase uzpůsoben. Cestou se nachází nespočet odpočívadel, kde se člověk může zastavit a kochat se faunou a flórou všude kolem. Četná jsou tu také vyhlídková místa, která skýtají pohled do právem vyzdvihované části české přírody.

Naučná stezka začíná před dřevěným zámečkem, postaveným v druhé polovině 19. století, vede okolo Kladského rybníka a pečlivě vysvětluje, jak rašelina vznikla díky vyvěrajícím minerálním pramenům. Když vyrazíme z obce Kladská, povede nás nejprve upravená přírodní cestička přes louku až ke slunečním hodinám, na nichž roli ručičky ukazující čas zastává sám návštěvník, který při správném postavení závislém na aktuálním měsíci vrhá stín na číselník. Potom se napojíme na dřevěný chodíček vedoucí přes pustou krajinu rašelinistiště až k lesu. Tam můžeme zaznamenat ceduli „Bezzásahové území“, která symbolizuje minimalizování lidské činnosti a ukázkou skutečné práce přírody. Mezi stromy se pak vynoří vodní hladina rybníka a bude s námi sdílet své tajemno a klid velkou část cesty. Stezka ústí na silnici vedoucí zpět do obce, ale my si můžeme výlet prodloužit a vydat se naproti k Pramenskému potoku, kde se nad vodou tyčí na malebném pozadí altánek Kladská s přístupem po dřevěném mostku.

LÁZNĚ KYNŽVART A SMRAĐOCH

Turisticky méně navštěvované, nicméně stále atraktivní, jsou Lázně Kynžvart, v jejichž bezprostředním okolí se rozprostírá terapeutická krajina s unikátním klimatem lesů, čtyřmi minerálními prameny a rašelinou. Zdejší klimatické podmínky byly díky mimořádné čistotě ovzduší bez přítomnosti alergenů uznány jako přírodní léčivý zdroj.

Kromě léčebného a sportovního vyžití můžeme v okolí navštívit také půvabný zámek Kynžvart z konce 17. století se zámeckým parkem a unikátním kabinetem kuriozit bývalého rakouského kancléře Metternicha. Mezi dary, které v rámci diplomatických vztahů získal, patří například i dvě egyptské mumie.

SOUTĚŽ

Soutěžte o relaxační pobyt s polopenzí pro dva ve Spa Hotelu Silva**** v Mariánských Lázních, který se nachází jen pár kroků od romantické kolonády. Užijte si víkend v lázeňském městě na Seznamu světového dědictví UNESCO.

Načtěte QR kód -> vyplíte soutěžní formulář -> zapojte se do soutěže!

ZÁMEK KYNŽVART

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ
REZERVACE KLADESKÉ
RAŠELINY

Foto: Vladislav Surmaj

Romantiky potěší zřícenina gotického hradu Kynžvart. Když půjdeme přímo za nosem, dovede nás do přírodní rezervace Smradoch, kde se dere na povrch sirovodík jako vzpomínka na tektonickou činnost v této oblasti. Flóra je tu ponechána svému osudu, a díky tomu tu lze nalézt několik vzácných druhů rostlin jako například borovici blatku.

DUCHOVNÍ OSVĚTA V TEPLÉ

Z další strany od Mariánských Lázní můžeme objevit obec Teplá s klášteřem premonstrátů. Pomoc tu nacházeli jak chudí lidé, tak i poutníci. Tento řád byl od svého založení na začátku 12. století zaměřen zejména na fyzickou práci, ale i rozvíjení duchovna a studium – v klášteře vznikla druhá největší klášterní knihovna v Čechách. Vidět tu můžeme i portréty všech opatů, kteří vedli klášter od jeho založení až do 20. století.

Klášteř sám byl založen až na konci 12. století a později byl přestavěn do barokní podoby architektem Kryštofem Dientzenhoferem. Ohromí nás nejen svou rozlehlostí a působivým kostelem, ale i pečlivě udržovaným parčíkem s jezírkem. Můžeme tu nasát atmosféru nejen z historických interiérů přístupných k prohlídkám, ale také z pravidelných bohoslužeb, koncertů a výstav. Zajímavá je také návštěva podzemního systému štol, které sloužily k odvedení podzemní vody a kanalizaci. **T**

AUTOR: KATKA MUSILOVÁ A PETRA GREIFOVÁ

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

www.zivykraj.cz

**Užijte si relax
v lázních
na seznamu
UNESCO**

**Karlovarský
kraj**

www.zivykraj.cz

DÁLKOVÉ TRASY Libereckého kraje

Začíná jaro, krajina se opět probouzí k životu a my ji můžeme sledovat do nejmenšího detailu. Objevovat krásy přírody a zlepšit to nejcennější co máme – naše zdraví. Vydejme se po dlouhých značených trasách, ať už je to Hřebenovka, Zlatá stezka Českého ráje, Via Sacra nebo Pivní stezka Lužických hor.

Jste nadšený turista nebo chcete vyrazit na výlet s rodinou a přemýšlíte kam? Pozveme vás na sever České republiky. Konkrétně do Libereckého kraje, známého pro své památky, přírodu i aktivní využití. V kraji se nachází na 2680 km turistických tras, po kterých jistě nezabloudíte a budou se vám líbit. Vaše putování totiž povedou po značených stezkách a přinesou vám nová poznání a nezapomenutelné zážitky.

Trasa plná rozhleden, vyhlídek, přírodních i historických památek, postavená tak, aby se na nic důležitého nezapomnělo, to je Hřebenovka. Celá tato vrcholová trasa vede z již zmíněného Libereckého kraje, prochází Německem, Polskem, dalšími kraji a končí až u samotného Pradědu. V kraji se kříží dvě části této trasy o délce až 180 km. Jde o tzv. Severní trasu, která se rozpíná na centrální části Jizerských hor, a Jižní, vedoucí přes Černostudniční hřeben. Obě trasy začínají na jednom místě a tím je oblíbená osada Jizerka ve stejnojmenných horách. Samozřejmě je zcela na vás, jaký směr či část si vyberete pro svůj výlet.

SEVERNÍ TRASA PŘES GRABŠTEJN A HVOZD

Čeká nás přibližně 85 km dlouhá trasa, tak hurá do toho. Vydáme se po červené značce, která vede přes Pytlácké kameny na Smědavu, tam je to necelých 12

km. Cestou objevíme jeden z legendárních kiosků Promenáda a procházet budeme i rašeliníšti, proto je důležité chodit po vyznačených trasách.

Ze Smědavy opět držíme červenou, a to kolem vodozávodu Bílé Smědé. U Knajpy se nám změní značení a dále pokračujeme po modré. Než se dostaneme na Sněžné věžičky, narazíme po cestě na Gackův pomník a na Rozmezí se vydáme po žluté. Že je těch změn tras nějak moc? Žádný problém, na turistickém značení je vždy uvedeno logo Hřebenovky s doplňkovým textem. Nikdo se neztratí! Od Sněžných věžiček nás putování zavede přes Černou horu až k Holubníku, kde musíme následovat červené značení přes Ptačí kupy. Pod Ptačími kupami vyrazíme znovu po žluté až k rozcestí Bílá kuchyně a dále po zelené Jizerskohorskými bučinami k Poledníku. Věděli jste, že Jizerskohorské bučiny jsou od roku 2021 na seznamu UNESCO? To je senzací!

Máme za sebou 30 km a zelená trasa nás zavedla až do Oldřichovského sedla. Krásná příroda nás odtud povede přes Kopřivník až k Hřebenovému buku, kde naše cesta změní směr a my se vydáme po žluté. Po žluté pokračujeme kolem hory Špičák až na rozmezí Pod Oldřichovským Špičákem, kde se opět napojíme na zelené značení. Po zelené půjdeme přes Albrechtice u Frýdlantu, Václavice, až dojdeme do Grabštejna, kde

PALIČNÍK

Foto: AZ Foto

stojí krásný původně gotický hrad, který by byla škoda nenavštívit. Pak už na nás čeká Hrádek nad Nisou.

Poté co projdeme městem Hrádek nad Nisou, vydáme se po žluté značce až ke státním hranicím. Naše trasa je mezinárodní, prochází totiž i našimi sousedními státy. Nyní tedy překročíme hranici a vydáme se podél jezera Olbersdorfer See a toku řeky Mandau do Oybyna, na vrchol Hvozdu, kterým prochází česko-německá státní hranice, a dále do Jonsdorfu. Na českou stranu se trasa opět vrací na hraničním přechodu Waltersdorf. Červená trasa nás zavede k chatě Luž, kde se naše putování mění na žlutou trasu. Po žlutých značkách dojdeme k rozcestí Pod Bouřným, kde se napojíme opět na zelenou. Ta nás dovede na Stoženský hřbet a následně po modré dojdeme až do Nové Huti, která je naším cílem na Severní trase Hřebenovky.

JIŽNÍ TRASA PŘES JEŠTĚDSKÝ HŘBET KE SLONÍM KAMENŮM

Jižní trasa začíná pochopitelně také na Jizerce, odkud se vydáme po modré až do města Desná. V Desné, ležící na soutoku říček Černá a Bílá Desná, se nám barva značení změní. S Desnou je také spojena Protržená přehrada, nacházející se dál od této stezky. Projdeme městem a půjdeme po červené až do nedalekého Tanvaldu. Na

červené zůstaneme i nadále. Poté nás čekají krásné výhledy, například z kamenné rozhledny Černá Studnice, nejen na okolní krajinu, ale i na města Liberec a Jablonec nad Nisou. Z Černé Studnice je důležité vyrazit po zelené a následně modré, abychom došli na další místo naší trasy, a tím je městská část Jablonce nad Nisou s názvem Vrkoslavice. Tady se ale dlouho nezdržme, po modré a červené se dostaneme na Miliře, kde se můžeme občerstvit v místním kiosku. Krátkou odbočku si uděláme na rozhlednu Císařský kámen. Dále nás zelená vede přes Jeřmanice až na Javorník. Na Javorníku vás jistě zaujme restaurace v podobě obřího sudu.

Naše cesta vede dál a my jdeme po modré přes Ještědský hřbet. Nejprve přes Rašovku a poté až na Pláně pod Ještědem. A samozřejmě nemůžeme při putování vynechat nejkoničtější stavbu celého regionu. Po červené se tedy dostaneme až na vrchol Ještědu. Po výhledech na celé okolí – od Liberce přes Polsko a Německo až po krajinu bývalého vojenského prostoru Ralsko – se vydáme dále do oblasti Lužických hor. Na červené zůstaneme, dovede nás totiž do Jítravy, k Bílým kamenům. Neslyšeli jste o nich? A co takhle Sloní kameny? Určitě je po cestě hned poznáte. Značení se nám dále nemění a my můžeme pokračovat až k samotným hranicím naší země. Zde navštívíme vrchol Hvozdu a dále budeme pokračovat do cíle stejně jako u Severní trasy. Jižní trasa Hřebenovky totiž končí v Nové Huti na pomezí krajů Libereckého a Ústeckého. Výborně, Hřebenovku máme za sebou, a to není všechno. Jaká trasa nás čeká dál?

ZLATÁ STEZKA PŘES HRADY VALEČOV, KOST I TROSKY

Zlatá stezka Českého ráje je dlouhá 119 km – je sice kratší než Hřebenovka, ale zato značená pouze jednou barvou, červenou. Prochází celým regionem a lze ji projít za několik dní. Je na vás, zda ji zdotáte najednou nebo postupně.

My vám představíme celou trasu najednou. Putování začneme v Mladé Boleslavi, kde je toho k vidění mnoho. Za návštěvu jistě stojí ŠKODA muzeum, Letecké muzeum Metoděje Vlacha či místní hrad. Pokud jsme viděli vše, co jsme chtěli, můžeme se vydat dál po červené trase. Ta nás zavede podél řeky Jizery do Michalovic. Tam naší pozornosti jistě neunikne zřícenina hradu z 13. století. Dál budeme pokračovat přes Josefův Důl do Bakova nad Jizerou. Procházet následně budeme národní přírodní památkou Rečkov, kde se můžeme setkat s vzácnými živočichy. Dalšími cíli pro nás budou Klokočka či Hradiště nad Jizerou. Ujdeme asi 3 km a dorazíme do Mnichova Hradiště. I v tomto městě se na chvíli zastavme a navštívme státní zámek s muzeem či kapli sv. Anny s uloženými ostatky Albrechta z Valdštejna.

DRÁBSKÉ SVĚTNIČKY

Ještě máme před sebou spoustu kilometrů. Vydejme se tedy k další zastávce, kterou bude zřícenina hradu Valečov. U zříceniny se zastavme a vystoupejme se podívat na výhled do okolí. Krásné výhledy na nás čekají také z Drábských světniček, které jsou pozůstatky dřevěného hradu postaveného na písčivcových skalách. Zajímavostí je studený průchod, kde i v horkých dnech je neskutečná zima. Ale to se musíte přesvědčit sami. Krásnou procházkou Příhrázskými skalami následně dojdeme k známému hradu Kost. Hned nedaleko se nacházejí Libošovice, kterými projdeme dále přes Podsemínský mlýn a dojdeme až na Nebákov. Odsud to bude trochu do kopečka, ale to, co nás čeká nahoře, za to stojí. Přijdeme až na vrchol, kde se tyčí zřícenina hradu Trosky. Tento hrad je symbolem Českého ráje, tudíž nemohl být ze Zlaté stezky vynechán. Návštěva hradu je krásným zážitkem, ale je zapotřebí na chvíli odbočit z červené trasy a vydat se asi 500 m po modré.

PŘES HRUBOU I MALOU SKÁLU A KOZÁKOV AŽ DO JIČINA

Další naší zastávkou na Zlaté stezce bude rybník Vidlák a následně zámek Hrubá Skála. V zámku se v současné době nachází čtyřhvězdičkový hotel. Pro turisty je zde zpřístupněna vyhlídková věž. Je za námi přibližně 60 km a my se blížíme k jedné z nejstarších sbírek dřevin, konkrétně k Arboretu Bukovina.

K vidění je na stezce spousta zajímavých míst, proto nebudeme ztrácet čas a vydáme se k hradu Valdštejn a rozhledně Hlavatice, odkud pohlédneme na vrcholky Jizerských hor. Z rozhledny také nepřehlédneme město Turnov, známé pro své Muzeum Českého ráje s bohatými sbírkami z archeologie, etnologie, mineralogie, historie a také interaktivní expozicí horolezectví. Nicméně to není vše, co v Turnově můžeme navštívit. Za poznáním se vydejme i na státní zámek Hrubý Rohozec s anglickým parkem nebo nedaleký Dlaskův statek.

Hradů máme v našem kraji opravdu mnoho, tudíž se nezapomíná ani na Frýdštejn, který vás jistě zaujme svou mohutnou hradní věží, z níž je krásný výhled. Trasa nás následně zavede přes Vranovský hřbet k Pantheonu, dále na vyhlídku Zahrádka, ze které už uvidíme Malou Skálu. Malá Skála, přezdívaná také jako perla Českého ráje, je jedno z nejvyhledávanějších míst v Českém ráji. Abychom přidali ještě nějaká ta nej, vydáme se stále po červené na nejvyšší horu Českého ráje – Kozákov.

Máme tady také trasu, která nebyla do naší velké Zlaté stezky zařazena. Jedná se o Riegrovu stezku, vedoucí kaňonem řeky Jizery do Semil. Pokud vás tedy i tato stezka zajímá, hurá do toho. Naleznete na ní nespočet vyhlídek a skalních útvarů. Její návštěvu vřele doporučujeme. Je čas vydat se zpět na Zlatou stezku a pokračovat po červené turistické značce. Zbývá nám kousek

Foto: Ondřej Holas

Foto: Tereza Kašpar

do cíle, a než jej zdoláme, projdeme ještě několika osadami a městy. Poslední zastávkou na naší stezce bude město Jičín, známé jako „město pohádek“. K vidění je tu kupříkladu Valdštejnský zámek, Valdická brána či Rumcajsova ševcovna.

VIA SACRA SPOJUJE DVACET POUTNÍCH ZASTAVENÍ

Další stezkou, kterou Liberecký kraj nabízí, je Via Sacra. Už z názvu vyplývá, že půjde o trasu plnou jedinečných sakrálních památek. Památek nacházejících se na území Euroregionu Nisa neboli tzv. Trojzemí, kam řadíme Českou republiku, Německo a Polsko. Via Sacra je mezinárodní poutní stezka propojující 20 ojedinělých staveb. Na německé straně se jich nachází 9, na polské 3 a česká strana Via Sacra obsahuje 8 poutních zastavení.

Nejlepší je začít v krajském městě Liberec. Z Liberce se na tuto stezku dostala hned dvě místa. Jedním z nich je kostel sv. Antonína Velikého a dalším pak kostel Nalezení sv. Kříže s kaplí Božího hrobu. Z krajského města vede stezka do Českého Dubu, kde stojí za vidění pozůstatky johanitské komendy. Další zastávkou je kaple sv. Anny v Mnichově Hradišti a poté poutní areál kostela Navštívení Panny Marie v Horní Polici. Předposlední zastávkou je návštěva hrobu sv. Zdislavy v kostele sv. Vavřince v Jablonném v Podještědí. Naši stezku Via Sacra po Libereckém kraji ukončíme Loretánskou kaplí v Rumburku.

PIVNÍ STEZKA LUŽICKÝCH HOR

Máme pro vás také tip, který je trošku odlišný od těch předchozích a na scénu přišel před několika lety. Pivní stezky zažívají obrovskou popularitu. Dvě takové jsou i na severu, a to Krkonošská pivní stezka a Pivní stezka Lužických hor. A právě na ni se podíváme detailněji. Uvidíte zde větší, menší i ty nejmenší pivovary v opravdu hojném množství. Právě Pivní stezka Lužických hor propojuje tyto podniky, a nabízí tak skvělý zážitek. Po náročném putování zasloužený vychlazený ležák. Stezka však neupozorňuje pouze na pivo samotné, ale zároveň i na řemeslo, cit, zručnost, zkušenost a plí, se kterou se pivo vyrábí. Pivní stezky si můžete libovolně rozdělit do několika výletů po 15 až 20 km, nebo se vydat na dálkovou trasu 155 km. Vybrali jsme pro vás tři různé varianty.

Z KROMPACHU POD HVOZDEM DO PIVOVARU CVIKOV

Náš první výlet po Pivní Stezce Lužických hor začne v Krompachu, ze kterého vystoupáme po červeném turistickém značení až na vrchol hory Hvozd. Cesta nám dala jistě zabrat, proto si můžeme dopřát doušek chlazeného piva, přece jen jsme na pivní stezce. U pití piva nás jistě uchvátí výhled, který se nám z vrcholu této hory nabízí. Po příjemné pauze se vydáme po žluté zase dolů, kde následně narazíme na důležitý rozcestník tzv. Babiččin odpočinek. Tady změníme barvu

PIVOVAR CVIKOV

Foto: Petr Musil

našeho značení na modrou. Po modré turistické značce dojdeme přes Mařenice až do Cvikova. Zde náš výlet bude již u konce, stačí jen najít cvikovský pivovar.

Z PIVOVARU CVIKOV DO PIVOVARU LÍPÁK V ČESKÉ LÍPĚ

Tato trasa není nijak náročná. Je spíše příjemnou procházkou mezi lesy, skalami a nádhernými výhledy do krajiny. Začíná ve Cvikově, konkrétně samozřejmě u místního pivovaru, dále naše putování pokračuje vždy po modré turistické značce. Toto značení nás zavede do Údolí samoty, dříve pojmenovaného jako Luciin důl, údajně podle dívky z rodiny majitele, která ráda pobývala o samotě v tichu přírody a často sem jezdila lovit. Na konci tohoto údolí najdeme městečko Radvanec, odkud půjdeme dále až do Sloupu v Čechách. Na první pohled nás zde zaujme skalní hrad, ze kterého je vidět na celou romantickou krajinu. Následně projdeme obcí Pihel, až se dostaneme do České Lípy. Za prohlídku stojí i historické centrum, ale poslední zastávkou bude pivovar Lípák v klášterní zahradě, kde náš druhý výlet po Pivní stezce Lužických hor končí.

Z PIVOVARU KOCOUR NA HRAD TOLŠTEJN

Vyzkoušejte i třetí trasu pro váš výlet dle našeho doporučení. Čeká vás pozvolné, ale neustálé stoupání až na vrchol. Teď jsme vás trochu vyděsili? Žádný strach, odměnou za takové putování vám budou krásné výhledy, chutné lokální pivo i neuvěřitelné zážitky.

Naším startovním místem bude pivovar Kocour ve městě Varnsdorf. Pivovar nabízí pestrou paletu pivních speciálů, jelikož tvrdí, že pivo je víc než český ležák, který jde krásně ruku v ruce s českou gastronomií a dá se pít podle ročního období nebo nálady. No nezní to skvěle! Abychom započali naši cestu, vydáme se k rybníku Valcha, odkud půjdeme po zelené turistické značce přes Dolní Podluží až k malému městečku Jiřetín pod Jedlovou. Jiřetín je svým půdorysem typické renesanční město, za poznáním zde můžeme zavítat ke kostelu Nejsvětější trojice nebo do hornického muzea. Dále půjdeme stále po zelené přes Křížovou horu až k třetímu nejvyššímu vrcholu Lužických hor – Jedlová. Velké lákadlo pro turisty, kteří sem jezdí po celý rok. Oblíbená je zejména díky rozhledně vysoké 23 metrů, ze které lze spatřit i vrcholky Krušných hor až po Krkonoše. A už nám zbývá poslední zastavení. Vydáme se na hrad Tolštejn, v tu chvíli již po červené turistické značce. Až dorazíme na místo, naše trasa zde končí a my si můžeme dopřát studené pivo s výborným jídlem, které nám nabídne stylová restaurace s panoramatickým výhledem. **T**

AUTOR: ANETA SYCHROVÁ

Tímto naše putování po stezkách Libereckým krajem končí. Možností je tu spousta, stačí si jen vybrat a vyrazit. Pro další tipy z regionu sledujte naše sociální sítě, kde jsme jako @regionliberec nebo náš turistický portál www.liberecky-kraj.cz. A nezapomeňte, vyrazit může opravdu každý!

OBJEVTE KRÁSU LIBERECKÉHO KRAJE

PŘÍRODA • HISTORIE • ZÁBAVA

/REGIONLIBEREC

KRKONOŠE

tri trasy, které musíte zažít

Nejvyšší hory Česka jsou plné zajímavých turistických tras. Každá vás zavede na jiné místo a za jinými pozoruhodnostmi. Provedeme vás třemi z nich. Bucharova stezka vzpomíná na českého průkopníka lyžování Jana Buchara, Cesta horských nosičů přibližuje náročné výstupy s nákladem za účelem zásobování vrcholu Sněžky a Krkonošská pivní stezka turisty provádí nejhezčími partiemi Krkonoš přes místní pivovary.

BUCHAROVA CESTA

Původní název Cesta přes tři kopce se později změnil a dnes nese třicetkilometrová stezka jméno Bucharova cesta. Právě Jan Buchar, učitel, turista a český lyžařský průkopník, totiž stál za jejím založením. Trasa prochází místy, kde se před více než sto lety právě Jan

Buchar toulal. Narodil se v Mříčné u Jilemnice a v roce 1884 se stal učitelem v jednotřídce v Dolních Štěpanicích, odkud se vydával nejen na turistické výpravy, ale o osm let později také na zimní túry na lyžích. Mimochodem právě on napsal první metodický článek o lyžování v Čechách.

Celá trasa je značená červenou turistickou značkou a začíná v městečku Jilemnici, které je skvělým výchozím bodem do hor. I přes svou turistickou atraktivitu ale působí autenticky a mile. Ještě než se vydáte na trasu, prohlédněte si historickou radnici na náměstí a zamiřte do Krkonošského muzea. Sídli v zámku patřícím kdysi rodu Harrachů, kteří jsou pro celý region hodně významní a výrazně podpořili i vznik samotné Bucharovy trasy. Stálá expozice zaujme především informacemi o vývoji českého lyžování, Janu Nepomukovi hraběti Harrachovi i historii celých západních Krkonoš.

Po necelých deseti kilometrech a pěti stech nastoupených metrech se dostanete na rozhlednu Žalý. První jednoduchá stavba na kopci Přední Žalý stála už v roce 1836, později ji nahradila montovaná kovová

rozhledna a dnes tu stojí stavba kamenná, o níž se rovněž zasloužil hrabě Jan Harrach. Rozhled je tu skvělý, snadno přehlédnete mnohá významná místa Krkonoš, třeba Zlaté návrší, Medvědin či Luční boudu a Sněžku. Posílit se můžete v restauraci sídlící v krásné dřevěné chatě u paty rozhledny.

Pokračovat dále budete přes Šeřín, kde si odpočínáte na rovněž nádherné vyhlídce, přes Černou skálu až po Horní Mísečky. Pak už se dostanete na Zlaté návrší, které jste mohli vidět už z rozhledny Žalý. Projdete kolem mohyly Hanče a Vrbaty připomínající tragickou smrt dvou skvělých lyžařů a nerozlučných přátel Bohumila Hanče a Václava Vrbaty, podle něhož se také jmenuje nedaleká Vrbatova bouda. Poslední úsek trasy vede kolem Pančavského vodopádu a Labské boudy až k prameni Labe.

CESTA HORSKÝCH NOSIČŮ

Krkonoše byly kdysi velmi chudým krajem a horalé neměli příliš možností využívat koňských sil, navíc po horách často ani sjízdné trasy nevedly. Byli proto odkázáni buď na po staletí používané saně rohačky, nebo ještě mnohem častěji na dřevěné krosny na zádech horských nosičů. Stávali se jimi ženy i muži. Dnes nejnámější je z řad nosičů rod Hoferů z Velké Úpy, z generace na generaci se tu sto let většina rodiny věnovala právě tomuto nelehkému povolání. Rod Hoferů pochází z chalupy na Portáškách, ležící přímo na hlavní trase vynášek na Sněžku.

Myslíte, že byste taky zvládli šest dní v týdnu stoupat s těžkými břemeny na Sněžku? Vyzkoušet si to můžete na Cestě horských nosičů vedoucí po obnovené původní trase. Nejen že zde najdete spoustu informačních panelů, ale hlavně typická odpočívadla s vyvýšenými podpěrami pro odložení krosen na zádech nosičů. Trasy se nabízí celkem tři, ale všechny začínají v hospůdce Horských nosičů u spodní stanice lanovky Portášky ve Velké Úpě.

Právě ve zmíněné hospůdce si můžete půjčit tradiční dřevěnou krosnu, naložit si na ni náklad podle vlastního uvážení a vydat se k vrcholu nejvyšší hory Krkonoš i celé České republiky. Na Sněžku je to odtud náročných sedm kilometrů, nicméně vás zde o celém výstupu kompletně informují a dostanete i plánek trasy, která je perfektně značená a přináší spoustu zajímavostí z tohoto řemesla.

Pořád ale pamatujme, že se jedná o výstup na horu, která čelí v sezóně opravdu velkému náporu lidí. Nicméně to ani zdaleka neznamená, že se musíte přidat k davům na vrcholu. Stačí, když zvolíte ideální dobu a čas. V sezóně kolem poledne a v brzkém odpoledni, a ještě navíc o víkendu, to není zrovna lákavý zážitek.

Zdaleka nejlepším obdobím pro výstup na Sněžku je začátek jara či podzimu, takové to mezidobí, kdy většina lidí hory opustí a vrátí se sem v zimě či v létě. Fyzicky zdatní turisté a milovníci zimy mohou zkusit výstup v zimě. A v neposlední řadě si pohlíďte dny, kdy nejede lanovka a není polský svátek. To je na vrcholu hned krásně a vzdušně!

A ještě jeden tip si rozhodně neodpustíme. Je jím Děčínská bouda – horská farma s dokonalou staročeskou kuchyní, krojovanou obsluhou a vlastními mléčnými výrobky.

KRKONOŠSKÁ PIVNÍ STEZKA

Pět skvělých lokálních pivovarů, lehce přes třicet kilometrů a nejhezčí partie celých Krkonoš. To je dost unikátní Krkonošská pивní stezka, kterou si nejlépe užijete v partě přátel a při rozložení do dvou či tří dnů s přespáváním. Zamluvit se dá také exkurze do jednoho nebo i více pivovarů.

Existují celkem dvě varianty trasy, ale postupně vás zavedou do stejných pivovarů, v nichž se pivo vaří výhradně z krkonošské vody. Trasa vždy začíná v Malé

VELKÁ ÚPA

POHODA NA KRKONOŠSKÉ
PIVNÍ STEZCE

ROZHLEDNA ŽALY

Úpě v pivovaru Trautenberk. Vaří pivo bez pasterizace a filtrování, osvěžující, řízné a hořké tak akorát a jsou nejmladším přírůstkem do rodiny krkonošských pivovárků. Do Peckého pivovaru se pak můžete dostat buď horem přes Sněžku, nebo níže přes Portášky. Pramenitá voda, kvalitní ingredience a moc hezké místo v Peci pod Sněžkou jsou pro Pecký pivovar typické.

Další trasa se dá také lehce variovat, ale vždy vás zavede do pivovaru Fries, kde čepují i pivo z dalšího malého vrchlabského pivovaru Hendrych. Z Friesových bud přes Strážné se už jednotnou stezkou dostanete do pivovaru Medvěď ve Vrchlabí. Tam pak celá Krkonošská pivní stezka končí v Pivovarské baště, kde minipivovar Krkonošský medvěď sídlí. **T**

AUTOR: KATEŘINA PETRÍKOVÁ

Krkonoše nejsou jen Sněžka a pramen Labe, nechte se od nás pozvat a objevte Krkonoše – jedinečné navenek, přátelské uvnitř. Tipy na vaše objevování najdete na turistickém webu www.krkonoše.eu. Sociální sítě Facebook [@krkonoše.eu](https://www.facebook.com/krkonoše.eu), IG [@krkonoše.eu](https://www.instagram.com/krkonoše.eu). Finančně podpořeno Libereckým krajem.

LITOMYŠL

ospalé městečko
se stopami
českých umělců

Není mnoho míst vyzařujících tak pohodovou a přátelskou atmosféru, jako je právě Litomyšl. Tohle desetitisícové město v Pardubickém kraji láká většinu turistů na renesanční zámek zařazený do seznamu UNESCO a neskutečně malebné Smetanovo náměstí. Úžasný klid a místo k relaxaci ale nabízí hlavně Klášterní zahrady, odkud je perfektní výhled na město. Tím ale výčet litomyšlských zajímavostí ani zdaleka nekončí.

Poklidné ulice působí občas až příjemně ospalým dojmem. Historické kouty města jsou střídány skvěle udržovanou zelení, pod krásně opravenými fasádami domů se ukrývá několik příjemných kaváren a restaurací. Litomyšl spjatá zejména s osobou Bedřicha Smetany tak láká na návštěvu hlavně v létě, kdy se můžete pomalu toulat, posedět ve stínech stromů a usrkávat kávu. Město je navíc skvělým cílem i pro výlet s dětmi, protože jsou všechny zajímavosti v příjemné dochozí vzdálenosti a spousta míst je navíc připravena tak, aby zaujala i nejmenší.

SMETANOVO NÁMĚSTÍ: STŘEDOEVROPSKÝ UNIKÁT

Prohlídku můžete začít korzováním po víc než pět set metrech dlouhém Smetanově náměstí, které díky své délce získalo prvenství mezi všemi evropskými náměstími. Typickým znakem je téměř nekonečné podloubí měšťanských domů, které dovoluje návštěvníkům projít i za deště celou oblast suchou nohou. Nezapomeňte ale podloubí také opustit a prohlédnout si fasády pozdně barokních a klasicistních domů i z dálky. Na kávu se zastavte v úžasném KAFEMYSL v domě s popisným číslem 100.

Zhruba uprostřed náměstí stojí radniční věž. Na jednom konci náměstí pak najdete mariánský sloup, na druhém sochu zmíněného místního rodáka skladatele Bedřicha Smetany. A když už jsme u těch slavných osobností, k Litomyšli měli blízký vztah třeba také spisovatelé Alois Jirásek a Božena Němcová či sochař

Olbram Zoubek. Stopy byste tu našli také po slavném českém grafikovi a spisovateli Josefu Váchalovi proslaveném unikátním Krvavým románem. Však je také nedaleko náměstí ulice Josefa Váchala, zdobená sgrafity na motivy tohoto románu, vytvořená absolventy litomyšlské restaurátorské školy v roce 1998.

RENEŠANČNÍ ZÁMEK: PERLA V UNESCO

Největší dominantou města je místní zámek z 16. století. Má jednoduchý čtvercový půdorys, který je charakteristický arkádovými dvory, příznačnými pro italské stavby, a zároveň typicky českými štíty a sgrafity. Psaníčka sgrafita jsou zcela signifikantním znakem zámku, a když se budete dívat hodně pozorně, zjistíte, že každé jednotlivé psaníčko vypadá trochu jinak. Na fasádě je více než 8000 rozdílných motivů.

Vydáte-li se na prohlídku, čekají vás rozlehlé sály, úžasné zámecké divadlo a hlavně unikátní zámecké sklepení naplněné sochami Olbrama Zoubka. Téměř naproti zámku je pak k vidění chrám Nalezení sv. Kříže. V roce 2015 byla dokončena kompletní rekonstrukce stavby, ale zmiňujeme jej hlavně proto, že je odtud z Anďelské vyhlídky úžasný pohled na zámek.

KLÁŠTERNÍ ZAHRADY: OÁZA KLIDU

Rovnou za chrámem se nacházejí nádherné Klášterní zahrady. Zejména v horkých letních dnech jsou skvělou příležitostí, jak si při procházce Zámeckým návrším odpočinout či nechat děti zchladit se ve vodních prvcích, obklopených sochami Olbrama a Jasana Zoubkových. Zelený, perfektně udržovaný trávník láká k posezení, voda ochlazuje vzduch a panoramatický výhled na město přináší dokonalé uklidnění. Z druhé strany jsou zahrady ohraničeny dalším krásným kostelem Povýšení sv. Kříže. Zahrady vznikly teprve v roce 2000 a jsou bez diskusí jedním z nejkrásnějších míst celého města.

TŘI EXPOZICE, KTERÉ BYSTE NEMĚLI MINOUT

Úžasnou historickou expozici najdete v Regionálním muzeu, které rovněž prošlo rozsáhlou rekonstrukcí a navíc pravidelně vystavuje obměňuje. Nicméně stálá expozice poskytuje informace o historii města, prezentuje archeologické vykopávky objevené právě při rekonstrukci a nabízí také interaktivní část pro děti.

Pod správu této instituce spadají ještě další dvě místa rozhodně stojící za doporučení, a to rodný byt už tolikrát vzpomínatého Bedřicha Smetany v zámeckém pivovaru a pak hodně nevšední Portmoneum – Muzeum Josefa Váchala. Chcete-li do jeho práce zabroudat hlouběji, neexistuje lepší místo. **I**

AUTOR: KATEŘINA PETRÍKOVÁ

SMETANOVO NÁMĚSTÍ

WOOLIFE V LITOMYŠLI: když chcete o vlně zjistit vše! **woolife**

Pokud zvažujete návštěvu Litomyšle, nabídneme vám další speciální důvod, proč se sem vydat. Je jím návštěva úžasné firemní prodejny a vlněného zážitkového centra WOOLIFE. Na více než dvou stech metrech čtverečních tu najdete spousty svetřů, funkčního prádla a dalšího oblečení. Jedná se o největší prodejnu vlněného zboží přímo od výrobce v České republice. Cesta do Litomyšle je tak skvělou příležitostí, jak se dovědět více o vlně a jejím zpracování, jak si nakoupit jedinečné kousky a ještě navíc zažít úžasnou atmosféru rodinné firmy vyrábějící v Litomyšli a v Českém Švýcarsku.

MÍSTO VLNĚNÉHO KLIDU A POHODY

Relaxační koutek se vzdělávací expozicí, bezbariérový přístup, příjemná atmosféra a velkorysá kabinka na zkoušení se třemi barvami světla, to vše s poradenstvím těch nejzasvěcenějších – samotnými majiteli rodinné firmy Vlastou a Martinem Veselíkovými. To jsou ve zkratce první dojmy z krásného a příjemně nasvíceného prostoru plného vlny. Máte z vlny takový ten uklidňující a hřejivý pocit? Tak přesně stejný pocit budete mít i z tohoto zážitkového centra. Nepanuje zde stres, ruch, hlášení prodejního rozhlasu a odpočinout si můžete při výborné kávě v pohodlných křesílkách pamatujících první republiku.

Celý prostor doplňují dobové fotografie a popis cesty vlny z Austrálie až do Litomyšle, kde z ní ve WOOLIFE šijí krásné a funkční oblečení. My sami jsme do prodejny

vyrazili a po dlouhém povídání s majiteli jsme pochopili, že tihle lidé opravdu vlnou a firmou žijí (od roku 1990). Paní Vlasta je od šesté ráno do jedné ve výrobě a pak odpoledne na prodejně, kde má kancelář, která je zároveň prodejním pultem a součástí prodejny, a zde se věnuje zákazníkům. Poslouchat, s jakým zápalem Veselíkovi obhajují výrobu v Česku, je tak trochu balzám na duši a radostným zjištěním, že právě tohle může být jedním z hlavních poslání firmy. Navíc o každém vlněném kousku vědí majitelé všechno, protože byli u jeho zrodu i realizace.

SCHINDLEROVA PLETÁRNA V KRÁSNÉ LÍPĚ

WOOLIFE má vlastní pletárnu v Českém Švýcarsku. Jde o poslední tradiční průmyslovou pletárnu v ČR, založenou již v roce 1854. Dozvíte se, že celá Schindlerova pletárna je jedinečná stavba. Funkcionalistický skvost má na svědomí architekt Hans Richter. Uvnitř se setkává více než 165letá tradice s moderní technologií a hlavně kvalitou. Řemeslo se zde předává z generace na generaci. A tak to má být. V duchu firemního hesla: „Tradice je předávání ohně, ne uctívání popela“.

A CO VLASTNĚ MŮŽETE VE WOOLIFE V LITOMYŠLI NAKOUPIT?

Díky schopnostem a modernímu zpracování do té nejmenější podoby si ve WOOLIFE vysloužili licenci AWI – Australian Wool Innovation Limited a 100% vlněné výrobky se tak pyšní ochrannou známkou Woolmark. Vy si tak pořídíte vlněné zboží jen té nejvyšší kvality materiálu a zpracování. Z merino vlny (ale i ze směsí např. s kašmírem) tu vyrábí všechny možné svetry, funkční prádlo, ale i šaty, trička, košile, čepice či šály a pro děti naprosto luxusní fusaky. Výhody merino vlny znáte, takže jistě souhlasíte s tím, že na cestách i v běžném životě není mnoho užitečnějších materiálů. **ti**

AUTOR: KATEŘINA PETRÍKOVÁ

woolife

vlněné centrum & firemní prodejna
Litomyšl

ALTRA™

model
LONE PEAK 6

ZERO Z DROP

Nula. Takový je u každého modelu bot Altra roven sklon mezi patou a špičkou.

Taková konstrukce boty pomáhá k přirozenému postavení chodidel, nechává je přirozeně pracovat a snižuje negativní vlivy každého dopadu.

FOOT SHAPE

Bota navržena tak, jak chodidlo skutečně vypadá. Široká špička je zásadní pro správnou práci chodidel během pohybu. Zapomeňte na pomačkané prsty a namodralé nehty.

Tento střih si zamilujete.

www.a-running.cz

NEJČASTĚJŠÍ VOLBA NA DÁLKOVÉ TRASY

